بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހު
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ޔައުމިއްޔާ
4/2011

އަހަރު: 2011

ދައުރު: ފުރަތަމަ ދައުރު

ޖަލްސާ: 4 ވަނަ ޖަލްސާ

ޖަލްސާ ބާއްވާ ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ

ތާރީޚު: 14 މާރޗް 2011، ހޯމަ ދުވަސް

9 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1432

ފެށި ގަޑި: ހެނދުނު 9:00 ގައި

މެދުކަނޑާލި ގަޑި: ހެނދުނު 10:11[1] ގައި

އިންޓަވަލް: 10:25[2] ން 11:03 ގައި

ފުރަތަމަ ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:31 ން 13:08 ގައި

ނިމުނު ގަޑި: މެންދުރުފަހު 14:30 ގައި

ޖަލްސާގައި ހޭދަވި ޖުމްލަ ވަގުތު: 4 ގަޑިއިރާއި 1 މިނެޓް

---

[1] - ރިޔާސަތުން ނަން އިއްވި މެންބަރަކު ޖަލްސާއިން ނިކުމެވަޑައިގަންނަވަންދެން ޖަލްސާ މެދުކަނޑާލެއްވީއެވެ.

[2]- އަޑުން ޖަލްސާ ފެއްޓެވުމަށްބޭނުންވާއި، ރަނގަޅަށް ދެމެހެއްޓުމަށް، ޖަލްސާގެ ކޯރަމް ހަމަވާވަރަށް މެންބަރުން ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވުމާއި، 5 މިނެޓް ބާއްވަވުމަށްފަހު، ޖަލްސާގެ ހުސްވަގުތުކޮޅު އެރުވި.

ހާޒިރީ

ރިޔާސަތު: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްފާޟިލް އަހްމަދު ނާޒިމް

މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓެވި މެންބަރު: -

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: އިންޓަވަލް ކުރިން 55 މެންބަރުން، އިންޓަވަލް ފަހުން 50 މެންބަރުން، ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު 67 މެންބަރުން.

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުން:

މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު މަހްލޫފް

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަހްމަދު ދީދީ

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހަންމަދު ރަޝީދު

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަހީމް

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ރަޝީދު

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު އަބްދުﷲ

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހަންމަދު މުޖުތާޒު

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހަންމަދު ނަޝީދު

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ އާރިފް

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޒާ

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޢީސާ

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޠާރިޤް

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު

އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝީމް ޢަލީ

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޖުބައިރު

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ވިސާމް ޢަލީ

ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޒިމް ރަޝާދު

އޭދަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ސަލީމް

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ތަސްލީމް ޢަލީ

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހް

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު މުޙައްމަދު

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާއީލް ޢަބްދުލްޙަމީދު

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް

ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު

މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރުޤިއްޔާ މުޙަންމަދު

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް ނަޢީމް

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޔާމީން

ބިލަތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ހަމްޒާ

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްމުޙުސިން ޙަމީދު

މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙަންމަދު

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު މުސްތަފާ

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހީމް

ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް އަބްދުލްޣަފޫރު

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒް ޖަލާލް އަބޫބަކުރު

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރިޔާޒް

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު

ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޤަސަމް

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޒިމް

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބް

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރަފީޤް ހަސަން

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޤް މުފީދު

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީޙް މުޙަންމަދު

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްހާން ފަހުމީ

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އާދިލް

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު އަސްލަމް

ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރަޝީދު

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފް

ޗުއްޓީގައި ތިއްބެވި މެންބަރުން: ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޝިޒް

ސަފަރުގައި ހުންނެވި މެންބަރު: ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު

ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖާބިރު އާދަމް

މަޖިލީހުގެ ދަތުރުފުޅެއްގައި
ވަޑައިގެންއުޅުއްވާ މެންބަރުން: ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މޫސާ

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު

ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު

ވަކި ސަބަބެއް ނާންގަވާ
ވަޑައިނުގަންނަވާ މެންބަރު: ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޝިފާޒް

ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވި ވަޒީރު: މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް
މުޙަންމަދު އަސްލަމް

ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 04 ވަނަ ޖަލްސާ.

ތާރީޚް: 14 މާރިޗު 2011 ހޯމަ ދުވަސް.

---

1. ދުޢާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ޝުރޫޢު.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ވަގުތު ޖަލްސާ އަށް ހާޒިރުވެ ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 23 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުމާއި ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

3.1- އާދެ، މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ ނަންބަރަކީ އޖ/4/1/2011.

3.2- ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މިއޮތީ 3.2 ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން. ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު 92/2010 އިން ފެށިގެން 95/2010، 4 ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ 28 އިން 31 އަށް. އެއީ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 28 ވަނަ ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ އިން ފެށިގެން 31 ވަނަ ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާއާ ހަމައަށް. މި ޔައުމިއްޔާތައް މަޖިލިހުގެ ވެބްސައިޓްގައި ޝާއިޢުކުރުމުން އެއްވެސް މެންބަރަކު އިސްލާހެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިނުވާތީ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ޔައުމިއްޔާތަކަކީ ރިޔާސަތުން ޤަބޫލުކުރާ ޔައުމިއްޔާތަކެއް ކަމަށް ނިންމައިފިން.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކާފުން:

އާދެ، މިއަދު ރިޕޯޓަރުން އަންނާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ފުރަތަމަ މިއޮތީ ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތައް މިއަދު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް. 9:30ގައި ޢާއްމު ކޮމިޓީ. 11:15ގައި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ އާއި، ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީ އާއި، ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ކޮމިޓީ. 12:30ގައި ވަގުތީ ކޮމިޓީ. އެއީ ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ހޮއްވެވި ކޮމިޓީ. 1:00 ޖަހާއިރު ސުނާމީގައި ހާލުގައި ޖެހުނު މީހުންގެ ޝަކުވާތަކާއި ގެދޮރުގެ މައްސަލަތަކަށް ހައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ހޮއްވެވި ކޮމިޓީ، 2:00 ޖަހާއިރު އިޤްތިސާދީ ކޮމިޓީ. ހަވީރު 4:00 ޖަހާއިރު މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ.

5. ސުވާލު.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކާފުން:

އާދެ، އެޖެންޑާ ނަންބަރު 5 ސުވާލުކުރުން. މިއަދުގެ ޖަލްސާ އެޖެންޑާކުރެވިފައި މި ވަނީ ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް، [illegible] މުޙައްމަދު އަސްލަމް ކުރައްވާ ސުވާލު. މި ސުވާލުކުރެއްވުމަށް ފުރުސަތު ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދަށް އަރުވަމުން.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވާފުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމު ޢަލައިކުމް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި މިނިސްޓަރަށް ކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، ތ.ވިލުފުށިގައި ބްރިޓިޝް ރެޑްކްރޮސް އިން އެ ރައްޔިތުންނަށް އަޅައިދިނުމަށް [illegible] ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކާފުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ޖަވާބުދެއްވުމަށް...

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިން އެންޑް އިންވަޔަރަމަންޓް، މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟު ރަޝީދު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި ދެތިން ކަމެއް އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްދޭން ބޭނުންވޭ. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ރަށުގެ އިންޖީނުގެ ހުރީ ރަށުގައި. އެހެރި ތަންގައި އެބަހުރި، އެ އިންޖީނުގެ އެހެންކަމުން [illegible]. ރަށުގެ އިންޖީނުގެ ބިނާކުރީ ރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެމުންދަނީ. އެރަށުގެ އިންޖީނުގެ އިން ކަރަންޓް އުފައްދާ ރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް ކަރަންޓް [illegible] [illegible]. ރަށުގެ އިންޖީނުގެ އިން [illegible] ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތުގެ އަގު ނަގަމުންދަނީ އެއީ އެ ސަރަހައްދުގެ އެހެން ރަށްރަށާ ތަފާތުވާ ގޮތަކަށް [illegible] ނޫން. ހަމަ އެހެން ތަންތަނާ ވެސް އެއްގޮތަށް އެހެން ރަށްރަށާ ވެސް އެއްފަދައިން އެ ރަށުގެ ވެސް ޓެރިފް ކަނޑައެޅިފައި އޮތީ. ބިޒިނަސް [illegible] އިން އަދި [illegible] ވެސް އެހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] އާއި، [illegible] އާއި، މިފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި ސަރުކާރުން، ދިވެހި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބިޒިނަސް [illegible] އިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޖީނުގެ [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު 15 ޖޫން 2010ގައި ކުރެއްވި [illegible]، ސަރުކާރުން

ޤަބޫޟުކުރަން ވަކިވަކި ފަރުދުންނަކަށް އެ އިންޖީނުގެ އެހެރީ އެ ރަށުގައި. އެ ތަނުން ނަގައިގެން ގޮސް އެހެން ތަނަކަށް ގެންދާ ނަމަ ނޫނީ އެ ޚިދުމަތް ހުއްޓާލަންޖެހި އެހެން ކަމެއް ކުރާ ހާލަތްތަކުގައި މެޝިނު ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އެއްޗެހިތަކެއް ދޭންޖެހޭނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު. އާދެ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ފުރަތަމަ މި އަރުވަނީ ސުވާލުކުރެއްވި މެންބަރު އުތުރުދާއިރާގެ ނަޝީދަ، ވިލިމާފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ހުސައިން ޒަރީރު.

ވިލިމާފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ހުސައިން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ސުވާލަކީ މިގައި އޮތޯރިޓީގައި، ރަނގަޅުކަމުގައި މި އިންޖީނުގެތައް ހާލުގެ ކަންތަކުގައި ވަރަށް ގިނަ ހަބަރު އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީސް ލިބެމުން އެބަ އަހަރުމެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވިދާޅުވެފައިވާގޮތުގައި އަސްލުގައި މިކަން ހުރިބަ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ހާދިސާތަކުގެ ދަތުރުން ވެސް ލިބިދޭ ބޯޓުތަކުން ކުންފުނިތަކާއި އަމާ ކުންފުނިސަރުކާރާއި ވެސް ލިބިގެންދާނެ. މި ކަންތައްތަކަށް މަޢުލޫމާތު ހޯދަނީ ކޮން ސިޔާސަތެއްގެ ދަށުން ކަމަށްތޯއެވެ؟ އަދި މިހާރު ކިހާ އަދަދަކަށް ކިހާ ރަށަކުން މި މަސައްކަތް ޤާނޫނާ ހަމައަށް އެބައޮތީ؟ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އެބައޮތީ. އެހެންވީމާ ހަމަ މިކަން އޮތް ގޮތުން ޤާނޫނީ ދެކޭގޮތެއްގެ ތަބާވާގޮތުން ހުރި ކުރަން ކޯޗެއްތޯ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންވަޔަރަމަންޓް، މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިޔާނު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި ދެންމެ ތީގެ ޕަވަރޕްލާންޓް ކުންފުނިތަކާ އަޅުގަނޑުމެން އިންޖީނުގެތައް ހަވާލުކުރި ޤާނޫނަކީ ރަގަޅުކުރަން ފުރުމުގެ ކުރީގައި ކޮންސެޕްޓްއެއް އިންޖީނު ބަދަލުކުރުމުގެ ކުރީގައި. އަޅުގަނޑުމެން އެއް ރަގަޅަށް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެގެން އުފެދިފައިވާ ޕަވަރ ކޮމްޕެނީ ކޯޕަރޭޝަން ތިބި ކުރުމުގައި އެ ރަޣުބަތުލިޔަރޭ ހެޔޮއަޅާ ބަދަލުގެ ފުރުޞަތުތަކެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭ ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް މި ހަވާލުކުރިއިރު ހަދާ ބޭނުންތަކާ އެއްގޮތްވާ ޖަވާބުދާރީ ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކުރާގެ ޕާލަރު ފުރުމަށް ފުރާގެ އެއް ކުރީ ކޮސްޓުގެ ހިސާބުތަކާ ގުޅުވާ ރަގަޅުކުރަން ފިޔަވަޅެއް ނެގުމަށް ވެސް ކަމެއް ނެތް. ކުރެއްވި ސަރުކާރު ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވެސް ހަމަ ހިމެނޭ ވާހަކަ ކުރާކުރާގެ ނިޒާމު ކުރުމަށް އިންޖީނުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ރަގަޅުކުރުމަށް ކޮށްދިނުމަށް ހަމަ ކުރެވިދާނެ ވާހަކަ

ކުންފުނިތަކަށް ހަވާލުކުރެވިފައި ހުރި ބައެއް ރަށްރަށް ވެސް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑު އެއީ އަދަދުން މިހާވަރަކަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އެހެންނަމަވެސް ރާއްޖޭގެ މިހާރު ދިރިއުޅޭ 198 ރަށުގެ ތެރެއިން ހަމަ މަދު ރަށެއްގައި އެކަން ކުރެވިފައި އޮތީ ނިސްބަތުން. ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކީ ހަމަ މިދެންނެވި އެއް އަތޮޅުރާއްޖޭގެ ދަރުން ޔުޓިލިޓީ ސަރވިސަސް އެއީ ކަރަންޓު ފެނާ ހިދުމަތްތަކަށް ދިނުމުގައި އެ ސަރަހައްދުގައި ހިމެނޭ ހުރިހާ ރަށެއް އެއްކޮށްލައިގެން އިންޓަގްރޭޓެޑް އެއް ސިސްޓަމެއް ގާއިމުކުރުން. އޭގެ ސަބަބުން ވެސް ރާއްޖޭގެ އެތަކެއް ރަށްރަށުގައި މިހާރު މިހިދުމަތް ލިބެމުން މިދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ދަރަނިވެރި ކުރަން ޖެހުނު ކަރަންޓު ހިދުމަތް ރަށްރަށަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބަޖެޓުން ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ދެވިފައިވާނެ. އެއީ ބޮޑު ބަޖެޓެއް ހިނގާ އެއް މަސައްކަތެއް. ހަމައެއާއެކު ހަރަދުތަކާ ގުޅިގެން ދިމާވާ މައްސަލަތަކަށް ހައްލު ހޯދުމަށް ވެސް ސަރުކާރުން ހިތްވަރު ދެއްވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ބިލެތްދޫ އިން މި އިންޓަރނެޓުގެ އަގުހެޔޮކޮށްދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ވަނީ ރ.ވިލުފުށީގެ ބައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ގިނަ ބޮއުގުޅުންތައް، ނަމަވެސް ޙާއްސަކޮށް ދެން ސަރުކާރުން ދެން ބައްޔިތުން ސިސްޓަމާ ގުޅުނީ. އެބަހުން އައްލަމަ ވާގޮތަށް މިސާލަކަށް ސިޔާސަތާ ނަމަވެސް ވާހަކަ ހުރިހާ ގުޅުން މި ދިރިއުޅުމާ އިންޓަނެޓްގައިތަ. އެހެން އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް ޓްރާންސްޕޯޓް، މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރައްވާ ސުވާލުގައި ވާ ގޮތުގެ ބައްޔިތުން ވޭ ޖާގައެއް ކަންނޮތެއް މި ގޮތަށް ދެއްކި ސިޔާސަތުގައި އޮތީ. އާދެ، ޖަވާބަކީ އާންމުކޮށް މިހާ ވިލުފުށީގައި ކުރަން ފަށާފައިވާ ރަމްޒީ ޕްރޮޖެކްޓެއްގެ ރިވެނިއު ޖެނެރޭޓަރު ޑިސްޓްރިބިއުޝަން ސިސްޓަމް ބައިވެރިކުރާ ޖަލްސާގައި ހިމަނާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިޔޮގްރަފީގެ ބައިވެރިކަމާއި ރާއްޖޭގެ ބޭނުންވާ ކުރިއަށް ހިމަނާފައިވާ ރިވެނިއު ޖެނެރޭޓަރު ޑިސްޓްރިބިއުޝަނަށް. އެހެންވީމާ، ދިވެހި ސަރުކާރު މުސްތަޤުބަލުގައި، ސަރުކާރު ބައްޔިތުން ޙިމާޔަތްކުރުމަށް އެއް ސަރުކާރެއް. އެ ސަރުކާރު މުސްތަޤުބަލު މިކަން ކުރުމަށް އެއް. އެހެންނަމަވެސް، އޭރު ހަމަ ވިލުފުށީގެ ބައްޔިތުން ރިވެނިއު ބައްޔިތުންނަށް އެ ރަށުގެ ޖަލްސާގެ ރިވެނިއު ޖެނެރޭޓަރުގައި އޮވޭ އެއް. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ށުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަޒީރަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، މި ޔުޓިލިޓީޒް ކުންފުނިތަކުގެ [illegible] މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައެއް ފަހަރު މިހާރު ލިބޭ ޝަކުވާ އަދި މިސާލަކަށް، ރ.އަތޮޅު [illegible] އިން ވެސް ޝަކުވާ އަދި ޔުޓިލިޓީޒް ކުންފުނީގެ [illegible] ހިނގާ [illegible] [illegible] [illegible] ސަބްސިޑީ ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން ވެސް އޮތީ [illegible] [illegible]. [illegible] ހިނގާ [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ސުވާލަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ޔުޓިލިޓީޒް ކުންފުނިތަކާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ށުކުރިއްޔާ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް، މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ށުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭނުންފުޅުވި ސުވާލު އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible]. ފަހު ޔުޓިލިޓީޒް ކުންފުނި [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން ސަބްސިޑީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ސިޔާސަތެއް [illegible] ނޫން. ވަޒީރުން، ޔުޓިލިޓީ ކުންފުނިތަކަށް ވަޒީރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] އެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] ސަބްސިޑީއެއްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible]. ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] 100 [illegible] ސަރުކާރު [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible]. ށުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިނިސްޓަރު އަރިހުން ކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، މާލޭ ހުޅަނގު ހާބަރު އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ވައިމަތީގައި ބޯޓުތަކާއި، ޑީސަލް ވިއްކަމުންދާއިރު އެއީ ހައުސިން އެންވަޔަރަމަންޓް މިނިސްޓްރީ އިން ހުއްދަދެއްވައިގެންތޯ. އެއީ މިހެން މި ދަންނަވަނީ އައި.ޖީ.އެމް.އެޗްގައި ބަލިމީހުން ސްޓޭޝަންތަކާ އެއްކޮޅި ހުރި ތަނަކާއި އަދި އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ޖެހިގެން ހުންނަ ތަނަކީ ވަރަށް ބޮޑެތި ތިމާވެށްޓަށް ދެރަވާ ވިސްނާފައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަރަކާތްތަކުގައި އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ވައިމަތީގައި ބޯޓުތަކާއި، ޑީސަލް ވިއްކާ ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ އަދި ހަމަ ސަލާމަތީ އުސޫލުތަކާ ހިލާފަށް ހިނގާ ކަމެއް ނަމަ އެކަމާމެދު ސަރުކާރުން ވިސްނަވަމުން ގެންދަވާ ގޮތް މިނިސްޓަރު ހާމަކޮށްދެއްވާނެ ކަމަށް އުންމީދުކުރަން. އަދި ހާބަރާ ގުޅިގެން ހަރަކާތްތަކެއް ކުރަމުންދާ ކަމަށް އެނގެއޭ. އެކަމާ އަޅުގަނޑު އަދި ހަމަ ސާފުކޮށްދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. ސަރުކާރުން ދަނީ ހުއްދަދެއްވައިގެން ތޯ ކިޔާ ހަޔާތް، ހަމަ މިނިސްޓަރު ހުއްދަ އެއް ދެއްވާފައިވޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މިއަދުގެ ސުވާލުގެ ދާއިރާއާ ގުޅުންހުރި ކަމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ޖަވާބުދެއްވުމަށް.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިން އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް، މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް އުފާވެރިކަމާއި މި ހަވާލުކުރެއްވީ. މިއަދުގެ ސުވާލު ޖަވާބުދެއް ގުޅުންހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ނިންމަން. އަޅުގަނޑަށްކަން އާރާ ދަސްކޮށްފައި ނުވާ އިންގިރޭސި އިބްރާހީމް ރަޝީދު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު މި ކުރައްވާ ސުވާލު މި ކުރަށްވާ ސުވާލު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި ހުރި ސުވާލެއް ނޫން. އެހެން ސުވާލެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅުނު ސުވާލެއް ކަމަށްވާތީ އޭގެ ޖަވާބު ދެވޭނީ ހަމަ ސުވާލު ހުށަހަޅުއްވާ ފަހުން. ނަމަވެސް، ހަމަ މި ބަނދަރުގެ އޮނިގަނޑު ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކުރެއްވުމުން ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ހުއްދަ ދޭ ގޮތަކަށް ދަށުން ހުއްދަ ދޭން ފެށިގެން ދަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ސުވާލަށް ޖަވާބު ނުދެވެން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ގަލޮޅު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވި ސުވާލަށް ނުހަނު ރިއާޔަތްތެރިކަމާއި އެއް މައިންނާއި ސުލްޠާނުންނަށް. އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރާކުރެން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، މި ރަށްރަށުގެ އެއްފަސް ހަވާލުކުރުމަށް ރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ރާއްޖޭގެ ވަކި ބޭނުންތަކަށް ދިނުމަށްފަހު ހަވާލުކުރެވުނީ. ސަރުކާރުގެ ރަށްތައް އިންސާނީ ވަކި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ހަވާލުކުރެވުނު ހަވާލުކުރުމަކީ ކޮންމެ ގޮތެއްތޯ. ދަންނަވަނީ އަސާސީ އަސާސީ އޮފީހުގެ ސިޔާސަތާ ގުޅޭ ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ކަމަކަށް ދޫކުރެވިފައިވާ އެއްޗެއް ކަމަށް ވާތީ. އަދި

ސަރުކާރަށް އަނބުރާ އަތުލިޔަސް އަދި ސަރުކާރުން ބަޔަކާ ހަވާލުކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް ފެލިއުކުރަންޖެހޭނީ ކަމަށް ޤަބޫލު ކުރައްވަންތޯ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިން އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރަށް އެނގޭ މި އިންޑިޔާގެ އެގްޒިމް ޕްރޮޖެކްޓަށް ހިނގި ޚަރަދު. އެހެންވިޔާ، ޕްރޮޖެކްޓް ކޯސްޓް ސަރުކާރަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެން އެބައޮތީ. އެކަމަށް ލިބުނު ގްރާންޓް އަދި އެބައޮތީ ސަރުކާރަށް އެނގެން. އެހެންވިޔާ، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ ބަސް ހު އޯލް ފެލިއުކުރުވީމާ. އެކަން އަދި ހިނގަން ފަށައިގެން މާ ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ވީއީ ނޫން. އެހެންވިޔާ، ހަމަ ޖެފިލިއުކުރާކަން ދުވަސްވަރުތަކެއް ހިނގާ ދިޔައީ އެއް ނޫން. އެހެންވިޔާ، ހަމަ ފުރަތަމަ ފެށި ކޮންސްޓްރަކްޝަނަށް އަދިހަ ކޯސްޓް އެކަމަށް ހިނގި ޚަރަދު އެއީ ފެލިއުކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ. ދެން ރައްޔިތުން އާދެ، ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި ވިލުފުށި ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި އޭގެ އިންޑިޔާގެ އެއް. ދެން ހަމަ ވިލުފުށީ ރައްޔިތުން ފެށި ނިސްބަތްވާ ސަރުކާރެއް މި ސަރުކާރަކީ. ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްގެން އޮތީ ސަރުކާރެއް. އެހެންވިޔާ، ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް އެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން ނިންމީ މިއީ އެންމެ އެފިޝަންޓް އުސޫލު ކަމަށް ބަލައި. އަޅުގަނޑު ބަލާގޮތުން މި ދަރުމަވަންތަ އެ އިންޑިޔާގެ އިން ފޯރުކޮށްދެނީ ޚިދުމަތް، އެ އިންޑިޔާގެ އިން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެނީ ދުވަހަކު އެއް އެ ޚިދުމަތް ބެހެއްޓުން ފޯރުކޮށްދިނުމުން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދެކެނީ. އެއީ ވިލުފުށީ ރައްޔިތުންނަށް. ވިލުފުށީގައި އިންޑިޔާގެ އެއީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ ވިލުފުށީ އިންޑިޔާގެ ވިޔަސް އަދި އެހެން އިންޑިޔާގެ އެއް ކަމުގައި ވިޔަސް ދޫކުރުމުގެ ކޮންސޯޝިއަމަކާ އިންޑިޔާގެތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ ނަތީޖާއަކީ ކޮން ރައްޔިތުން ކަރަންޓުގެ ޚަރަދު އިތުރުވެގެންތޯ ދިޔައީ. ނޫނީ އެ މިންވަރާ ޚަރަދު ކުޑަވެގެންތޯ ދިޔައީ. ޝުކުރިއްޔާ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިން އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންނަށް ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ދިރިއުޅުން ކުންފުނިތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންނަށް ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ދިރިއުޅުން ކުޑަކުރެވޭ ކަރަންޓުގެ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ވީ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ އެއްޗެއް ދިރިއުޅުން

ކުންފުނިތަކާ އިންޖީނުގޭތައް ހަވާލުކުރުމަށްފަހު އިންޖީނުގޭތައް ހިންގުމުގައި އެ ހުންނަ ސްޓްރަކްޗަރަށް ހަމަ ގައިމުވެސް މާ ބޮޑަށް އަރައިއްސުވޭ. ބިޑްކޮށްގެން މާ ބޮޑު އަގަކަށް ވެސް މަދުވޭތޯ. ތަންކޮޅެއް ރިލައިބަލް ގޮތަކަށް ހަރުދަނާކުރުމުގައި އެ ހިދުމަތް އެބަ ދިވެހިންނަށް. މިއީ ސަރުކާރުން ހަމަ ތަފާތުން ވެސް ޚަރަދުކުރާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ހިދުމަތުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރެވޭނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވަޒީރާ ކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި އެބަ ބުނޭ މީހުންގެ މުދާ ނަގާނަމަ ގޮތް. އެހެންވީމާ، މި ގޮތް ހިޔާރުކޮށްދީގެން ކުންފުނިން މި ހަވާލުކުރުމުގައި ތިޔަކުފާނު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޒަމާނީ އެއްގަމުން ކުރައްވާފައި އެ ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑު ބައްލަވަން ބޭނުންވަނީ ސަރުކާރުން މިހާރު ގިނަ ޚަރަދުތަކެއް ކުރަމުންދާއިރު ކުރިން ކުންފުނިތައް ހަވާލުކުރި ގޮތަށް ކަމެއް ނުވާނެތޯ ހަމައެކަނި ކަމަށް ބަލާއިރު މިއީ ވެސް ކުރިއަށް ދާނެ ކަމެއްތޯ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެދެން ރިޔާޟްގެ ސުވާލަށް ޖަވާބު ދޭން. ޤަވާއިދުގައި އަޅުގަނޑު އަރުވަން ބޭނުންވަނީ ވަރަށް ގިނަ ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން. ޕްލޭނިންގ އެޗްއޯއެސް ކުރެވިފައި ސިޔާސަތުތައް ވެސް އެބައޮތް. މިހާރުގެ ދުވަސްވަރު ރައީސް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެއް އަމާޒު ވެސް އޮތީ އެ ސަރުކާރުގެ ހަރަކާތްތެރިކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އަދި ކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތްތަކުން ފޮނުވާ އެއްޗެހި ކުރިއަށް ގެންދަމުން ދިޔަ ގޮތް ވެސް ހަމަ އެ ފަރާތްތަކުން އިސްނަގައިގެން ކުރަމުން އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކީ ފުރިހަމަ ދިރުއްވުމުގެ އުސޫލު ބަލައިގަނެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ހިންގައިގެން ކުރިއަށް ދިޔުމޭ ކަމަށް ވަނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޟް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ސުވާލު އަރުވަން ބޭނުންވަނީ ކަރަންޓާއި ގުޅޭ މި ޖަވާބު. ދާދި ދެންމެ ވަޒީރު ވަނަކަން އަދާކުރައްވާ ޝުކުރިއްޔާ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ކުރައްވާ އާއިލާތަކާއި ސަރުކާރާ ދެމެދު ކުރެވޭ ގޮތް، ކުއްލި ކުރުމައި، މިލްކު ކުރުމައި، ވަރުގަދަ ކުރުމައި، ދިރުމައި، މުދަލާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ހައްލު ކުރެވޭނީ ކިހިނެއްތޯ ބަލައިދެއްވުމަށް. މިހާރު މި ނިޔަތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި. މިހާރު

އޮއްވާ ދިއޮތީ ތ. ވިލުފުށި ބްރިޖަށް ހެއްކޮކޮސްގެ ވަރާތުން ތ. ބްރިޖަށް އާއި، ތ. ވިލުފުށީގައި ބްރިޖަށް ހެއްކޮކޮސްގެ ވަރާތުން އިންޖީނުގެ އިމާރާތްކުރި ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ މި ގަންނަވާ ޖޫންނަހަރުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ވާ ގޮތުން ޤާނޫނުގައި ހައްދުވަނީ އ ވަގުތަކު ދުނިޔޭގައި އެ ތ.އަތޮޅު ވިލުފުށީން ނިސްބަތްވާ ބަނަކަށް. ދެން މިގެ ކުރިޔަށް އެޅުމަށް މިންނަނަށް ހަރުދަނާކޮށް. މަރުތަބާ މިންގެ ބައްޔު ނުވަތަ އެލްފަބެޓް ދާއި މިންގެ ތ.އަތޮޅު ވިލުފުށި މިންނަނަށް ރ ކަރަންޓު ބަނދަރުކުރެވޭނެތޯ. ދެން އަނބިކަލުން ދިއްޔަ ގަދަބަ، ހަމަޖެހިއްޖެ.. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުވާލުކުރުމަށް އޮތް ވަގުތު ހަމަވީ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިން އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓް މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ވިލުފުށީގައި މި ޓީމުތަކުން ހުޅުމަތީ އެއީ ވިލުފުށީގެ މީހުންގެ ޖާގައި، އަނބުރާ އެއް ޖާގައަކަށް ހުރިހާ ކޮންޓްރެކްޓަރުން ތިބީ މި ބޮޑުކުރެވުނު ކުންފުނިތައް ގަދަފަށިގައި އެ ދިރުމެއް އެ ބަރާބަރު އެ ހުރިހާ ކޮންޓްރެކްޓަރުން މިކަން ކުރުވީ. ހަމައެކަނި އެއަށް އިމާރާތްކުރުވިއިރު ދުނިޔެ އަކަށް ދުވަހަކަށް ހާއި މިހުނަކަށް އެކަށީގެ ނުހުރި. އަދި ހަމަ އެ ހުރިހާ ގަދަފަށިގައި ދުނިޔެ އަކަ ބޮޑުކުރެވުނު ހާއި މިހުނަކަށް ބޭނުން ނިސްބަތްވާ ބަދަލު އެކަށީގެނުވައި އެ އޮތީ. ދެން މަގުތަކާ ބަރާބަރު ހަމަގައި ހިއްސާއަށް އެ ހުރިހާ ކުރެވުނު ބަދަލު ހަމަ ޤަވާއިދުން ބޭނުންކޮށް ނިންމިން. އެއީ އަޅުގަނޑު އެކަން މަޝްވަރާކުރީ ބަދަލުތައް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރ.މަޑުއްވަރީގައި ހުރި ފެންފޯރުކުރުމަށް ބޭނުން ހަމަ ބޮޑުވާ ޖަމާޢަތަކުން ދިޔައީ ހުރި ފެންފޯރުކުރުމަށް ބޭނުން ހަމަ މަސައްކަތުގެ މިނިސްޓްރީގެ ސަރުކާރު ދަރަނި މިއާއި ވަކި ރައްޔިތުންގެ ރުހުމާ ނުލައި ބަރުދަށް ހަރަދުކުރައްވާފައި. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަމުން މިއަދު ބޭނުން ހަމަ ބަރުދަށްދެންކަރު ކަލޭ. މި އިންޖީނުގެ ވިލުފުށީގައި ހުރި ނަމަވެސް އަދި ރައްޔިތުންނަށް ހުރިހާ ދުވަސް ދިޔަ ނަމަވެސް މިހާރު އިންޖީނުގެ އިން ލިބޭ ފައިދާ އަދި ދާއިރާގެ ބަދަލު ލިބޭ އެއްޗެއް. އެ ފައިދާ އަދި މިހާރު ސިފާ ވިލުފުށީގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބެމުންދާ އެއްޗެއް ނުން. އަދި ވިދާޅުވިކުރުގެ ބަޔަކު ބޭނުން ވިލުފުށީގެ ރައްޔިތުންނަށް އެ ދުވާ ބަދަލުތަކެއްގެން މިހާރު އެ ބައްޔެއް ނެތް.

އެހެންވީމާ، މިކަންކަމަށް ބަދަލުދުނުގެ ކަލޭ ކަމަކީ މަޝްވަރާކުރަން ދަރުވަޒާ އިންތިޒާމްކުރަން ހުށަހަޅަން.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް މުހައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިސާމު އަލީ ކުރެއްވި ސުވާލުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީން ފުރަތަމަ އިންޖީނުގެތައް ހެލިކޮޕްޓަރު ކުންފުނިތަކާ ހަވާލުކުރެވުނުއިރު އަހަރު ކުރެވުނުން ދިހަ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި އަމަލުކުރެވުނުގެ ފަރުވާތެރި ޓޫރިޒަމްގެ ތަރައްޤީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން އެބަހުރި ރައްޔިތުންނަށް ކައުންސިލްތަކުން ހޯއްދަވާދެއްވާ ކައުންސިލްތަކުގެ މިޖާގޭގެ ކަށަވަރުކުރުމުގައި ކަންކަން ނިންމުމުގެ ބާރު ލިބިދޭއި އަންނަ ދެން. އެހެންނަމަވެސް އެކަމު ހަމަ ސަރުކާރުން ފުރިހަމަ އިޚުތިޔާރާއި ބާރު ލިބިގެންވާ ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި ކަމެއް ނިންމުމުގެ. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރައްވާ އޮތް ސަރުކާރެއްގައި ސަރުކާރުން އެ ރައްޔިތުން ވެސް ނިސްބަތުގާ ސަރުކާރުން ނިންމުމީ، ރައްޔިތުންގެ ނަފުސުގައި އެކަން ކަމަށް އެ ޒިންމާދާރުވާން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ވީ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ހާލަތުގައި އެގޮތަށް ސަރުކާރުން ނިންމަވާލައި އެ އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސީއާ ނުކުތާ ރައްޔިތުންނަ◌ކަށް އެއަށް ސިފަ ބަދަލުކުރެއް ދަންނަވަމުން ކަމަކަށް. ނޫން، އެ ހުރިމަތީ ފުރުޞަތުގަނޑެއް އެ ފަރާތުން އެ މުދާ އެ ފުސްވިޔަޒް އެއް ސަރަހައްދު ގެންގޮސް އެހެން ތަނަކަށް ގެންނާ ނަމަ ދުސް އެކަމަށްއަހަރު ބަދަލުވެގެން ގޮތުގައި އަރާރުކޮޅުވެސް ހަމަ އެހެރީއް ޤާބިލުކަރުގޮތެއްކަން. އަޅުގަނޑު ޒިންމާ ނަގާނީ އެއީ ފައިސާ އަދާކުރުމުގައި ފައިސާ އެއް ކަމަށް ވާހަކަ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ފިޝަރީޒްގެ ދާއިރާގެ ވަޒީރު އިބްރާހީމް މުއިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ ސަރުކާރުން މިހާރު ހުށަހެޅި ކުންފުނިތަކަށް އެބަ ސަރަހައްދު ދެއްވާ. ހަމަ އެހެންނަމަވެސް ރައްޔިތުންގެ ޖީބުން ކަރަންޓު ހަރަދަށް ކުރާ ހަރަދު އެއްގޮތަށް ކުރެއްވުން. އިތުރަށް ބޭނުންކުރަނީ. ކުރީގައި ސަރުކާރުން ނޫނީ ކުރީގައި ސަބުސިޑީ ރައްޔިތުންނަށް ދިން އިތުރު ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑެތި ހުރިވެފައި އޮތީ. ކޮއްވެފައިވޭ އެ ގޮތަށް ސަރުކާރުން ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާތޯ ސީދާ ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަ ކުރުސީއްޔާތަކަށް ސަބުސިޑީ ދެއްވައިގެން ފޮނުވުން، ވާރުދާތި ފޮނުވުމަށް އެ ގޮތަށް ރައްޔިތުންނަށް ރައްޔިތުންގެ ކަރަންޓުގެ ކުރިއަރާ އަށް ގެންދެވުނު ސަރުކާރުން ވިސްނަވައިގަންނަވާތޯ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަމަންޓް، މުހައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤައުމީސަލާމަތީގެ ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުއްޒިލްފް، އެ ކުރެއްވި ސުވާލުގައި ކުރިމަތީގައި އެ ޚިދުމަތް ލިބޭނީ މާ އަގުހެޔޮކޮށް މިހާރު ލިބޭނީ މާ ބޮޑުކޮށް. ސަބަބަކީ ސަބްސިޑީއަށް ނުކުރައްވާ އެ ވާހަކަ އެއް. ދެން އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންކަމުގައި ބޮލަށް ގެނެސް ސިޔާސަތު މިއާ ބޮޑުވި ވަރަކީ ކުޅަދާ ވަރަކީ އެހެން ކިޔާކަށް އަޅުގަނޑު މި ވަގުތަކު ނުދެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ކުރިން ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ހުރުމަތްތަކުގެ ފުންމިނުގައި ހަމަ އެކަށީގެންވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިނގައިދާނެ. ދެން ރައްޔިތުން ހިންގާ ތަންތަން ވާހަކަ ކިޔާދެއްވި އަޅުގަނޑު ތަފާތުކުރުމުގެ ނުކުތާގައި. އެހެންނަމަވެސް މެއިން ޖޫރީގެ ސަރުކާރު އެއް ކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތުން ސަރުކާރުން ދެ އަހަރު ކުރީ އެއް އެ ބަދަލުކުރި ބަޔަކު އެކަމުގެ ބަޖެޓުން ވަގުތު ހިނގާ ތަންތަން ދިން ފެށުނީ. އެހެންވީމާ، ބައްޕަ ހަމަތަކުގައި ފުރިހަމަކަމާއި ފުރުސަތު ހަދައިދޭ އެ ތަފާސްހިސާބު ނުހުރި ސަބަބެއް އެއް ނޫން އެއީ ދަތުރުތަކުގައި ސަލާމަތުން ފުރުސަތު ތަނަވަސްވެ ގެންގޮސް ވަކިވަކި، އެ ފުރުސަތު ވަކިކަން އެކަން ހިންގުމަށް ތަން. އެއީ މިދެންނެވި ސަބަބަށްޓަކައި. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ގޮތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

6.1- ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާ ހިސާބުން އެޖެންޑާ ނަންބަރު 5 އަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވީ. އާދެ، މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6 އަށް. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ގޮތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. 6.1 މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ތަސްދީޤުކުރެއްވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަރިހަށް ފޮނުވުނު ޤާނޫނެއްގެ ބިލު އަލުން ވިސްނުމަށް މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ. މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވި ސިޓީ ޖަލްސާ އަށް އިއްވައިދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު އަމީންޢާއްމަށް ދަންނަވަން.

އިދާރީ ގޮތުން އިއްވުން:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޝާހިދު، ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވައިލަމެވެ. ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން 3 ޖޫން 2011 ދުވަހު އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވި ސިޓީ އަށް ހަވާލާދީ ދަންނަވައިލަމެވެ. ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ބިލްތައް ތަސްދީޤުކުރެއްވުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑަށް ފޮނުއްވުމުން އަޅުގަނޑު ބިލު

ތަސްދީޤުކުރެއްވުމުން ގެންދަނީ އެ ބިލު ތަސްދީޤުކޮށް ޤަބޫލުކުރަން ފުރުޞަތު ކުރިމަތިވެދާނެ ޤާނޫނީ، އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޖްތިމާޢީ މައްސަލަތަކާއި އެ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދިމާވެދާނެ ދަތިތަކާ ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ފަހުގަ އެވެ. މިގޮތުން 28 ޑިސެމްބަރު 2010ވީ އަންގާރަ ދުވަހު އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 10 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 29 ވަނަ ޖަލްސާ އިން ފާސްކުރައްވާ ހަވާލުދީފައިވާ ސިޓީއާ އެކު ތަސްދީޤުކުރެއްވުމަށްޓަކައި އަރުވައިގެން ފޮނުއްވި ތޯރިސިޔާ ތަސްދީޤުކުރެއްވުމުގެ ބިލު އެބަޖެހޭ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ތަގު ކުރުމަށް ގޮސްފައިވުމުން ބިލުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ތޯރިސިޔާ އެންޖީ އަދަދު ހިމެނޭގޮތަށް ނިޔަމިސޯ ސެކިއުރިޓީގެ ނަމުގައި ސެކިއުރިޓީ މި ޤާނޫނުގެ މި މާއްދާގެ ދަށުން މި އުޞޫލުގައި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާ ބެހޭ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި އެ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޤާމާއި އެޅުވާ އޮނިގަނޑު ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަމުގައި ހިންގުމަށް އެނގެން މަޤާމުގެ އިތުރުން އެ މަޤާމުތަކުގެ އިތުރު ކޮމިޓީއަކުން ޝައުޤުވެރިކަމާއެކު، ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ކަމާ ގުޅޭ ސަރވިސްގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ތިބެގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިތުރު ހިންގާ ހުރިހާ ސަރވިސްގެ ނުކުރެވޭ ކުރުމާ ހިމެނޭ އިތުރު ކަމާ ބެހޭ ކަމުގެ ތެރޭގައި ހިމަނާ ތަފުސީލު އޮތުމަށް ފަހު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަދަލުތަކުގެ ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީ ތަކާ ބެހޭ ކަމުގެ ދެވަނަ ބާވަތުގެ ހުރިހާ ތަކާ ބެހޭ އިތުރު ބައެއް ކަންތައްތަކެވެ. އަދި ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީ ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ދެ ޢަދަދެއް ހިމެނުމާ ފެނުނު ސަރވިސްތައް ތަފާސް ކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަދަލުތަކުން ދެއްވި ޢަދަދު ރާއްޖޭގެ ކަމާ ބެހޭ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެވަނަ ހިމެނުމަށް ބަދަލު އެހެން އިތުރު ކަމާ ބެހޭ ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އެކަމަށް ދެކެވޭ ބަދަލުތަކެވެ. ވީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ތަސްދީޤުކުރެއްވުމަށް އަރުވައިގެން ފޮނުއްވި ބިލު ދެން ޤަބޫލު އަލުން ދިރާސާކުރެއްވުމަށް މަޖިލީހަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަލުން ވިސްނާވަޑައިގަތުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ބިލު މަޖިލީހަށް އަނބުރާ ފޮނުވީމެވެ. އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ. 13 ޞަފަރު 1432، 17 ޖަނަވަރީ 2011. ޚާދިމުކުމް މުޙައްމަދު ނަޝީދު (ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ).

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިންމުމުގެ ބަހުސް އަޅުގަނޑު ހުޅުވާލަން އެއް ގަޑިއިރުގެ ބަހުސެއް. އެދިވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ކާފު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މައުސޫމަށް.

ކާފު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މައުސޫމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ބިލެއް ފާސްކޮށްފިއްޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ބިލު ތަސްދީޤުނުކުރައްވާ އަނބުރާ މި މަޖިލީހަށް ފޮނުވަމުން ދާ ތަން. އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރި، ނުހަނު ބޮޑު އަޣްލަބިއްޔަތަކުން ފާސްކުރި ތޮއްސިރިއާ ބަހާ ބިލު ފާސް، ތޮއްސިރިއާ ކަނޑުބަދަލުކުރުމުގެ ބިލު އަނބުރާ ފޮނުއްވާފައި ވާތީ، އަޅުގަނޑު އެކަމާ ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތާމަކުރަން. މި ކަމުގެ އަސްލަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރު މި ސިޓީގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ވިދާޅުވެފައި ވަނީ ފާސްނުކުރި ގޮތުން މައްސަލަތަކެއް ދިމާވާ ވާހަކަ. އެކަމަކު، މި މައްސަލައިގެ ފުރަތަމަން އަންނައިރު މި އަންނަނީ ދައުލަތުގެ މުދާ، ރައްޔިތުންގެ މުދާ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ނުލިބި ރައްޔިތުންގެ މައްޗަށް ސިޔާސީ ގޮތުން ހިންގުމަށް ސަރުކާރުން ނުގެނައުމުގެ ސަރަހައްދުން ދިމާވާ މައްސަލަ. އާދެ، މި ސިޓީގައި އެ ވިދާޅުވާ ގޮތުން މި ބިލުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި މި އަލަށް ޝުބުހާއެއް އުފެދި އައީ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން މިހެންވެ އެ ތޮއްސިރިއާ ޝަރުޠު އުފެއްދުމުގެ ވާހަކަ ބިލުގައި އަންނަނީ، މި ވިދާޅުވާނީ މިހެންވެ ތޮއްސިރިއާ ޝަރުޠު އޮތީ ދައުލަތުގެ މުދަލަށް ނޫން. ސަރުކާރުން މިހެން އެ އޮތީ ނަގާފައެވެ. ސަރުކާރުން ނަގާފައި ސަރުކާރުން ހުރުމަ ކުންފުނީގެ ދަށުން ނޫން އެތަން ހިންގަނީ. މި ހުރިހާ ކުންފުނިތަކެއްގެ ދަށުން މިތަން ހިންގައިދޭ ދިމާވާ މައްސަލަތަކާ ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވާހަކަ ދައްކަން އެބަޖެހޭ. ދައުލަތުން ރައްޔިތުންގެ މުދާތައް ސަރުކާރަށް އެކި ގޮތްގޮތުން ނަގައިގެން މިކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ހިދުމަތް ކުންފުނީގެ ހިދުމަތާ ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ސުވާލުކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ތޮއްސިރިއާ ޝަރުޠުން ހިދުމަތް ކަމަށް ތަ ކުރިއްސަން ހިދުމަތް ކުންފުނީގެ ދަރަން މިބަން ދިރުތުން ހިސާބު ހިދުމަތުގެ ފެންވަރު އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ސުވާލުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ދެން އަހަރެއް ސިނާޢީކަން އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކުރަންޖެހޭނީ މިދުވަހު ކުންފުނިތަކުން ދުވަ ކަންތައްތަކުގެ އަގު ފުރިހަމައެވެ. އަހަރެން އެންގެވިއެވެ. އެ ތަންތަނަށް މުދާ ކޮންކަހަލަ ވަރެއްހެއްޔެވެ؟ ކަންކަމަކަށް ބެލުން ނެތެވެ. ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ އިން ބައި ފައިސާއެއްގެ ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިގެން ދަނީ. މިއީ ކުރީގެ ސަރުކާރެވެ. ދެންހަމަ މިފަދަ ކުންފުނިތަކުގެ އުފައްދަވައިގެން ސަރުކާރުން ތަފާތު ޚިދުމަތެއް ނަގަމުން ދަނީ ސީދާ ދައުލަތުގެ ދަރަނި މިތަން ހިންގައިދޭ އަޅުގަނޑުމެން ވެ ގޮތަކީ އެ ތަން ޖެންޑާބޮޑުކުރާ އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ސުވާލުކުރާ. އެހެންވީމާ، ވަކިން ކުންފުންޏެއް ހަދައިގެން މި ސަރުކާރުގެ 100% ހިއްސާ ވާ ކުންފުންޏަކާ ހަވާލުކުރީ ބޭނުން ގޮތަކަށް

ބިޑުކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން އެމަށް މިލިޔަން ޑޮލަރުކަން ދަރުވަމުން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް މިހެން މިކަންތައް ބާއްވާލައި މިހެން އޮތީމަ މުދަލުގެ ފެރިގަތުމާ ދަތުރު ސްޓާފު އުފެދިއްޖެ ހިއްސާކޮށް ބިލު އަނބުރާ ޒިންމާދާރުވައި މި އާންމުން. ދެން އަނބުރާ މި ވިދާޅުވައި އާންމުންނަށް މިހާރު ހުށަހެޅު މިނިސްޓަރުގެ ދަށުގައި ތިބި މުވައްޒަފުންގެ އާމްދަނީ މިއަދު އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު. އެހެންވީމާ، މިއީ ތިބި މުވައްޒަފުން ވަޒީފާ އާއި ވަކި ބަޔަކު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގޭނެ އެބައޮތް. މިހާރު ކުރިއަށް ހުރި ކަމުގެ ކޮންމެ ސަރުކާރެއް ގެއްލުވަނީ ހަމަ ސީދާ ވަކި ސިޔާސީ ނުފޫޒުގެ ދަށުން ވަކި ކުންފުނިތަކަށް ބޮޑު ބޮޑުކޮށް. އެހެންވީމާ، މި ހިނގާ ކަންތައް ބަލާލާއި މި ފައިސާ ވަގަށް އެއް ކަމަކު ރައްޔިތުންގެ ދައުލަތުގެ ވަސީލަތްތަކާއި މިއީ ވަގަށް އެއް. އަންނަނީ ވިޔަފާރީގެ ރައްޔިތުންގެ މުދާއިން ސަރުކާރުން އަތުވެއްޖެ ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުން ދޫކޮށްލާ ވަގަށް އެއް. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުގެ މުޤައްރިރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިބިލު އެދިފައެވެ ފާސްކުރަން ބޭނުންވާތީ، އަޅުގަނޑު ހަރަކާތް މި ބިލު ކޯޓުގައި ގެންގޮސް މި ފާސްކުރީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރަން ގެނެސް ކަމެއް ފާސް ޒާތީ ބޭނުމެއް ނުވަ، ބަދަލުކޮށްގެން އަނބުރާ ގެނެސް ފާސްކޮށްފައި ދިޔަ ވާހަކަ ރައްޔިތުން ޝަރީއަތް ކުރިން ރައްޔިތުން މިކަމުން ރަނގަޅު ވަކި ލިބޭ ގޮތަށް މި ބިލު ފާހަގަކޮށް ދިއުމަށް ސަމާލުކަން ދެއްވާށެވެ.

ހުސްވެރި ދުކުން ދަރިންގެ މުސްތަޤުބަލު ހާމަކުރި ޢަބްދުއްރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވައިން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. މިޤަވާއިދާ ކަންތައްތަކެއް ބިލުގައި މިބައި މިހެން އޮތުމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފާހަގަކުރެވޭ ދަރަނި ދޭތެރޭގައި ފުރުސަތު މިފަދައިން. އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން މި ކަންކަން ކުރާ އުސޫލާ ކުރިއަށް ފެނިކަން ކުރި ބަޔަކު މިކަންކަން ކަނޑައެޅުން އުސޫލާ ހުރި މިފަދައި މި ޖެހިގެން. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތާ ވަކިވަކި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކަށް ކާރިޘާއެއް ކުރިމަތިވެ، ކުރިއަށް ގެންދާ ހަރަދު ކުރަކަށް، ހިސާބު ތަރައްޤީ ދިމާވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް ފަރުވާކުޑަކަން ޤާނޫނުގެ އުސޫލާ ނުވާތީ ދިމާވާ އެކަން އެގޮތަށް ޤާނޫނީ ބަލަން. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން މަސައްކަތް މި ކުރަމުން ކުރިއަށް ގެންދާ އިޤްތިޞާދު އިޤްތިޞާދީ އަދި ވިޔަފާރީގެ ސިޔާސަތުތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު. އެ ގޮތުން ބަދަލުކުރުމުގެ ކަންކަން ކުރިމަތިން އެ ރަށްރަށުގެ ބޭނުމަށް ތަރައްޤީގެ ފުރުސަތު ދީ، އެ މަސައްކަތަށް ދިރި ފުރުން މި އުފެއްދި ހިތްވަރު ތަރައްޤީގެ ބަޔަކަށް ލިބޭ. އެކަން ކުރިމަގައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ނިޒާމުގެ ބަޔަކަށް ކުރާ ގޮތަށް އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ ކުރަމުން ކުރިއަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުން ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން. ކަން އެހެން އޮތް ނަމަވެސް ކުރީގެ ވިސްނުމަކީ ކުރީގެ ވިސްނުން. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމަކީ ބައްޓަންކުރުމުގައި އޮތް ބިލުގެ ބަޔަކީ މިކަންކަން މިހެން އޮންނަކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަސީލަތް އިނދެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބަޔަކު ތަރައްޤީގެ ފުރުސަތުތަކުގެ އެޕޯޓުނިޓީ ހިބަތާއި. އާދެން އާދެ ކުރިން ކުރީކޮށް އެ އަސާސީ ރަނގަޅު

ޚިދުމަތެއް ދެވިދާނެތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބަހުސް ފުރުމުގެ ކުރިން ވެސް އޭގެ ކުރިން ވެސް ދެއްކީ ހަމަ އެ ޖާމުގެ ފާހަކަ އެއް. އެއީ ރައްޔިތުންގެ ތަކެތި ރައްޔިތުންނަށް އޯނަރޝިޕްދޫކޮށްލާން ކުރިއާ ހިލާފު ގޮތެއް. ކުރީގައި މި އޮންނަނީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ތެރެއިން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ބުނަނީ ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަނާއި ސިވިލް ސަރވިސާ ދޭތެރޭ ދުރު ރައްދެއް. އެއީ އެފިޝަންސީއަށްބަލައި. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އެކަން ދަރަނިވެރިއާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަށްކޮޅާއި ހަސްރަވާނާ މިކަން ޕްރައިވެޓައިޒްކުރެވޭން ހަރުކަށި ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަނުގެ ތެރެއިން މި ހިދުމަތް ދިނުމުގެ އެއްބަސްވުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ހަރަކާތަށް އަސާސީގޮތެއް މި އަސާސީ ކޮމިޓީއަކުން ޕްރޮގްރާމްތަކެއް. މިކަމާ ގުޅޭ ބަޔަކުން އެއްކަލަ ކޮމިޓީއިން ސަރުކާރު ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަނުގެ ހަމަޖެހުމުގެ މިއަށްވުރެ ސަޕޯޓްކުރަން ކޮމިޓީގެ ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަނުގެ މައްސަލަ ކުރިމަތީގައި ވެސް ގޮތެއް ނުދެކޭ ތިޔަސްގޮތުން ކުރިއެރުވުމުގެ ފެށުން ވަކި ބަދަލެއް ގެންނަމުން ކުރިއަށް ދިޔައިރު، އަޅުގަނޑު މި ކަންކަމުގެ ސަތޭކަ މިއަދުވެސް ފުރިހަމަ ނޫން ކަމުގެ ސިޔާސަތު ސަމާލުކަމެއް ދެއްވުން އެދެމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ވިޔަފާރި ދާއިރާގެ މުސްތަޤްބަލު ރިޔާސީ ހަޝްވީރު ވާހަކަދެއްކުން:

އައްސަލާމްއަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ތިޔަ ސިފަކުރި ކޮންސަލްޓޭޓިވްގެ ބަޖެޓް މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށްފަހު ރައީސްގެ ދެވަނަދައުރާ ފުރުސަތުން އޮޅި މައްސަލަތަކާ ހުރި ކަމަށް ވިޔަފާރި، ބޭރު އަސަރުކުރާ ޑިސްކަޝަންތަކެއް އެބަ އަޅުގަނޑު ހިޔާލުކުރަން. އާދެ، މިއީ ވަރަށް ހާއްސަ ހާލަތެއް ދިމާވެފައި ހުރި ކަމަށް މިލްކުތަކުގެ ބަހުސް ވޯޓު ދީފައި އަޅުގަނޑުމެން ބުނެވޭނީ ސަރުކާރުން ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ޕޮލިސީގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް 23 ވަނަ މާއްދާ އިން އަސާސީ ހައްޤުތަކުގެ ބައިތަކެއް ބަޔާން ޚިދުމަތަކީ ދައުލަތުން ޕޮލިސީތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އޮތީ ޚިދުމަތްތަކަށް ވުރެ މަސައްކަތްތަކުގެ މިއަދުގެ ސަރުކާރުގެ ބަދަލުވެގެން، އެކި ފަރާތްތަކުގެ ކޮންމެހެން ހަމަ އެ ޕްރޮގްރާމްތަކާ މި މަސައްލައަކީ ހަމަކުރުވާށޭ ކިޔާފައި އެކަން އަޅުގަނޑު ހަދައިގެން މިއަދު ކޮންފަރެންސަށް. މިއަދުގެ މި ސަރުކާރާ ޕްރައިވެޓް ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ނުހަމަ، ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން އަދި ހިމާޔަތް ނުކުރާ ހުރިހާ ބައިވެރިވުން އަތްމަތީގައި ވަކިކުރައްވާ ހިނގާ ބަޔެއް. މިފަދަ މިހެން މި ޕްރައިވެޓް ބައިވެރިވުން ސަރުކާރުތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކަމެއް. އެކަމަށްބަލައި ކުރީން ހުރި މަސްއޫލިއްޔަތު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކުރަން. މިކަމަކީ މުހިއްމު ކަންކަމެއްކަމުގައި، މިކަމަކީ އަސާސީ ކަންކަމެއްކަމަށް މި ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ފެނިގެންދާތީ، އެކަމާ އަޅުގަނޑު ނިސްބަތެއް ހިތާމަކުރަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ވަޒަނުގައި ބައިނުވާ ބަދަލުތަކަށް ވަޒަނަށް ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުނު އަގުތައް ކުރިއަށް ގެންދަން ވޭ. އެ ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ސިވިލް ސަރވިސްގައި ނޫން ހިދުމަތް ދޫކޮށް ސިވިލް ސަރވިސް ގުޅުވާލަކުނީގެ ދެރަވުމަށް ނެތި ކުރިއާ އެކުލެވޭ މި

ރީނދޫ ކުލައިގެ އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ސޮއިކުރުވާފައި ހުރުމުގެ ކެމްޕޭނަށް ވަޒީފާ ދެމުން ދަނީ. މިކަހަލަ އަނިޔާވެރި ކަންތައްތައް ކުރެވޭތީއޭ މި ބޭރުވުން މިތާ ތިބެ ހަރުދަނާވަނީ މި. މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާތީ. މި ވާހަކަ ދައްކާނަން އަޅުގަނޑުމެން. މިކަން މިހެން ވިޔަކަ ނުދޭނަން އަޅުގަނޑުމެންނެއް. މިކަން ބަދަލުކުރާނަން އަޅުގަނޑުމެން. ހަމަ ޔަގީނަ އެއް ނުވާނެ މިގޮތަށް އޮންނާކަށެއް. ބާކީ އޮތީ ވަރަށް ކުޑަ މުއްދަތެއް. އެ މުއްދަތުގެ ކުރީގައި މިކަން ނިމުމަކަށް ގެންނާނަން. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ފުރިއްމު ކަންތައްތަކުން މިހުރި ހާއްސަ ހަރަކާތް ދިރިއުޅުމަށް މިކަން ބަރާބަރަށް މިކަހަލަ އަނިޔާވެރި ކަންތައްތަކާއި މި ސަރުކާރުން ކުރާ ސަރުކާރުގެ މިކަހަލަ ދިމާވެފައި ވާތީ އަޅުގަނޑު ނިކަމެތި ކަންތައްތައް ކުރާ އެއްވެސް ސަރުކާރެއް ނޫން. ރައީސް ނަޝީދު، ރައީސް ހިމާ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ އަމިއްޔާއީން އެކަ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ފާސްކުރެވިއްޖެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވެފައި މިހިރީ އުޅެނީ ޖަނަރަލް. އެޖެހެނީ ޖަނަރަލްގެ ވަގުތާ ދައުރު އަޅުގަނޑުމެން ހިތުގައި ސުވާލު އުފެދޭ. ސުވާލު އުފެދޭ: މިދިޔަ ދައުރުގައި މިކަމުން އާނަ ބަލައިގަތުމަ، ބަލައިގަނެގެން ގެއްލުމެއް، ހަމަ އެ ދައުރުގައި އެކަމަކު ކަންތަކުގެ ޗެކްޕޮއިންޓް ދަތުރުކުރެއް މަސްދޫއްވާ މަދުރަސާތަކެއް ރައީސް އެ ދައުރުގައި ހަމަ އާދޭގެ ނަން އަދުން އަނބުރާ މަސްދޫއްވާ ބަލައިގަނެވެ. އެކަމުގެ ނުކުތާވެސް. އެކަމުގެ ނުކުތާވެސް. އެ ދައުރުގައި ބަލާ އެއް ނުގަސްތުވެސް. މިވާ އާއްމުން ބިލާ އެއް ބުރުކަމެއް އާދަ އަދަ ހިނގާނީ. އެ ދައުރުގައި ބޭނުނާ ބިޔެއް އެ ދައުރުކު ނުޔާވެސް. އެ ގޮތް އޮންނަނީވާ ވަރަށް ވެސް. އެ އައްސަތެއް އަޔި ގޮތަކަށް އެ އައްސަތެއް ބޭނުނުކުރަންފޯނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތުގައި ސާފުވެއްދުނާ މިއަދު މިތަނުން ކަންތައްތަށް ކުރާ ގޮތް ގޮތުގައި ފޮށި. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި މަޖިލީހުގެ އަމިއްޔާއިމު މިކަމާ ގޮތުގައި ފުޅާކަމެއް ވިސްނަވަންވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބެރުކުރާ އައްސަޅު ދޭން މިދަނަށް ފެނުނަށް ވަރު އެ މަރުން ވަކިކުރަން ވެސް. ހަމަ އެހެންމެ، އަޅުގަނޑުމެން ވައްދިފެއްގެ މުޖިއްމު ކަންތައްތަކާ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން މިރަށަށް ފާށިގެއަކާއި މިތާ ދިނީ އަސްހާބު މިއަދު ވެސް މިދިޔައީ މާފަރާތްތަކުގައި މަޖިލީހުގެ ފެންބޭރުނަން. މާފަރާތްތަކުގައި އެ ފާށިގެއިތުވެ...

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްވައްހާބު މޫސާ ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަޖިލީހުން ފާސްކުރެވޭނެ ގޮތަށް ބިލުތަކެއް ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަނބުރާ ގޮތަށްފައިވާ ގޮތަކަށް މަޖިލީހަށް އައި، މިއީ އިޢުލާނުކުރި ހިނގާ ކަލައް ނޫން. ބިލުތައް ފާސްކުރުމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް އެ ބިލުތައް ތަޞްދީޤުކުރުމަށް ގޮތަކުން ބިލުގައި މާއްދާތައް ހިމެނޭނީ ފާސްކުރުމަށް އިދާރާ ފަރާތްތަކުން މަޖިލީހުގައި ކުރެވޭން ގޮތަކާއި ކަލޭ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަކީ ތަޞްދީޤުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާއިރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަޞްދީޤު ކުރައްވާ ބިލުތަކާ ފާއިތުވީ ހަމަ އާއި ތަރަހައިގެ ތެރޭގައި އެކު ބިލުތަކަކަށް ފާސްޖެހޭ. އެހެންކަމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ އަނބުރާ ފޮނުވައިލެއްވުމަކީ ހަމަ ހިނގާން

ކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް މީގައި އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ދައުލަތުން ބޭނުންވަނީ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި ފަސޭހަކުރުވުމާ މަސައްކަތް. އެކަން މިއަދު ވެސް ފެންނަމުން މި ދަނީ. މާލޭ ހުރިހާ ކޯޕަރޭޝަން ތަނުގައި ހުރި ބޮޑު ސެންޓްރަލް މި ބިލުގައި ހިމެނިފައިވާ ބައެއް. ނަމަވެސް ހުރިހާ ކޯޕަރޭޝަން މިއަދު ވަނީ ވަކި ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުގައި ވަކިކުރެވި އެ ތަނުގެ ބަޖެޓާއި އެ ތަނުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ވަކި ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުގައި ހިންގާނީ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުމެވެ. އެހެންކަމުން މިއަދު ފާސްކުރެވުނު ބިލަކުން އެ ކުންފުނިތަކުގެ އިދާރީ ބާރުގެ ބައެއް ހިމެނޭ ބައެއް ނިޒާމީ ގޮތުން އެކި ފަރާތްތަކަށް ވަނީ ވަކިކޮށްފައި. ސަރަހައްދީ އެ ކުންފުނިތަކާ ޙަވާލުކުރެވޭނީ އެ ކުންފުނިތަކުގެ ދަށުން އެ ފަރާތްތަކުން ދެކޭ ގޮތަކަށް ވަކި ކުންފުނިތަކެއް ނުވަތަ ކުންފުނިތަކާ ގުޅިގެން އެ ތަނެއްގެ ވިޔަފާރި ކުރެވޭނެ ގޮތަށް ހިންގާ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތައް ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ކުރާ މަސައްކަތް. މި ފަދަ ފަރާތްތަކުން ހުރިހާ ސަރުކާރަކުން ދައުލަތުގެ ބައެއް ކުންފުނިތައް އެކަށައަޅާ ހިންގުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތެއް ކަމުގައި ވިޔަސް ކުންފުނިތަކުގެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަރުވައިދީ ހިންގާ ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ޚިދުމަތްތަކެއް ސަރުކާރުގެ ދަށުން ކޮށްދެމުންނެވެ. އެހެންކަމުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ޚިދުމަތް ކުރިއަރުވައިދިނުމުގެ އިތުރުން ދައުލަތުގެ ފައިދާ ދެކޭ ފަރާތްތަކަކީ އަދި ސަރުކާރުގެ ބޮޑު ބައެއް ކުންފުނިތަކެވެ. މި ޚިދުމަތް އެ ފަރާތްތަކުން ކުރިއަރާނެ ގޮތެއް ހޯދުމަށް ސަރުކާރުން ގެނެސްފައިވާ ބިލެވެ. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ޚިދުމަތް ކުރިއެރުވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތުގައި ތަފާތު ފަރާތްތަކުން ވަކި ކުންފުނިތައް އުފައްދައިގެން ހިންގުމަށް ބިލުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަންކަމާއި އަދި ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރި ހިންގުމުގެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވަކި ގޮތަކަށް ބިލުގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ.

ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރި އަދި ވެރިކަމުގެ ނިޒާމް:

ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ބަޖެޓް. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ ހިންގާން ފަރާތް މި ބިލު އަދި ކުންފުނިތަކުގެ ބަޖެޓާއި މާލީ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގައި ވަކި ގޮތެއް ހަމަޖައްސާފައި ހުރި މި ގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ މި ބިލު ގެނެސްފައިވާ ސަބަބަކީ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކަށް ދައުލަތުން ކުރާ ޚަރަދު މަދުކޮށް، ފައިދާ ހޯދުމާއި ކުރިއެރުވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތް ފަސޭހަ ކުރުމެވެ. މި ބިލުގެ ދަށުން ބައެއް ކުންފުނިތައް ދައުލަތުން ވިއްކައި ބޮޑު ނިސްބަތަކަށް ހިއްސާދާރުން ވެސް ބަހައިލަން މި ބިލު މަޖިލީހުން ފާސްކުރެވިފައިވާނެއެވެ. ސަރުކާރު ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތެއް ކަމުން، އެ ކުންފުނިތައް ވެސް ހިއްސާކުރެވޭނީ ބޮޑު ފަރާތްތަކާ ވާހަކަ ދައްކައިގެން

ގޮތަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުން އެ ދުވަހު މި ބިލު ފާސްކުރަން ވޯޓުދެއްވި. އެ ދުވަހަކީ އެމް.ޑީ.ޕީ ޕާޓީއަށް ވަކި ގޮތަކަށް އޮތް ވާހަކަ އެއް އެ ބޭފުޅުންނަށް ނުދައްކަވާ. އަދި މިއަދު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަނބުރާ މި ބިލު ފޮނުއްވާފައިވަނީ މި އޮންނަނީ ހެލްތު ސަރވިސަސް ކޯޕަރޭޝަނުގެ ދަށަށް ތެލިސީވިޔާ ކަންތައްތައް ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި ވިދާޅުވެ އެ އަށް، އެހެންވީމާ މިހާރު ދެން މި ބިލުގައި ހުރި ކަންތައްތައް ކުރެވޭނެ ނެތް ވާހަކަ ވިދާޅުވި. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހައިރާންވި މި ފަދަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ދެއްވި ބޭފުޅަކު ވެސް އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ކޮންކަހަލަ ގޮތަކަށް ބަޖެޓުއާ ބޭފުޅުންތަކާ މި. މިހާރު އެހެންވީމާ ދެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ކަންކަމަކީ ވިއްކާލި އުސޫލުން ހިންގާ ތަންތަން ގޮތަށް ހަދާ، ކަންކަން ގޮތަށް ހަދާ ހުރިހާ މިނިސްޓްރީތަކާ އެއްކޮށް ފަހަތުން ކޮށްފައިވާ ލިމިޓެޑް ކުންފުނިތަކާ އެކަހަލަ ކޮންމެވެސް އިތުރުކުރުމެއް، ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިތާ ހަދާން ފެންނަނީ ޤާނޫނު އަސާސީ ނުފެނުނު. އެއީ ކޮންތުގެ ކަމެއް ވެސް ކުންފުނިތަކުގެ ދަށުން ގޮއްސައި މިހާރު ޤާނޫނުތަކުން އެކަމުގެ ކުރެވޭ ކަންކަން ނުވޭ މިކަހަލަ ވާހަކަ މިގޮތުން އަމިއްލައަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިނގާނީ މިފަދަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި ސުރުޚީގައި ކުރައްވާފައި މިއޮތް ވާހަކަ ހިތަ. ހެލްތު ސަރވިސަސް ކޯޕަރޭޝަނުގެ ދަށުން މިކަންކަން ކުރިމަ ވަކިން ބަލަހައްޓާނެކަމަށް ވިދާޅުވާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެއްވެސް ކަހަލަ އިސްތިރާތު ނުކުރޭ ހެލްތު ސަރވިސަސް ކޯޕަރޭޝަން އެއްވެސް ކަމެއް ބަލަހައްޓާނެ ކަމަކަށް އަދި ކަމަކު. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީ ހުރުމަތުގެ ނިޝާނު ހަމަ އެއްދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް މި ދަނީ ދަނީ ދަށަށް. ހެލްތު ސަރވިސް ކޯޕަރޭޝަން ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުން މިކަންކަން ހިންގާ، ކުންފުނިތައް ވަކި ބަލަހައްޓާ ތަނެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ. އެ ކުންފުނިތަކުގެ ނަފާގެ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައިވެރި ޒާބިތުކުރަނީ ހެލްތު ސަރވިސަސް ކޯޕަރޭޝަނުގެ ދަށުން ވެސް ޚަރަދުކުރާ ބަޔަކަށް ތާރަވަ، އެ ފުރުސަތު ޚަރަދުވެ ވެގެން އެ ޚަރަދުވުން އެ ކަންކަން ޒަބުރުދަސްތުކުރެވިގެން. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ޖެހޭ މިހާރު އެ ގަނޑުވާ ގޮތަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެއްވެސް ކަހަލަ ކުރިއަށްދިއުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނުނު. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑު ދެންމެ ކުރިން މަޖިލީހުގައި ހިތި ސުވާލު ދަންނަވާ މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވި ވާހަކަ އެއް އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެބަ އަރާ މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން މިނިސްޓަރު ވާހަކަދައްކަވައިގަތީ. މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވީ ބަލިމީހުންގެ ދުވަހާ ބޭސް ބޭނުން ސަރުކާރުން ފަރުވާ އަދަދު ބަލިމީހުންގެ ދުވަހާ ބޭސް ގަތުން ކަންކަން ނިންމުމުގައި. ސަރުކާރަށް ބަލިމީހުން އިންޝުއަރެންސްކުރައި އެކީ ސަރުކާރަށް. އެހެންވީމާ، ބަލިމީހުންގެ ކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި ކަންކަން ނިންމުން ސަރުކާރަށް ފުރުޞަތު އިތުރުވާނެ އޮތީ. ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ މި ކުރުމަކީ ސަރުކާރުން ފުރިހަމަ އިޖްތިހާދު ނިޒާމުން މި އުޅުނީ. މި ހަމަ ހެލްތު ކޯޕަރޭޝަނަކީ ސަރުކާރުގެ 100% ހިއްސާ ވާ ކުންފުންޏެއް. ޕްރައިވެޓައިޒް ކުރުމުން ސަރުކާރުން ގޮތްގޮތް އިންތިޒާމު ނިޒާމުން މި އުޅުނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލި ހަރަކާތްތަކާ ގުޅިގެން، ދެން އެއަށް ކަންތައް

[illegible] ވިޔަފާރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] އުސޫލަކުން އެ ޤާނޫނުގައި އޮތް ގޮތަކަށް [illegible] [illegible] ކަންކަން ޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މި ޤާނޫނީ [illegible] ކިޔާފައި މި ވާހަކަ [illegible]، ހަމަ [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިދާޅުވަމުން ގެންދާއިރު މި [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible]. ހަމަ [illegible] ވާހަކަ ކުރިން [illegible] އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށް އަރާ މިހާރު [illegible] ކުންފުނިތަކަށް [illegible] [illegible]، ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] އެ [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible]. ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] މި [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible]. މިހާރު ހަމަ [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible]. ރައްޔިތުންނަށް މި [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] ވެސް [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] މި [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި......

މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިއަދު މި ހުށަހަޅައިގެން މި އުޅެނީ [illegible] ޤާނޫނެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް އަނބުރާ [illegible] މިކަމާ ގުޅިގެން މި ބަހުސް ހިނގަމުން މިދަނީ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ [illegible] [illegible] އޮންނަ ބާރެއް ޤާނޫނުއަސާސީގައި. އަދި އެމް.ޑީ.ޕީ އާއި ޑީ.އާރް.ޕީ [illegible] މި ދެޕާޓީގައި މަޝްވަރާކޮށް [illegible] ކުރުމުގެ ވާހަކަ [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ ވިދާޅުވޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބިލެއް މި މަޖިލީހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible]

ވިސްނަވަޑައިގަންނަވަންޏާ އެކަން ކުރުމުގެ ފުރިހަމަ އިޚްތިޔާރާއި ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ކޮށްދޭ ބޭފުޅަކު އެ ވަގުތުގައި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްފައި ހުއްޓަސް އެ ދަސްތޫރަކުން ޤާނޫނުއަސާސީން ދިން ބާރެއް އެއީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ކަމެއް ނޫން. ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެ ވާހަކަ ލިޔުނީ މިހެން ވިދާޅުވާ ޖެ.އާރު.ޖީ އަބްދުއްރަޙީމް ޢޮފީހުން ޖެ.އާރު.ޖީ އިން ކުރި ކަމެއް އެއީ. ދެން މިއަދު ދިމާވި ގޮތަކީ ނަސީބު ކަން ދިމާކުރި ގޮތަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެހެން ބޭފުޅަކު ބަދަލުކުރެވިފައި ދިޔައީ. އެކަމާ ހިތާމަކުރަން ކިޔަސްދެ ވަރަކަށް ދެރަވިޔަސް މި 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސިޔާސީ ހާލަތުގައި ހުންނަވާ ހިނދަކު އެ މަޖިލިހާ ހުންނަވާނި. ބިޔެ ކުރީ ވާހަކަ އާއި އަދި ކޮންމެ ބިލެއް އަސްލަކީ ޤާނޫނީ އެއް ދިމާނުވާ ގޮތުން އެޖެންޑާ އިންތިޚާބުގެތެރެއިން ނަގަން އުޅޭ ވާހަކަ އާއި މި ވާހަކަތަކާއި ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު އެ ބިލުން ކުރަންޖެހޭ ގަޑީގެ އެ ބިލު ފޮނުވާ މަޤުބޫލު ކުރުމަށް ހާސިލުކުރުމުގެ ނުވާން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ހިނގައިދޭ 30 ވަރަކަށް އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަން ހިނގާ ދިޔައީގޮތް. އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަ އެއް ކޮންމެހެން ދައްކާކަށް ނުޖެހެން މިއަދު. އެހެންނަމަވެސް، ދުނިޔޭގައި މި ރާއްޖޭގެ ހުދުމުހުތާރު ވެރިކަން ބަދަލުވެގެން ކަން ހިނގާ ދިޔަ ގޮތަށް ބަލާލާއިރު ދުނިޔޭގެ އެހެން ދިމިޤްރާޠީ ޤައުމުތަކުން ނަމޫނާ ހާސިލު ކުރަމުން މިހާރު މި ނިޒާމު ރާއްޖޭގައި ޕާލިމެންޓަރީ ސިސްޓަމްގެ ސަރުކާރުން ވެރިންތަކެއް ހިފާ ހުކޫމަތްތަކަށް ކަރުދާސް ގޮތް އެނގިއްޖޭ. މިއަދު މިސްރުގައި ހުރިހާ ވަޒީރުންނާ އަދި ވެރިކަން ކުރި މީހާ ފެށި ޖަލަށް ލާން އެ ނިޒާމުކުރީ. އެއީ އެ މިސްރުގެ ސިސްޓަމުގެ ނޫން. އެ މިސްރުގެ އިންސާ މިސްރުގެ ބަނދަރު ދަރަބާރުކުރިއިރާ ކަލިގީސް ތެރެއިން ފެށި ވަރުގަދަ ވެރިކަން. އެހެން ދިމަދިމާ އަހަރު ވަރަކަށް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އިސްލާހުވެސް ހުސްދަހިވެތިވުން. މިއަދު އެކަން ފުރިހަމަ. ދެން މިއަހަރު ކުރިމަތީ ފުރާނަ ހުރަހެއް ނެތި، އަންނަ ފަރާތް ކޮންމެ ފުރާނައަކާ ހިދުމަތުގެ މި ދައުރުގައި. ރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތު ރައްޔިތުންނަށް އެކަމާ އެކުގައި މި ރާއްޖޭ ހަމަވާދެ ފަރާތަކަށް ވަކިކުރަން. މިސްރު މިރުން ތާރީޚުގެ ހާދަބޮޑު ދިގުކަމާއެކު ވިދިވިދިގެން ރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރާ ސަރުކާރު އެ ފެނީ. އަޅުގަނޑުމެން ދަސްކުރެވިދާނެ މިސްރުގެ ރައްޔިތުންނަށް. މި ރާއްޖެ ފަސް އެ ގޮތަށް ހުރިހާ ހާލަތެއް ބަދަލުކުރުމަށް މި އަހަރު ރައްޔިތުންނަށް ކުރި ވަޒީފާތަކުން މި އަހަރު ކުރި އެއްވެސް ކަމެއް އެކުގައި ކުރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހިމާ ހުކޫމަތްތަކުން، ޖަލަށްލާ ނަމަ މިއަދު މިސްރާ ފަދަ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ފަލާހަށް ދިޔަ އެއްވެސް ކަމެއް ހިމަނާލާން. ދެން ކަން ވަރަށް ސާފުވެއްޖެ މި ދައުރުގައި. މިއީ އަޅުގަނޑު ހަޤީޤަތް ދުވަހަކުން މިއަދު ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ބަލާނީ ފަހުން އެ ކަމާ ގުޅުމެއް ނެތް ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ނިޒާމުގެ ޕާރޓީތައް ވަރުގަދަ ކުރެވިއްޖެ. މި ކަމުގެ މިހާރު ފެށިގެން ދަނީ ރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތު ރައްޔިތުން ބަލާލީމާ. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވިދި ހޯދާއިރު ސަރުކާރު ހިމާޔަތް ކުރަނީ ހިމެނޭ ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތު ރައްޔިތުން ހޯދާ ގަވާއިދު އިންތިޚާބުކޮށްފައި އެއް ސިޔާސީ ހަމަޖެހިލައި މިއީ. މިކަމާ ގުޅިގެން ބައެއް ބަޔަކު ބޭރުން ވާހަކަ ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަސްލަކީ ކޮބައިތޯ ހޯދަން ދޭތެރެއިން ރައްޔިތުން

ސާބަހާ. ހިޔާ ހައްދަރުދުކާރަންވިއޭ. މި މިހެން ޙުކޫމަތުލައިގެން މިކަމެއް ނުވެސް. ރައްޖޭގެ ކުބުވިދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިގުތިރާމާ އެޔަގައި މަގުމައްސަރު ހިންގާ ބިނގާ އުގެވާ ގޮތަށް ރިޔާކާ އެޔަގައި އުޅުމުގެ ޙުކޫމަތު ހިންގާ އަނެއްކާވެސް ރައްޔިތުންނަށް އުފެއްދުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ ބަޔަކު ސަލާމަތުވުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ ގޮ ބައިގެން ތިބި ބަހަކަ ނުކުމެ މިއަދު ކަން ވާހަކަތައް ފަދަ މި ތަންގައި މި ވިޔަފާރި. ތިމަންނާމެން މިވަނީ ކަމެއް ކަންދިޔާ. ޙުކޫމަތު ނުލިބިނިމަ. 30 އަހަރު ވަންދެން އޭގެ ތެރޭގައި މިނިސްޓަރީ ހިންގަވަން ހަވާލުވެފައި ނުލިބޭ. 30 އަހަރު ދުވަސް ވަންދެން ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދު ހަމަޖެއްސަން ނުލިބޭ. މިއަދު ކިބައިން ވިޔަފާރިގެން މިއްބެ ކަނޑައެޅު ބާރުގެން މި ވިޔަފާރި ތިމަންނާމެންނަކަށް ނުވާނޫ އެއްލާ ކަމެއް. ކިހިނެއްތޯ ކަމެއް ވާނީ. ކަނޑަމުން ހިދި ފައިސާއާއި މާލޭގެ ގެދަރު ގަތީ. ކަނޑަމުން ހިދި ޖާގަތަކައިތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ފައިމުގައި ތިބެގެން މަސައްކަތްކުރާ ބައެއް. ނުލިބެން މާލޭގެ ބިމެއް ގަންނާކަށް ޖާގަ އެއް ވެސް. ވަޔަކަށްކަނޑުގެން ޖާގަ ހިދި. ދޮން މިއަދު އެ ވަހަކަ ސުލްފާސް. މާލޭގެ 7 ބިން 80 އިމާރާތް އަލުގަ މިބި ކަނބޭއްގެ ކިރިމަތިގައިތޯ. އިންތިޚާބު ހަމައަކަށް އެއްވަން ހަވާލުކުރި މިހާ ކިރިކަމެއް އާނގާ ރައްޔިތުންގެ ލިބި މަޖި އެއްކަން ގަނޑު. 80 ބިން އެބައޮތް. ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް އެދެވޭއް ނުފޫޅު. އިންތިޚާބު މާރިކަޔާ ތިމަންނާ ކަމުގެ ސިޔާސަ ޖަހާ، މި ބައެއްގައި އިންތިޚާބު ކަނޑައެޅުމުގެ ކިއާ ދަރުބާ ގަސް ދަރިންނާއި ދަރިން ދަރިންގެ ދަރުބާ ޔާޅައި މިއަދު ނުކުމެ ވިޔަފާރި ތިމަންނާމެން މިތިބި އަދިވެސް ރައްޔިތުންނަށް ހުރުމަތްކުރުރަރު. އެއްނިދާ، ބެޔަލިހިތާ ބަޔަކަށް އެސްޓަޓް ނާބި ފަހުމަކުރާކަމަށް، އަޅުގަނޑު ވެސް ބޭނުންވަނީ ސިޔާ އެއް ދަރުބަރު ފަހަރުކަތްކަން. މި ގޮތަށް ބަޔަށް ހުކުރުވުމ ކަންމަތްތަކަށް ބާގައި ތަމް އެއްޗެއް ވެސް ވިޔަފާރިވެ ނުން. ކަންމަ ބާރުގަކު ނުކުމެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދިމާކަށް ބަރާބަރު އެ ދުވަހުގެ މި ޝަރުތު ނިމުނު ދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ކިރިޔަކަށް ރައީސަކަށް ކަންފަތި ހަދި މިޔާ ކަންފަހި ހަދި އަނިޔާވެރިކަން ޗަސްބަތް ހަމަކުރުން. ކިރިޔަކަށް ވަޒީރުކަން ކަންފަހަރަށް ތިތި މިހެން ކަންފަހި ހަދި ހޮއްދަމެއި ވައްކަމާ މި މަޖިލީހުގައި ޝަރުތު ކުރެވުނު އެ ނިމުނީ އެ ދުވަހުގެ ބައި. މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ވެސް ޙުކޫމަތު ދިއްވަނީ އެ ގޮތަށް. މި ތަންގައި ކަންމަ ވަހަކަދެއްކުމުގެ ބާރު ވެސް ޙުކޫމަތަށް ދެވިފައި ނުވާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވިޔަފާރިއެއް ބިޑަކަށް ބަދަލުކޮށް ނޫނީ، އަށްޓަރު ނޫނީ މުދި މަޖިލީސް މިދިޔަ ހަރުބަދަލުކުރުން. މި މަޖިލީހުގެ ހުރުމަތްތެރިކަން ގެއްލުވާލަން ސިފަ ރިޔާސަތުން. އެއީ އަށްޓަރު ނޫނީ، ބާރުން ވަހަކަދެއްކުމުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައެޅިގެން ފުރުސަތު. މި ޙުކޫމަތު ދީނީ. ބަލަހައްޓާ އެއްކަމާ ވިޔަފާރިއެއްގެ ވަރަށް ހިނގުވާލަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައެޅޭ ރިޔާސަތުން. އެއީ އެ ބާރުގެ ހިމަހަމަޖެހޭ ބާރުގެ ނޫނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަމުގައި މި ވަގުތު ހުރި. އެކަމަކު މާދަމާ ކަންފަރާތް ގޮތް ފެނި ނޫނިގެން. ފިރިކަމުގެ އާއިލާ ބޭފުޅާ ވެއްޖެ ކަންބޮޑުވާ ކަމުގައި. ބޭނުމާ މުޅި ރާއްޖެއަށް އެކަށީގެންވާ ފުރިހަމަ ކަންކަމެއް. މާލޭ ކަނޑައެޅިފައި އަކަށް ކަމެއް ފެނޭ ކަން ފެނޭ.

ހިނގައިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަނީ މި މުއައްސަސާގެ ޒަރަރު ވެއްޖެ އަދި މުޅި މީޑިއާ ކުރިމަތީގައި މީޑިއާގެ ބޭފުޅުން ވެސް ހާދިސާ ހުރި ކުރީގައި ޖީލުގެ ސްޓާރުން ގެންގުޅުއްވުން ތިޔަހާ މިހާރު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލިސް. މި ބޭފުޅުން ދައްކަވާ ވާހަކަ އާއި އަދި މި ބޭފުޅުންގެ ޝަރަފުތަކާއި މި ކަންތައްތައް ހުންނަ ގޮތް ރިޢާޔަތް ދައްކަވުން ދަނީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ކުރިމަތީގައި. އިންތިޚާބުކުރެއްވިއްޖާ މި މަޖިލިސް ޒިންމާދާރުކަމުން ނިމިއްޖެ. އެންމެ ފަހުން ގޮސް ބަރަބަރުގެ ވާހަކަ ވެސް މިހާރު ދައްކަވުން ދަނީ މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ ދިމާވަން އަދި މިއަދުގެ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުގައި އިންސާފު ބޭނުމާ އަދި އެކަން ހިންގަވާ ބޭނުމާކަން ވެސް ބައެއް ފަރާތްތަކުން ތުހުމަތުކުރައްވަމުން އަޅުގަނޑު ހުރި އެ ބޭނުމާ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ވަހީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ތޮރަސްމިރާ ކާނޖެހުފަރުކުރުމާ ބޭނު ބިލު އަނބުރާ ފަސްވާލީމަ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމަކުރަން. ބަޖެޓުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުރި ހެކި ހާލުގައި ހުއްޓަސް ހަމަހަމަގައި ނުހުންނަނީ ހަމަ ދާ ކަންތައް އެއްކޮށް މިކަހަލަ އަޅުވަޔ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު މިއަދު އެބަ ހިތަށް އަރާ މިސްރަފުގައިބާއި މި ހުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައިބާ. އެއީ މަޖިލީހުގައި ބަޖެޓް ވާހަކަދައްކަވަމުން މިދަނީ މިސްރާ ބަހާ ގޮތުން. ރާއްޖެއާ ގުޅޭ ގޮތުން ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ބަޖެޓުގޮތަށް ވާހަކަދައްކާނަން. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ޒުވާނުންގައި އޮތް ސިޔާސީގައި ވެސް މިއޮތް މާލީ ހާލަތު ކުޑަކުޑަ ބޭނުން ގޮތުން މި ކުޑަކުދިންތަ ދޭން ވީމަ އުޅޭ ކުދިންގެ ބޭ ކަނޑައެޅިފައި ބަޖެޓްތަކުގައި ވާހަކަދައްކަވާކަމީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށް އަރާ ޖިނާއީ ބަޖެޓުގެ ބައެއް ބޭނުންތެރި، މި ސަރުކާރު ދިމާވަނީ. ކުޑަކުދިންތަކަށް ދޭން ބަޖެޓުގައި ސިއްހީ ޚިދުމަތްތަކާއި. ކޯޓު ޚަރަދުން ދަނީ. ތަނުގެ ސިޔާސީ ޒުވާނުން ދުވަހުގައި ހުރި ގޮތުގައި އެމީހުން ސިޔާސީގައި ހަދާ ހިތަން އަޅާ ހިޔާނަތްތެރިކަމާ ބޭނުމަށް، މި ސަރުކާރާ ދިމާވާ. ކުރިމަތިވާ ކާރިސާތަކާއި ބޭނުންތަކެއް. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގެ ޑޮލަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާ އަދި ރުފިޔާ އަށް ބަލާއިރު. މި ވާހަކަ ދައްކަނީ ދެ ބިލިއަން ރުފިޔާ، ދެ ހަމަޖެހިފައި މި ކަމަށް. މި އެއްކަލަ އެހެން އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ދުވަސް ހޭދަކުރަނީ މިއަދު ވަރަށް ބޮޑަށް އަދި މި ދިމާވާ ބާރު 77 މި ކުރިއަށް ދާ ދެން އެއް މިއަދު ހަރަދުކުރާ ރުފިޔާ ކަމަށް. ކުރީގެ ކުރިއަށް ކަމަށް މިދަނީ ހަމަ މިހާރު އަދި ބޭނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ބާރު. އެހެންވީމާ، އެ ބަޖެޓުގައި ހުރި އެއް ރައްޔިތުންނަށް ހުރި މި ތަނުގައި ތަޢާރުފުކުރުއްވައިފި. ހުސްނީ މުބާރަކު ކަރަކަ ފަރި އެއް މިއަދު މިހުރީ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ މާ ބޮޑުކަން މި ތަނުގައި ތަޢާރުފުކުރައްވާފައި. މި ހުރި މީހުން، ދިރިއުޅުން ދޭ ކުރިއަށްދާ ގޮތް. މި އުޅޭ ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރުން ބަލާ ދަތިވާ ދިނުން، އެހެން. އެ ދުވަހު ވޯޓުލީ. މިއަދު އައިސް ދުވާލެއް، ދެ އަހަރު ދިން މި ވާހަކަދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓްގައި

އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގުރޫޕުގެ މެންބަރުންނަށް މުސާރަ ނުދީ ވަޒީރުންނަށް މުސާރަ ދިނުމަށް އެ މިނިސްޓްރީން ގެންނަނީ. އެއީ މިއީ މާ ފުރިހަމަ ބަޔަކު ނޫން ކަންކަމުގެ މި ސަރުކާރަކަށް. އެއީ އެއް ދުވަހު ވޯޓުލާފައި އަނެއް ދުވަހު ދިމާ އިދިކޮޅަށް މި ފަރާތަކުން ގޮވާލަނީ. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރަން މިހެން މި ކަންކަން ކުރަމުންދާތީ. ދެން މި ޤާނޫނާ ކޮންމެ ސިޔާސަތަކީ ވެސް އެބަހުރި، އިޤްތިޞާދީ ގޮންޖެހުމާއި އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލަމާ. ރައްޔިތުންގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިތްވަރު ނުވާ މި ނުބައި ވެރިކަމާ ސަރުކާރާ ދެމެހެއްޓުމަށް ކަމަށް ބެލެވޭ މި އަސާސީ ޤާނޫނާ. ރައްޔިތުން މަޖިލީހަށް އަޔާ ފައިސާ ނެތީ. ފައިސާ ނެތީ. އެއީ މިތަނުގައި 5 މިނެޓު ހަރަކާތްތެރިވުމަށް 10 މިލިއަން. 20 މިނެޓު ހަރަކާތްތެރިވުމަށް 21 މިލިއަން މި ބޭނުންކުރަނީ އެބަ ބަޔަކަށް. އެހެންވީމާ، ނޫނީ ފައިސާ އެއް އިނދެގެން. އެހެންވީމާ، ޕާޓީއެއްގެ މިފަދަ ކަންތައް ކުރަމުން. މި ސަރުކާރުން ފުރި އާދަ އެއް ދުވަސް ހުރިހާ އެއް ދުވަސް ހުރިހާ އެއް ދުވަސް ބަޔަކުން ދިޔައީ. އެކަމަކު ފުރުން ޢަދާލަތުގެ ދަށުގައިން ދިޔައީ ދުވަހެއް ވެސް ނެތް. ދުވަހެއް ވެސް ނެތް. ފައިސާ ސަރުކާރު އެއް ވެސް ނެތް. ޤާނޫނީގޮތުން ކޮމިޓީގެ އެއްބަސް ދިޔައީ ދުވަހެއް ނެތް. ދުވަހެއް ނެތް. ފައިސާ ސަރުކާރު އެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގައި ކަންބޮޑުވެގެން މާލޭ ހުރިހާ ސަރުކާރު ކުރަމުން ގެންދަނީ ނުރައްކާތެރި ޤާނޫނީގޮތުން ސަރުކާރު ފާސް ޤާނޫނު ވެސް. އެއީ ޤާނޫނީގޮތުން ކުރިން ވެސް ބޭ ކަނޑައެޅިފައި ބާރަށް ނުކުން ފާހަގަކުރި މި ސަރުކާރުން. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގައި އަޅުގަނޑު އެއްފަހަރު ހުރި މި ކުރިން އެއް ދެކެނީސްމުން މި ބޮޑު ފަރުވާދާރު އެއްޗެހި ކުރަމުން މަސައްކަތްކުރަމުން. އެހެންނަމަވެސް، އެއްޗެހީގެ ނަގާފައި ޤާނޫނީ އިންތިޚާބު. ޤާނޫނީ ފާހަގަ އެއްޗެހީގެ ނަގާފައި. މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ މިހާރު އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ވެސް ހިނގަމުންދާނީ މާލޭ ހަމަ ކުރަނީ ކަންތައްތަކެއް. އެއީ ހުރި ހަމަ ހާލަތު ނަގާފައެވެ. ޢަދުލު ހުރިހާ ތަނެއް މުޅި ފާހަގަ ފާހަގައަކީ، އައި.ޖީ.އެމް.އެޗް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އެއް ދުވަސް. އެޗްޕީއޭ އެއްޗި ޖަމާގެ އެއްސަރުކާރު ކޮމިޓީގައި ދުވަހު ޤާނޫނީ ޖަވާބު މި ސަރުކާރުން އެބަހުރި އިސްކަންދީފައި. ކަމަކީ މި ކަން ޖަލަށްލަން. ކަމަކީ މި ކަން ޖަލަށްލަން. މިގޮތަށް، ޖާގަތައް ހިފަން ފެންނަނީ ބާރުބޮޑު ސަރުކާރުން ހުރިހާ. ޑިރެކްޓަރުން ވީ ނަހަމަ ފާހަގަ ކުރެވިފައި ދުވަހެއް މި ކިޔައި ހުރިހާ. އެހެންވީމާ، މިސާލެއް ފާހަގަކުރަން ނުކުރަނީ، ޖާބިރު ފާހަގަ ދުވަސްވަރުއާ މާ ކުރަމުން ފާހަގަ. ރައްޔިތުންގައި މިނިސްޓަރު ދެ ކޮމިޓީ ބިލާއި މިސާލު ޤާނޫނީ އިސްލާމީ ޤާނޫނީ މި މަޖިލީހަށް ގެނެވޭނެ. އެހެން ހަދައިގެންނެއް ސަރުކާރުން ދައުލަތް ނިޔަނުދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ހަމަޖެހިގެން ވެސް ސަރުކާރު ގެންބަރުން ދައުލަތް ފާހަގަކުރަން އަލަށްއައިސް ޖަނަރަލްކޮމިޓީން ދަނީ. އެ ކޮމިޓީން ނިންމާ ބައެއް އިސްލާހުތައް. މަޖިލިސްގެ ނިންމާ އިސްލާހުތައް. މިއަދު އައިސް މި ދައުލަތް ދީ އަނގަ އިން ފާހަގަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގުރޫޕުގެ ރައީސް ވެސް ބަދަލުކުރަންވީމާ. ބިލުތައް ދައުލަތުގެ އިސްލާމީ ޤާނޫނު އަސާސީ ބަލާ ފުރުޞަތު ބަދަލުކުރެވޭ ބަދަލުކުރުމަށް، މި ދުވަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގުރޫޕު ފުރުޞަތުދިނުމާ މާ

ރަނގަޅުވާނެ. ދެން ހަމަ އެއާއެކު އެބަ ދައްކާ ކުރީގެ މީހުން ހަމްދަރުދުކުރާ ވާހަކަ. ނުކުރެވޭނެ އިނގޭތޯ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ނައިބު ރައީސަކަށް ވެސް މިފަހަރު ހޮވުނީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ބޮޑުކުރި އަލްފާން ފަހުމީން. ހިޔާ ހަމްދަރުދުކުރަންޖެ މި މީހުން ހަމަ....

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑޮކްޓަރު ތަސްދީގުކުރުމުގެ ބިލު އަނބުރާ ފޮނުއްވާލެއްވިއިރު، ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ އަސާސީ ނުކުތާ އެއް ގޮތަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ވާހަކަ އަކީ އެމަރޖެންސީ ޖެނެރަލް ވިދާޅުވި ކޮންޑިޝަނަލްގެ ދަރަނީގެ ހުރި ކަންތައް ވީހާ، ދައުލަތުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ނުނިމޭނެ. އެކަން ކުރަން ދަތިވާނެ. މިއީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ފެންވަރުގައި މުޤާބިލުކުރަން ވެއްޖެ ކަމެއްކަމަށް. މިހާރުގެ ގެއްލުމެއް ބަދިގޭގައި އެންމެ އުނދަގޫ އަދި ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތުން ކޮންމެވެސް ގޯސްކަމެއް ދައުލަތުގެ ނިޒާމުން އެއްކޮށް. ދައުލަތުގެ އެއް މަސައްކަތަކީ ޚިދުމަތް ކުރުން އަދި މަސައްކަތަކީ ދައުލަތުގެ ނިޒާމުން އެއްކޮށް. ދައުލަތުގެ ހިއްސާ ސަރަހައްދުން އިން ސަރަހައްދު އެކު ކޮންޓްރޯލްގެ މިދިޔަ ނުވަތަ ބައި ބައިކުރުމުގެ ބައިވެރިވާ ދައުލަތުގެ ނިސްބަތުން އެއްކޮށް. ހަމައެކަނި އެންމެންގެ އެއް އަޅުން އަލަށް ބަދަލުކުރާއިރު އެ އަސްލު ގެއްލުމަށް ދެންގޮސް ބަދަލުގެ މައްސަލަ. ބައެއް ދެއްކުމުގެ ބަލައިގަތުމަށް ކޮންމެހާލަތެއްގައި ނުވަތަ އެހެނިހެން ގޮތަކުން އެއީ އެޖެންޑާއަށް މި ދެންނެވި އުސޫލަކުން ހިނާ ގޮތް. ކޮންފެޑަރޭޝަން ފިޔަވަޅު އެއީ އިގްތިސާދީ ނިޒާމުގައި މި ދެންނެވި އުސޫލަކުން ހިނާ ގޮތް. ކޮންފެޑަރޭޝަން އޮނިގަނޑު ސަބަބުން. އެއީ އުސޫލުތަކާ ގުޅިގެން މިކަމަށް ހިނާ ގޮތް. އެކަށީގެންވާ ސިޔާސަތުން. އެއީ ސަރުކާރު އެޖެންޑާގައި މިކަމަށް ހިނާ ގޮތް. ނިސްބަތުގައި ސިޔާސަތު މިއީ ވެސް ހަމަ މި ދެންނެވި މަރުހަލާ ދަރަޖާ ގޮތަށް ބޭނުންކުރާ ބަދަލު. އެހެންވީމާ، މިއީ ރައްޔިތު އަކުން އަމާޒުގެ ހައްގު ކަމެއް ނޫން. މިއީ ދިމާވެގެން ހިނގާ ކަމެއް. ޚާއްސަކޮށް މިކަން ނުކުރެވޭނީ ހަމަ އެއްވެސް ސަބަބަކާ އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ގޮތުން ވާހަކަ. އެހެންވީމާ ނޫން. ދެންމެ އެ ވިދާޅުވި ފަރާތަކުން އުސޫލުން ބަޔާންކޮށް އިތުރު ސިޔާސަތު މިއަދު ސަރުކާރުން ގެންގުޅޭ ދައުލަތުގެ ހިދުމަތްތައް ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި، ވިޔަފާރި އުސޫލުން ހިދުމަތްތައް ދިނުމަކީ ކޮމަން ވެލިއު، ނުވަތަ ކޮމަރޝަލް ޕާޓްނަރޝިޕްގެ ކޮންޓްރޭކްޓަކަށް ހަދައިގެން، އެ ކޮންޓްރޭކްޓުތަކުން ހިންގާ ކަމަކީ ވާނަމަ، އެކަމާ ހުރި މި ބިލު ފާސްވުމުން ނުވަތަ މި ބިލު ތަސްދީގުނުކުރެވުނުކަމުގައިވިޔަސް އެއީ ދުވަހު އެއްބަސް މަސައްކަތް އެއް... މިހާ ބޮޑު އެއްބަސްވުމަކަށް ވާކަމުގައިވާނަމަ ވަގުތު އެއީ މިހާރުގެ ވަގުތީ ނޫން. އެ ބަދަލުގެ ވަގުތީ މި ބިލު ފުރަތަމަ ހުށަހެޅުއްވިއިރުގައި ދައުލަތުގެ ވާހަކަ އެއް. މަޖިލީހުގައި ގާއިމުކުރެވޭ އިގްތިސާދީ ފެންވަރު ވިސްނާ އުސޫލަކީ މި ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ޝަރުތުތަކާ

މަސައްކަތް ކުރީ އަޅުގަނޑު. މި ބިލު ޑްރާފްޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި ޕޮލިސީއާ ކުރިންނާއި، ޕޮލިސީއާ ކުރިންގެ ބޭސިކްފިރިންނާއި، ޕޮލިސީއާ ކުރިން ދެ ކަންތައްތަކުގައި ހިނގާ ޖާގައިތަކާއި އަދި ޕޮލިސީއާ ސިޔާސަތުތަކުގެ ބައެއް މީހުންނާ ވެސް ވާހަކަ ދެއްކުން. ބަޖެޓުތަކީ އެ ކުރިންނަށް ވަރަށް ބޮޑު އަސަރުކުރާ މިއަދު ދައުލަތުގެ ޚަރަދުން ބޭނުންވާކަން. 500 އެއްހާ ޖާގައިގެ ދިމާލަށް ހިނގާފައިވާ މިކަމުގެ ސިޔާސަތަކަށް ވެގެން އެބަހުރިކަން. ކޮންމެ ދުވަހަކު އެ މީހުންނަށް އެބައޮތް ވޯޓު ދެއްވާ ބައްދަލުކުރަން. އެހެންވީމާ، ދަންނަވާލަން މި އޮތީ އެއްޗަކީ ޤާނޫނީ މައްސަލަ އެއް ގޮތުގައި މިކަން ފާހަގަކުރައްވާފައި މިއީ ނުކުރެވޭނެ ކަމެއް ވިދާޅުވީމާ، އޭގެ ޖަވާބުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީ ބުނާ ގޮތުން 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު ބުނާ ގޮތުން ބޭނުން ފުއްދޭ ކޮންމެ ކަމަކަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނު ހެދޭނެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނުތަކުން ދައުލަތުގެ މުދަލުން ބަދަލުދިނުމާ އެކަ ނަގައި އެހެން ޖާގަތަކުން ދޫކުރެވިދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު. އާދެ، ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލަމީ. ބިލެއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު ހަމްޒާ.

ބިލެއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު ހަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އާދެ، ނޫ ވިސްނުމަކުން ވިސްނާ ރައްޔިތުންނާ އަދި ރީނދޫ ވިސްނުމަކުން ވިސްނާ ރައްޔިތަކަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ޕޮލިސީއާ މި ބިލު ގެނައުމުގައި ތަފާތެއް ނެތް. އާދެ، މި ބިލު ގެނައުމުގައި މި ފެނިގެންދިޔައިރު ވެސް ތަފާތެއް ނެތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ވާހަކަ އަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި ޤާނޫނުގައިވާ ސުޕްރީމްކޯޓުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ވިޔަފާރިވެރިން ވެސް މިކަން އެ ގެނެސް. އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ވިސްނާވަރަށް ގެން މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެއްކެވުމުން. އަޅުގަނޑު ހިތުން މިއަދު މި މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސާފުކަމެއް، ހުރިހާ ކުޅިވަރުކުޅުމުން ނަޝީދުގައި ޕޮލިސީއާ ސިޔާސީ ބަދަލުވެފައިވާ ދައުރުގައި މި ޒަމާނު ވަކި ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާފައިވާ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި ޤާނޫނީ ގޮތުން ނުކުތް އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މި ދޮރުން ގޮސް މި ދޮރުން ކަރައި އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނު އަދިވެސް ސިޔާސީ މި ދޮރުން ކުރިއަށް ނިސްބަތްވާ ބޭރުކަމުގެ އަދި މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި އުފައްދާނެ ނިޒާމު ނޫނީ. އެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުގައި އޮތް ކަމެއް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އޮތީ ކަމެއް ޤަވާޢިދުތަކާއި. އެ ކަމެއް ޤަވާޢިދުތަކުގައިވާން އެކަން އޮތް ގޮތް ބަދަލުކުރުމުގެ ނިޔާމަށް، އަދި އެކަން ހިމެނޭތޯ ވާނީ ދަންނަވާލަން އެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މިކަމަކީ ހުރިހާ ސިފައެއްގައި ކަމަށް ދީފައިވާއިރު، އެބަ އަޅުގަނޑު ދަރަޖައިގައި އޮންނަ

ރަނގަޅު ގޮތްކަމަކަށް އަޅުގަނޑެއް ނުދެކެން. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަގައިމުވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޑީއާރުޕީގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ނަޝީދު ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި ޢާއިލާތަކަށް ދެއްވި ވަޢުދުތައް ފުއްދައިދެއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމާއި، އަދިހަމަ އެއާއެކު އެކަނިވެރި މައިންނާއި އަދި 65 އަހަރުން މަތީގެ ރައްޔިތުންނަށް އެ ބޭފުޅުންގެ ކަންކަންތަކަށް ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި 2000 ރުފިޔާ ދެއްވާ ގޮތަށް އެ މަނިކުފާނު ސަރުކާރާ ހަވާލުވެ ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވި ކަމީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފަޚުރުވެރިވާ ކަމެއް. މިހުންނަވަނީ ބިދޭސީން ކަނޑައަޅާފައި ހިނގަމުންދާއިރު، ޕޮލިސީއާ ދުރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވޯޓުދިނީވެސް ބަދަލަކަށް ސިވާ އެއް ހުރިހާކަމެއްގައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ކުރި ބަޖެޓު ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތަކުން އަދި ފާހަގަކުރެވޭ ދަރިވަރުންނާއި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިސްނާ އެބުރިގެ އިސް ނަންގަނޑުވެރިކަން އެ ކުރެވުނު މަސައްކަތަކުން މި މަޖިލީހުން އިޢާދަކުރި އެ ވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަދިހަމަ ވަޒީރުންގެ ގޮތުގައި، ވަޒީރުން މިއަދުވެސް ބަޖެޓް ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާރުތަ. މި ދައުލަތް ބަލާ ވަޒީރުން ވަރަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބޭފުޅުންނަށް ޤާނޫނުތަކުން. އެހެންނަމަވެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކު ތަރައްޤީކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީރުންނާއި މިނިސްޓަރުން ދޭތެރޭ އަދި ސަރުކާރަށް އެ ނިންމުމުގެ ރައްޔިތުން ބައްލަވާ އަޅުގަނޑުމެން ހިތްހަމަޖެހުން އަދި ވަޒީރުން އިސްލާމް ވަޒީރުން ބައްދަލުކުރެއްވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މެދުގައި ބިނާވެފައިވާ ދައުލަތުގެ ތަރައްޤީއަށް. މިއަދު ކުރިއަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީގެ ގޮތުން މި ރަށްރަށުގައި ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން ވަޒީރުން ބަލައިލާއިރު. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހަމަހަމަކޮށް ވަޒީރުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ހަމަ ކޮންމެ ފަރާތަކުން ދެއްކެވި މިނިސްޓަރު ސަރުކާރުގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރޭގައި ޝަރުޠު ހަމަހަމަކަން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ވާ ވަޒީރު މިނިސްޓަރު ހަމަ ކޮންމެ ފަރާތަކުންނެވެ، ވާނީ ހަމަ ކޮންމެ ފަރާތަކުން މި ނިޒާމުގެ ސަރުކާރުގެ ބިޔަ ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ އަދި ވަޒީރުގެ ވަޒީރު ބޭނުންވަނީ ހަ؟ މި ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބުދާރީވުން އަޅުގަނޑު ހޯދުން މިކަން ނިމިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑު ހޯދުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ވަނަ މެންބަރުން ބޭނުންވާ ވާ ވަޒީރު ބަހުސް މިކަން ނިމިގެންދާނެ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހުން އެދެން، މި ކަމަށް ތާއީދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރުގައި ދުރު މެންބަރުންގެ މުދަލުގައި ކަމާ ޖަވާބުދާރީ ނަގައިދިނުމުގައި މިކަން ވިޔަފާރި ބޮޑެތި ރަނގަޅު ގޮތްތަކަށް ނިންމުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު އެދޭ ކަމަށް ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަތަކު ނިންމާލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާނު ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ކުރިއަށް މިދާ ބަހުސްގައި ހިމެނޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް މި ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީގައި މި ހިމެނިގެން ދިޔަ ތަޖުރިބާއާ ބެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމްޕިއުޓަރުގައި ކޮމްޕިއުޓަރ 91 ވަނަ އަހަރުގައި ވާ ގޮތުން އެ ޤާނޫނުއަސާސީ ފޮނުއްވާފައިވާ ގޮތުގައި ދަށުން މި ކަމުގެ ބޮޑުވެރިން ދިވެހި ބަހުގެ ފުރަތަމަ އަކުރު، ތާނަ ބަހުގެ މި ސަރުކާރުން ނިސްބަތްވެގެން ބޮޑުވެގެން ހަމަ މިކަމުގައި ދިރާސާކުރުމުގެ ކޮމްޕިއުޓަރުތަކާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތައް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިހެންވީއިރު ވަކި ދާއިރާތަކަށް ވ. މިއަދު ބިލު ދިރާސާކޮށް ކޮމްޕިއުޓަރ ފަދަ ތަރައްޤީގެ އެއްބަސްވުން ކުރީގެ ގާތުގައި ލިޔުން ހަމަ ތެރޭގައި ގަވާއިދު އިނގިރޭސި ފަދަ ޗައިނާ ގެނައުމަށް ތަޢާރަފްކުރި ބަހުރުވަތަކާއި މަޝްވަރާކުރުމަށް ކޮމްޕިއުޓަރުގައި ޢަމަލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކޮމްޕިއުޓަރުތައް ހަމަ ދިވެހިބަހުގައި ތާނަ އަކުރުން އަޅުގަނޑު ކުރިން ހުށަހެޅުން ފަދަ ހަމައެކަނި ބައެއް ވަކިން ދެކެވުނު ގޮތުން އިނގިރޭސި ބަހުން މިކަން ކޮމްޕިއުޓަރ، މި ބާއްޖަވެރި ދިވެހި ބަހުގެ ތާނައިން އާދަޔާ ޚިލާފު ތަފާތު ލިޔުއްވުމަށް، މި ލިޔުމަކީ ބަހުގެ ޙަޔާތުގައި ފިޔަވަޅުތަކުގެ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ވެސް ހަމަ ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު މައުމޫން އަބްދުލްޤައްޔޫމްގެ އަރިހުގައި ހުށަހެޅުން. ދެކެވުނު ތަފާތު ސަމާލުކަމާއި ތާރީޚީ ބަދަލުތަކަކީ ބައެއް ކަހަލަ ފެންވަރު ކުރިން ތާނަ ޓައިޕް ކުރުމުގެ ތަރައްޤީ ގަބޫލުކުރެވުނު ކަމެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާރުވެރި، ބަންޑާރަ، މިލްކިއްޔާ، އިސްލާމީ، ޢިލްމީ ފޮތްތަކާއި ދިވެހިބަހުގެ ބަހުރުވަތަކުން ތަރުޖަމާ. އެ ބަޔަކު ބުނޭ އެ ތާނަ ފުރަތަމަ. އިންގިރޭސި ކޮމްޕިއުޓަރު މި ބާރުގައި އިސްތިޢުމާލުކުރާ ބަހުރުވަތަކުން ގެނެސްދީ. މި ކޮމްޕިއުޓަރު ތާނަ ފުރަތަމަ ޓައިޕްރައިޓަރު ޤާނޫނީ ވޯޓު ދިން މި ކޮމްޕިއުޓަރުގައި ސީރިއަސް ބަލާފައި، މިބަހުން މި އިންގިރޭސި ކޮމްޕިއުޓަރު ނިސްބަތް ކޮމްޕިއުޓަރު ބޭނުންކުރާ ޓައިޕްރައިޓަރު ޓެކްނޮލޮޖީ، އައި.ބީ.އެމް ވަނީ ވަސީލަތްތަކުގެ މަސައްކަތް. ހަމަ ދެބަސް ދުވަސްވަރު ޓެކްނޮލޮޖީ ވަރަށް ޓައިޕްރައިޓަރު 1970ގެ ފަހުކޮޅުގައި ޓެކްނޮލޮޖީ ވަރަށް އިނގިރޭސި އެއްގަމަށް ރައްޔިތުން ތަރައްޤީ ދޭން ކޮމްޕިއުޓަރު ބަލާ ބަދަލު އަދި ފާހަގަ ކުރަން ޖެހޭ މަޢުލޫމާތު އަޅުގަނޑުމެން ބަހުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް މިއީ އެކަން ބޭނުންކުރާ އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ތާނަ ޓައިޕްރައިޓަރު ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ދިވެހިބަހުގެ ތާނަ ބޭނުން ކުރާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ދިރާސާކޮށް އެއްބަސް ގޮތުން ދިވެހި ރައްޔިތުން ކުރިމަތިވި މި ފުރުޞަތު. މިކަމާ އެއްބަސް ދިވެހިން. އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމުން ދިޔަ ތާނަ ގަބޫލުކުރެވޭ. މިއީ ބޭނުން ބަސްމަގު ދިވެހިބަހުގެ ބޭނުން ބުނެލާ ތަރަޖަމާ ކުރަން ޢަމަލުކޮށް ނަމަ ދިވެހި ފިޔަވަޅު އިންސާފު ބޮޑު ދިވެހި ރަމްޒު ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ ތާނަ ތަރައްޤީކުރުމަށް. ކޮމްޕިއުޓަރ ބަހުގެ ބޭނުން ތާނަ ދިވެހި ފިޔަވަޅު ލިޔުމަށް ޓައިޕްރައިޓަރު ބޭނުން ތަކެތި ކޮމްޕިއުޓަރު ބޭނުންކުރަން ކަމެއް. މިއީ ފުރަތަމަ އިންގިރޭސި ބަހުން ދަސްކޮށް ތާރީޚީ ފަދަ ދެވަނަ ކޮމްޕިއުޓަރު ޓެކްނޮލޮޖީ މިއަސްލުގައި ކޮމްޕިއުޓަރު ބާރު. އައި.ބީ.އެމް.ގެ ދިވެހި ބަސް ތާނަ، ކޮމްޕިއުޓަރު ފުރަތަމަ ސިސްޓަމުގެ ދިވެހި،

ކެތްކުރާކަށް ނުކެރޭނެއޭ. ނުކެރޭން ކަލޭމެންނަށް ކެތްކުރާކަށެއް. އެއީ މައްސަލަ އަޔޭ. އެއީއޭ ވާ ގޮތަކީ. މައްސަލަ އަޔޭ....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު....

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަނިޔާވެރި ވެރިކަމަކަށް ވާތީ، އެވާހަކަ ދައްކަންޖެހޭނީ....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން.

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކުން:

އަނިޔާވެރި ވެރިކަމަކަށްވާތީ، އެވާހަކަ ދައްކަންޖެހޭނީ.... އެއީ ވެގެން އުޅޭ ގޮތަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގައި، މި މަޖިލީހުގައި އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންނަކަށް ނުކެރޭން ވާހަކަ އަޔޭ މި ތާނގައި އަޑުއަހަން ތިއްބަ.....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިފެހެއްޓުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން.

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކުން:

އަޑުއަހަން ތިބުމުގެ ފުރުޞަތެއް ތިބި ބަޔެއް ނޫން އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންނަކީ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައް އެހެންވަނީ.....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިފެހެއްޓުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން.

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު ނިޔާޒު ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަނިޔާވެރިކަމާއި އެކުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް. ދެން އަނެއްކާ މިފަހުގައި ގެންގެ ހަމަ ޅޫތު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ހެދި ގޮތެއްގެ ވާހަކަ ދައްކަވާދާނަން. މިއަދުގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގެ ވެރިޔަކަށް ހުރި ކަންތިގެ މުޙައްމަދު ނަޝީދު ދޭ 2000 ރުފިޔާ އެއް ނޫން ދިވެހިރާއްޖޭގެ 65 އަހަރުން މަތީގެ މީހުންނަށް ދިނީ. މި މަޖިލީހުން މީގެ 16 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމަވާފައި ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ހުރި ޤާނޫނުތަކުން ދެއްކިއެއް. މި ވަރަށް އޮޅުވާލައި، ދޮގުހަދައި މަކަރުހަދަމުން ދާ ބަޔަކު ރައްޔިތުންނަށް ކޮންމެއަދަދެއްގެ އޮންނާނީ. އަބްދުﷲ ބިން އުފައްދު ބިން ސަރުކާރުތަކުން ނުބައި މި މަޖިލީހުގައި ހިމެނިފައިވާނެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބައެއް މެންބަރުން އިނގޭތޯ. އެއީ މިގައި ވާ ޖޯކޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު....

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު ނިޔާޒު ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިގެން ހަނދާންވެގެން ދާ ކަމަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުންނަކީ ކަނޑައެޅިގެން މައްސަލައެއް ނެތި މަކަރުހަދަމުންދާ މީހުން.....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދުން ހުރުމަތްތެރިކަން ހިތްތެރުމަން ނަސޭހަތްތެރިވަން..... (ވަގުތުކޮޅެއްފަހު) މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދުން ހުރުމަތްތެރިކަން ހިތްމަން ނަސޭހަތްތެރިވަން. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު ގަވާއިދުން ހުރުމަތްތެރިކަން ހިތްމަން ނަސޭހަތްތެރިވަން. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު، އަޅުގަނޑަން ދެން ޖެހޭނީ ނަން އިއްވަން. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑަން ދެން ޖެހޭނީ ނަން އިއްވަން. (ވަގުތުކޮޅެއްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ކޯރަމް ބެއްލެވުން ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅެއްފަހު) އާދެ، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅެއްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން

އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، އަޅުގަނޑު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. އާދެ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ނަން އިއްވަނީ މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު. އިބްރާހީމް ރަޝީދު މަޖިލީހުގެ ތަޅުން ދޫކޮށް ނިކުމެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ވަނީ... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ވަނީ މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދުގެ ނަން އިއްވާފައި. އިބްރާހީމް ރަޝީދު މަޖިލީހުގެ ތަޅުން ދޫކޮށް ނިކުމެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަލްސާގެ [illegible] ނިކުމެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. އާދެ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު [illegible] ދަށުން އަޅުގަނޑު ނަން އިއްވާފައިވާ މެންބަރަކު މަޖިލީހުގެ ތަޅުން ދޫކޮށް ނުނިކުންނަވާތީ އަދިވެސް އެ މެންބަރު ނިކުމެވަޑައިގަންނަވަންދެން ޖަލްސާ މިހާ ހިސާބުން މެދުކަނޑާލަނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ކޯރަމް [illegible] ކޯރަމް ހަމަނުވާތީ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ޖަލްސާ [illegible]. ދެން އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ފަށާނީ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު 11 ޖަހާއިރު.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު 10:25 އިން 11:03 އަށް]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަވަން މި ފަށަނީ ޖަލްސާ [illegible] ހިސާބުން. އެއީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6.1. އެއީ، [illegible] ބިލު މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާފައި [illegible] އަލުން ވިސްނުން މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައިގެ ބަހުސް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނަޝީދަށް.

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތިޔަސީދިޔާ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނުގެ ބިލު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި މަޖިލީހަށް ތައުރުދުގެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައި މި ވަނީ، އަޅުގަނޑު ދުނިޔޭގައި ހުރިހާ މަޝްރޫޢުގައި އެ މަސްދަރުތަކަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ކަމަށް. އެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކަނޑައެޅުން އެ ހިންގުމަށް މަގުން ހިނގާފައި މިއޮތީ. ދެން، އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ ފުރިހަމަ މި ދަރި މިފަދަ ކަނޑު ބިމުގެ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުން ކުރުމުގައި ވިދާޅު ވަރަށް ބޮޑަށް ސިޔާސީ ވަރުވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅުން ދެއް ތިން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކަމުގެ ބަދަހިކަމާ ދެ ފަރާތުން ތެރެއިން ސިޔާސީ ބަހުސްތަކުގައި މި ފަހަރު ދައުލަތުގެ ހަމަ ކަމުގެ ކުރިން ވެސް ކަމަށް ދިރާސާ ފަދަ އޮނިގަނޑު ސަރަޙައްދަށް ވެގެން ދެކޭ، މި ރައްޔިތުން ކުރާ ޚިދުމަތް ދައުލަތުން މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބަޔަކު ތިބި ބޮޑުވެރިން ކުރިމަތިވި ކަމަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ ހިތަދަށް އެކަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި ވާހަކަ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ބަޔާން ކުރެވިފައި ވާ ފަދަ ޚާއްޞަ ކަމެއް ވާނީ، މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތުގެ އެއް ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ނިޔާދީ މި ގޮތުން އަނބުރާ ފާސްކުރެވުނު ބިލުގެ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އަޅުގަނޑު ނަގާ ދައުލަތް ސަރުކާރު ބައިތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވޭ. ފަރާތަކުން ކަމެއް ކުރާ ސަރުކާރުގެ ދައުރުތަކުގެ ނުހަނު ބަޔަކު ފެނިގެން ދިޔަ ކަމަށް. ފަހަރުގެ ސިޔާސީ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ މެމްބަރުން ދިޔަކަން ދިޔަ ދުވަހު. މިކަމަށް ވާނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމައާއި ފަރާތަކަށް ދަންނަވަން. ހަމަ މި ހުރިހާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލު އަނބުރާ ފާސްކުރެވިފައި މި ވަނީ މިފަދަ މުއައްސަސާގެ ބިލުގައި ދިރާސާކުރުމަށް މި ބިލު ބަލަހައްޓާ ކޮމިޓީއަށް ނަމަ، އަދި މި ބިލު ބަލަހައްޓާ ކޮމިޓީތަކުން ދެން އަނެއްކާ ފާސްކުރެވި ސަރުކާރު ފާހަގަ ކުރެވުނު ވެސް އިސްލާމީ ޤާނޫނެއް އެއްޗެއް. މިހެން މި މަޖިލީހުގައި ނިންމި އެކަމަށް ދެކެނީ ކަމަށް ބަޔަކު ވެރިކަމުގެ ވާހަކަ ދެއް ސަރަޙައްދު މި ޙާލަތުގައި އަމަލުކުރުމަށް ޢިއްޒަތްތެރި ދައުލަތް ބަލައިގަތުމަށް ސަރުކާރާއި ސަރުކާރު ސުލްޠާނުގެ މި ބާރުގެ ކަނޑައެޅޭ ބޭރު ޤައުމުތަކުގެ އަދި ހަމަ ކުރެވުނު ޤާނޫނުގެ ދައުލަތުގެ ހަމަތަކަށް ފެށިގެން ހުށަހެޅުނު ޢިއްޒަތްތެރި ފަރާތް ފިހާރަ ހިނދުކުރަން. އެ މަސްދަރު ފަހަރު ބަޔަކު ވަރަށް އިޤްތިޞާދީ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ގެންގުޅޭ ވެސް އެ މަސްދަރުތަކަށް ކަމަށް ދައުލަތުގެ ފައިދާ ފަރާތްތަކުގެ ފިކުރު، ދަރަނި ފަހަރު ބޮޑު ބަޔަކު ހުރިކަން ބަލާ ސިޔާސީ ޒިންމާތައް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތްވަރު ލިބިގެން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރު، ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މި ދައުލަތުގެ އަދި މި ބިލު އަނބުރާ ފާސްކުރުމަށް ފަރާތުން މި ސަޕޯޓް ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތް ހުސް ފަދަ ފަރާތްތަކަށް. ފުރިހަމަ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ބޭފުޅުން ފަދަ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ޤާނޫނު ހިންގާ ބޭނުން ދަތި އަޅުގަނޑު ހަމަ ބާރު ގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަފާތު ނޫން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މި ސިޔާސީ ބަދަލުގެ މި ބިލު ނުހަނު ފަރާތުން، ބިލުގައި އަނބުރާ ފާސްކުރުމުގެ ދައުލަތުގެ ސަރުކާރު ޢިއްޒަތްތެރި އިޖުތިމާޢީ ހަމަހަމަކަމާއި ގުޅިގެން ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބަދަލުކުރުން ފަދަ އަދި

އަޅުގަނޑުގެ ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވާ ބޭފުޅުން ވެސް ވާދަވެރި ޕާޓީގެ ބޭފުޅުން ވެސް މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ގެންދަވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމާލަމުން ވެސް ދަ◌ަންނަވާލަން ބޭނުން ހިނގާފައި މިއޮތީ ބިލެއް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވުމާއި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަށް ދިޔުމާއި، ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ބެލުމާއި، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް އައިސް މަޖިލީހުގެ ފްލޯރގައި ބަހުސްކުރުމާ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ރުހިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ބިލުގެ ތަފްސީލު އެ ބޭފުޅުންނަށް އިހުވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް އެ ބިލު ގޮސްގެން ހުރުމާ އަދި ތިން އެތެ މަރުހަލާ ކަމަށްވާ ގޮއްސުގެ އިމަހަރާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަރިހަށް، ވަޒީރު އަމުދުގެ އަރިހަށް ތަސް◌ދީޤު ކުރުމަށް ފޮނުއްވުމާއި އެމަނިކުފާނު ބައްލަވާ އަދި ފާސްނުކުރާ މައްސަލާ ބޭއްވުން މައްޗަށް އުމުރީ އެ ބިލު އަނބުރާ މަޖިލީހަށް ފޮނުވުން. މިއީ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދެބުރުއަރުމުންނެއްގެ ބަލަހައްޓަން ފެށި އިތުރު މުޅިން ބިލެއް ކުރެއްވުމަށް ގެނެސްފައިވާ މަޖިލީހާ ކުރުވުގެ މުޅިން ހަރުދަނާކުރަމުން އައިސް މިއަދަށް ވަރުގައި އޮތް ބިލާ، މި ބިލަކީ އަދި މިއީ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ސިޔާސީ ބިލެއް ނޫން. ސިޔާސީ ވާހަކަ ވެސް ދައްކާ ބިލެއް ނޫން. އެ◌ެންވީމާ، މިކަމާ ތިމާގެ ރިޢާޔަތްކޮށް ވާހަކަފުޅު ގެންދަވާނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރަން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްތަލިބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم މިއަދު އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަން ފެށުމުގެ ކުރިން ގދ.އަތޮޅު މަޑަވެލި ރައްޔިތުންނަށް ސަލާމްކުރަން އަޅުއްވައިދެއްވަން ނިންމެވި 42 ގެ އެޅުއްވުމަށްޓަކައި 10 ގެއްގެ ފައުންޑޭޝަން ކަން، އެމަރޖެންސީގައި ފުން އުޅުއްވި އެ ތަނުގައި ބަލިވެމެކޭމް އުޅުނީ، އެކަމުގެ ސަބަބުން ސްކޫލު ބަންދުކުރަންޖެހިފައިވާތީ، އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ފަށަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ދިވެހި ރާއްޖޭގައި މިހާ ވަރަށް ނިކަމެތި ބަޔަކަށް. އަދި، މަސްވެރިޔާ ކުރިންނަށް އެރުވުމަށްޓަކައި މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ބިލެއް އަނބުރާ މާނަވުމި ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ހަމައެކަނި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފާހަގަކުރައްވާފައި އެވީ ނުކުތާ އަދި ނުކުތާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމަކަށް ދިޔަން ފިހުރުމިވާ ސުންގަޑު ގޮސްފައި ވީމާ، އެ ތަންތަނުގެ މިލްކިއްޔާތަކުގެ ވާހަކަ. އެ ތަނަކީ މާ ބޮޑު މިލްކިއްޔާތެއް އޮތީ ތަނެއް ނޫން. އެހެންވީމާ ސުންގަޑު އަދިވެސް ހުރި ވަކިން ހުރުމު ކޯޕަރޭޝަނުގެ ނަމަކު ހަމައެކަނި ހުރުމު ކޯޕަރޭޝަނުގެ ފަރާތުން އެތަން ބަދަލުވި ވާހަކަ އޮތީ. އެކަމަކު، އެތަނުން ނާ ނިޔަމަތައް އިންތިޒާމް އަން މިހާރު ވަނީ ދަންވެފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މާލޭ ޕޯޓު ކޯޕަރޭޝަނެއް ހަދައިގެން ހިފިހި ހައްދަވާފައިވާ ތިބްނަގަ މުހިއްމު ނިޒާމެއް ނެގި އެ ކަންތައް ވަގުތީ ނާޅި ރައްޔިތުންނަށް ވާންޖެހޭނެ، އެހެންވާ އެ ކަންތައްތަކުން ރައްޔިތުން ތަޙައްމަލުކުރަންޖެހޭނެ ވަން އިތުރުވެއްޖެއްޔާ އެކަންތައްތައް ހައްލުކުރެވިފައިވާ ހައްލުކުރުން މަސައްކަތްކުރެއްވޭނެގޮތުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު

ޒަބުތުކުރަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގާދޫ ހުޅުދޫ ކޮރަޕްޝަނުން އުކައްދާ އެ ބަސްގެ ތަރަން އައި.ޕީ.އެމް.އޭ ގެންދުވަނަކުރުގައި ބަޔާނާއި އެކަން ހިނގަން ހަވާލާކުރުމުގެ ނަތީޖާ އެ ބަހުން ކުއްޖެއްގެ ކަރު ބެލުމާކަންޖެހުނުކަން އޭރު އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ދިހަކަން ޅިނގެން ދިރާއި. ހަދާދިނުނުއް ދިސޫމާމުންނަކަން ހުޅުއް ނޫދުން. ދިހަވާދިނުނުއް ދިލާދިރަރްއަދިމުންނަކަން ވެސް ހުޅުއް ނޫދުން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަން ޅިނގެން ދިރާއި. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލުގައި މާއްދާ އުނިކަން އަނބުރާ ޖެހުމަށްދިޔަ ނަމަ ދަން މިކަންބައް ބަންޔުދުކުރަން ބަހައް ބާރުންކުރުވެގައި ނަތީޖާ އަންއަކާ މި ބިލު އަނބުރާ އަހުމުގެ ގުރުސަތު އެބައްޓެ. އެކަންމިދާ، ކަމިބް މަހަރާގައި މިކަން ކުރިއަށް ގެންދާވާއިރު މި މާއްދާ އުނިކުރުވާނަމަ ގެބައް ވެސް އަޅުގަނޑުކަކައް ޖެހޭނަން ނަތީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގާދޫ ހުޅުދޫ ކޮރަޕްޝަނުން މި ހިނދުކަރާ ނުދިނޭ ބެލަސާވިއްޔާ ސެންޖަރަ ހަވާލާމަގަނޑުގައި މި ވާލެއްދިޔާ ދުވަސްބަލުގައި ވަރަން ބޭޖެން އެބަހުން ދިރުގެ ހިދުދަރަމް ދަލު، އުނިދެކެން ހިނގައިޖެހުނުކަން އަޅުގަނޑުމެން ޖެއްދިކުރުމަށްދިޔަ ކަރަ ދުރުޖެހޭ ޖެހެސްކަންވާރާ އެދުން ކަނބަލުއެދިކަނާ ނޫދެވި މަރުދު މި ދިހައް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ އެކަންގެ، މި ބިލުގެ ވާހަކަދެއްކިއިރު އަޅުގަނޑު ގާހަގަކަދުވަން ޖެއްދީ އުނިވާރެސްދީ ބިލު ރައީސް ކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮސްދާނުއްޖިއްޓަކާ އެ ވަނިކާލަން އުވާދަގާވާނަގަވާ ކާރުދާއްދަރަމް ހިސާބުމީއްޓާ އެ ހުރި ގޯއްސަ ދާއިމުކަރުއްދިނުގެ ކަރަން އެ ބިލުގައި އަކަވާ އެ ބިލު ކޮސްމަނުމަރަވާދިއަ ހަމަ އަކަޔާ. އެކަންކަރަކާވާނުއް، މި ބެލަސާވިއްޔާ ސެންޖަރަ ވަހާނުކަނޫން ކަރަން މިދަރުގެ މި ބިލު ކޮސްމަނުހުރުގެން ދިލާދި ބަސްމަނުރުގެ ބެލެސިން ބެލަސާވިއްޔާ މަރުދުނަން ދިޔަގެން ދިހަ ހިސާބުމަލަކަން އޭރު އަޅުގަނޑުމެން ގާހަގަކަދުވަނަހިނގަށް ކަރުމް. ބަކޫކަމައި ދިލާދި ބަސްމަނުރުގެ ބެލަސާގައި މިކަ ބެލަސާވިއްޔާ ކުއްޖެކަ ޖިނާއީއްދަސަމައި ހުރަގެއެއްވާ އެ ޖިނާއީ އަކޭ ވަރަން ނިކަނުވެ ޖިނާއީއާކަން އެބަވޭ. އެކުއްޖާ ގޯ އެއްމާއި ސިއްދަނީ ހުރުމަ ދިނަގަށްދީ ކަދީ ޖިނާއީގެ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަށް ހުއްޓާލަން އެބަޖެހޭ. އެމިހުންނަން ވަރަން ބާނީ ވާނަކަން އެބަޖެހޭ. އެހެނަ ބަރަކަން ދޫކުރު ގުދުރައިދިނުމަށްބަކާ މި ބިލު ގޯސްތަ، މި ބިލު ބެލަސާވިއުކަރަން ވަނޑުވުމުން ބިލު ބެލަސާވިއުކަރަމާ ވަނަވާދުމަގާ އަޅުގަނޑުމެން އެކަމާ ގޮތުގޮތަގައި ހިމަޔަތްކުރަނިހުރު ކަރުމް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް...

ގަރަޑު ދިކަން ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްﷲ މަސީހް މުޙައްމަދުގެ ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަރުސަފާރަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިތާ ކޮންމެހެން މަޝްވަރާކުރެވޭ ނޫން ނަމަ މިކަހަލަ ކަހަލަ ބޯހިމަ މަސްވަރާ ހަފް ބެލަސާވިއްޔާ ކޮންމެ ކަރުދާކުރާ ގޮތުގޮތުގައި ކަމުގެ ނޫން. މި ހުރިހާ ވެސް މަސްވަރާ ހަފް އެމް.ޑީ.ޕީ، ނޫންނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން މިހަރަން ވާހަކައި އެމް.ޑީ.ޕީ ޖާނަން ގުޅުންހުރި މަސްވަރާއެއް. އަޅުގަނޑު މިއަދު މިތާ މި ވާހަކަދެއްކިއިރު އަޅުގަނޑުގެ

ހިތައް މިއަންނަ ސުވާލަކީ ކީއްވެގެންބާވައޭ އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ބީ.ސީގެ ގާނޫނުން މިތަނުން ފާސްކޮށްފައިވާ ރައީސް ނަޝީދު އެ ދުވަހު އެ ބިލު ތަސްދީޤުކުރެއްވީ. މިއުޅެނީ ކޮންމެވެސް ނޫސްވެރިން ބްރޯޑްކާސްޓިން ކޯޕަރޭޝަން ހަމަ އުފެދުނީ، މިހާރު މިހާ ދުވަސް މި ދައުލަތުން މާލީ އެހީ ސަރުކާރުން ކޮމަރޝަލް ވަނީ. އެއް ވައްތަރެއްގެ ދު ކަނޑުފުނޑުވެގެ ވާހަކަ. ޔަގީނަށް އެމް.ބީ.ސީގެ ގާނޫނުން އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުން ފާސްކުރި ދައުލަތުގެ ޓީ.ވީ.މޯލްޑިވްސް އާއި ވޮއިސް އޮފް މޯލްޑިވްސް އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން މިތަނުން އަޅުގަނޑުމެން އައްޔަންކުރި ބޯޑު ހަވާލުކުރެވުނީ އެހެން ހިނގަމުންދިޔަ ކަމަށް ބުނޭ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރި ގާނޫނާ ގުޅިގެން ބޯޑު ގޮތުން ހެދި އެކަން އެގޮތަށް ނުކުރައްވާފައި އެކަމާ ގުޅިގެން ޝަކުވާއެއްގެ ގޮތުގައި ނުނިމުނަކަ، އެކަން އިތުރަށް ފޮނުވައިފި ނުލިބުނުކަން ހިންގާފައި އެކަން ހިނގަމުންދިޔަ ކަމެއް ނޫނޭ ފަހުން ކަމަށް، އަޅުގަނޑު ތަސައްވަރުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ގޮތަށް ވިޔަސް ވިސްނާލަން ޖެހޭ މިއަދު އެހެން ބަޔަކު އިޖުތިމާޢީ މީޑިއާގެ މީހާ އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން މިއީ ކަމެއްސަކަ އަޔޭ. ރައްޔިތުންގެ ކަމެއްސަކަ އަޔޭ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަހުމަށް ދެވިފައިވާ ގަނޑުވަރު ސަރަހައްދު ކަމެއްސަކަށް. ވަރަށް ނިކަމެތި ބައެއްގެ ކަނޑުފުނޑިއަށް އެ މިހާރުގެ ކަރުނަ ކަމެއްގެ ނިކަމެތިކަމެއް ވަރަށް ނިކަމެތި ހާލުގައި ދެއްވާފައިވާ ގޮތަށް. އެއީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނެއް، މި ކަމެއްސަކަށް އިތުރަށް މި ފަރާތުގައި ވަސީލަތް ދިނުމަށް އެފަދަ ކަމެއް މި އިޖުތިމާޢީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ނިޒާމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެކަން ކަށަވަރުކުރަން. މިހެން ކަނޑައެޅިފައިވާ ސަލާމަތާއި ބެހޭ. މި ޤާނޫނުން ވެސް އެ ގަވާއިދު ހިނގާނީ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް. އެއީ މާލިއްޔަތު ރައްކާތެރިކަމާއި ރަނގަޅު ހިދުމަތް ދޭން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޖުތިމާޢީ މީޑިއާގައި ސަރުކާރާއި ނިސްބަތްވާ އެއް ކުންފުނި ދިޔަ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޝަކުވާ ކުރަނީ. އެ ފުރަމާލޭގައި އިދާރާތައް ނިމޭއިރު ހުރިހާ ވާހަކަ މިހާރު ވެސް ކުރަނީ ފުރަމާލޭގައި ސަރުކާރުގެ ބައެއް ބޭފުޅުން ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ވެރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރަށް ބުނިން. އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ޤާނޫނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅު މިސާލެއް ހޯދާ ބޭނުންކުރާނެ ހުރިހާ ކަމެއް ރައްޔިތުންގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ދަންނަވާލަން. އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ޤާނޫނަކީ ބަލަން ޖެހޭ ޤާނޫނެއް، ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތެއް ޤާނޫނާ ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ކަމެއް ކުރާނީ. ހަމަހަމަކަމާއި ވާހަކަ ދެކެވޭ ގޮތެއް ކިޔާނަމަ ދެންވެސް ސަރުކާރުގެ ވެރިކަން އެ ހިސާބުގައި ހިނގާ ކަމެއް ކަމަށް ހުރިހާ ވާހަކަދައްކާ ނިކަމެތިކަން އަލުގައި. މީ ވާހަކަދައްކާ ގަވާއިދު ހަމަޖެހޭ މިކަން ފާހަގަ ކުރަން ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ނިކަމެތި. ހަމަ ކަމެއްސަކަށް ނިމިގެން އެ ދާއިރާގެ މަސައްކަތް ނިމުނީ، ފަހުން ސިޔާސީ ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަނީ. ސަރުކާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ކަނޑައެޅިފައި ދެ ކަމަކަށް ނިމިފައިވާ ވާހަކަ ފާހަގަ ކޮށް އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން މި ގަވާއިދުގައި ދެ މިސާލެއް. އެމް.ބީ.ސީގެ ޤާނޫނުގެ ވަނަ މާއްދާ ހާއްސަ 21 ވަނަ މާއްދާގެ އެ ފަސްމިނެޓް ކަނޑައެޅުން ބޭނުންކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އެ

ވާހަކަދައްކަންޖެހޭނެ. މިދަތުރުން އެހެން ހާސް އަހަރުދުވަހުގެ ބިންގަލާ އެއްޗެހި ދިރުވައި އޮތީމަ އެ ވާހަކަ ވެސް މި ތާނގައި ދަސްކޮށްލަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އެ ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިމުގެ ދަރަ ބާރުބޮޑު ކަމަށް އަނިޔާވެރި ވާހަކަ މި ހާލަތުގައި ދައުލަތާއި އަޅުގަނޑުމެން އިދާރާކަން ދުވަހު ކާނޭއްދު އަނެއް ދިރާއިރު އެންމެންގެ ޝައްޤު ބަދަލުވަނީ ބޮޑުވެގެން ގެންދެ އެ މީހުންގެ ޝަކުވާ ހުރެގެން ގެއްލުނު، މިހިރީ އަދިވެސް މި އިނގިރޭސި ރަނގަޅަށް ދަސްކޮށްލުމަށް. ކޮން ވާހަކައެއްތޯ.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ފެށުމުގެ ކުރިން މިދިޔަ ހުކުރު ދުވަހު ޖަޕާނަށް އައި ބިންހެލުމާ އަދި ސުނާމީގައި ގެއްލުން ލިބުނު ޖަޕާނުގެ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑާއި އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ހަމްދަރުދީ ފާޅުކޮށްލަން އަދި މަރުވެދިޔަ މީހުންގެ އާއިލާތަކަށް ތަޢުޒިޔާ ދަންނަވަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ބަހުސްކުރަމުންދާ ބިލު އަނބުރާ ފޮނުއްވައިލެއްވުމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ސިޓީގައި ފާޅުކުރައްވާފައިވާ މައްސަލަތަކާ އަދި. ބަޔާނާތަކުގައި ވެސް މައްސަލަތަކަށް ހައްލުހޯދުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޒިންމާދާރު ގޮތުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ހިނގައްޖެ ޖަދުވަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ނަމަވެސް ނޫނީ އަދި ބާރު ދައުރުތަކުގެ ގޮތުން ނަމަވެސް ނޫނީ އެހެން ސަބަބަކާއި ނަމަވެސް މި މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑު ވިސްނައިލަމުން ބިލުތައް ޤާނޫނަކަށްވާއިރު، އެ ބިލު ހަމަ ޤާނޫނުވާއިރު ދުވަހު ހަމަ އެ އެކަމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ ވަޒީރާ ބޭފުޅާ ބިލެއް މި މަޖިލީހުން ޤާނޫނެއް ފާސްކޮށް، އެކަމު މަޖިލީހުގައި ތިއްބަވާ މެންބަރުން ވެސް އަދި ވަޒީރާ ދައުލަތުން މިދި ޒަރޫރީ ކަންތައްތަކުން ވެސް އެ ޤާނޫނަށް އަދަބުދިނުމުގެ ކަމާއި އަދި އެ ޤާނޫނު ނުހިންގޭން ކަމަށް ވަކި ސިޔާސީ ގޮތްގޮތުން ދިރާސާކުރުމުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެއަށް ބޮޑުވެއް ނުޖެހި، މިދިއުމުން ޤާނޫނު ހަދަން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން. އެ ޤާނޫނު ދުސްތޫރީ ގޮތުގައި އަހަރަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުއްޓެއް ވީ ކަމެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ ޤާނޫނު ހެދުމުގައި ކަންނޭނގެ ޤާނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތު ހުރި ގަވާއިދު ހަދާ އެއްކަމަކަށް ވަހުބަށް އަދި ބަދަލު ގެނެސް ދަށުވާ ކަމަކަށް ގޮތުގައި. އަޅުގަނޑު ވެސް ބަންދުކޮށްލާ ދުވަސް ވިސްނާ އަދި މިހުރިހާ މިކަމުގައި ދިމާވެދާނެ ދަތިތަކާއި ވެސް ވިސްނާ އަދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި◌ ހުށަހެޅޭ ހުރަސްތަކާ ދަތިތަކާއި ވެސް ވިސްނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޒިންމާދާރު ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަރާބަރުން މަޖިލީހުގެ ވެސް ދުވަސްތަކެއް އާދައިގެ އެއް ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލާއިރު ސަލާމަތް ޤާނޫނަކަށް ހަދަމުންދާއިރު މިއަދު ނޫނަސް މާދަން ވިސްނާލާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އެއީ ނަމޫނާ ކަމެއް ނޫން.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދެންނެވި ބިލުގައި ވެސް އަދި މިހާރު ހާސިލުކުރުމަށް ދާ ވަރަށް ގިނަ ބިލުތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ތަޢާރުޟުވާ އަދި ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައްތަކީ އެއީ މި މުޖުތަމަޢުގައި ނުރިންގިދާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަންތައްތަކަށް ވެގެން އެ ވާހަކަދައްކަމުން. އެހެންނަމަވެސް، މިދެންނެވި ގޮތަށް އޮވެވެސް ފާސްވެ ދިޔައިމާ ދެން އަދުން އެކަމާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނަން ކަމިވިޔަށް ދޮންވަރިޔާ އަޅުގަނޑަށް ތަފާތު ވައްތަރުގެ ޖުރުމާއި އަދި ތަފާތު ވައްތަރުގެ އެހެނިހެން ޤަޟިއްޔާތަކުގެ ވާހަކަ ވެސް ދެއްކުމުން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ އަޅުގަނޑުމެން ޖިނާއީ ދާއިރާގެ އަދި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގައި މިދާންނަވާ މަފް ދިވެހިރާއްޖޭ އޮތް ރައްޔިތުން ކުރިމަތިލާ ދަތިތަކާ ކަނޑައެޅިފައިނުވާ ދުވަސްތަކުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބައްދަލުވެ ބޮޑުމެދު މާލޭގެ އާބާދީ ބޮޑުވެ ބައިތައް ވެސް ތަންމަތިކުރެވި ފަރާތްތަކުގައި ހުރި ގޮތަށް ރައްޔިތުން ބޭނުން ހުރީ ގަދަވެރި ދަތިތަކަކާ ދުރުން ކުރާ ބަދަލުތަކުގެ ތަފާތުތަކެއް އަދި ޢާއިލީ ތަރުބިއްޔަތަކަށް ބަލާ ސަމާލުކަމަކީ ރައްޔިތުންގެ ރޫހު އެކި އިންސާނުގެ ބޭނުންތަކެއް އަދި ދާއިރާގެ ހަމަޖެހުން ގެއްލުވާލީ ދުވަސް އޮޅުވާލާ ފުރިހަމަ ޤާނޫނުތަކުގެ ކުރިމަތިލާ ދަތިތައް ހައްލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާ އެއްކޮށް މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަން ހިމާޔަތްކުރުމަށް ދާއިރާއިން ވަކިވެ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމުގެ ފަރުވާތެރިކަމާއި މަސައްކަތްކުރުމުގެ މަގު ބޭނުމީ ދިވެހިރާއްޖެ އަމާން އަދި ހަމަޖެހިލުން ދެމެހެއްޓުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އޭގެ ބޮޑު ތަނަވަސް ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ ދަންނަވާލެވޭ ދޮރުތަކެއް ގުޅުވާލާ އަދި ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ޤާނޫނުތަކުގެ ބޭނުން ހިފުމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ޤާނޫނު ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން ވެސް ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ ބޭނުންތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަމުން އަޅުގަނޑު ބުނެލާނީ ހަމަ ބޭނުންތެރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙަސަން 2 މިނެޓް އިރުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު އަރުވަން.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ތެވަސީއާ ކޮންޓްރޯލުކުރުމުގެ ބިލު ރައީސްގެ އަރިހުން ހުށަހެޅިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ގުޅޭ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މި ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

ގައި މި ބުނާ ސެންޓްރަލް އުފައްދަން، ހިޕޮކްރޮބިން ޖެހޭސް ސެންޓަރުގެ ނަމުގައި ސެންޓަރެއް އުފައްދަމުން. އެކަން އެ ގޮތަށް ކޮށްދީ ނަމަ ދިމާވާދާން މައްސަލަތަކާއި ބަޔާންކުރައްވާފައި ޒުވާނުންގެ ސިޔާސީ ގޮތް ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހޭނީ ރަށްރަށުގައި މި ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިޔާކުރަން ދުރުކުރާ ބޭނުންތެރި ބިލަކަން ވާއިރުގައި އަޅުގަނޑުވެސް އެބަ ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ މި ބިލު ޖާގަދޭނަކަން ފަހަށް ދިޔައިމަ މި ހުރިހާ ތަނެއްގެ ހުރިހާ ތަފާސްހިސާބު އަދި ގޮތްގޮތަށް 500 ފަރާތަށް ޖާގަ އަށް 600 އަހަރުގެ ދަށަށް ކުރިމަތިވާ މި ހުރިހާ މީހުން ފެށޭ ދިމުގާތުގެ ކުރިން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ މި ހުރިހާތަނެއް މީގެ ކުރިން ތިރީސް އަހަރު ދުވަސް މީހުން ކުރިމަތިކުރެވިފައިވާ ކަންތައް ކަންކަން ގެންދިޔަމަ މިވެ އަޅުގަނޑު ދުވަހުގެ ތަރައްގީ ތަނަވަސް އާސާސީ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން މި ހުރިހާ ތަނެއް ކުރިމަތިކުރެވިފައިވާ ގޮތް، މިފަދަ ކަންކަން ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުން ވެސް އިންތިޒާމްކޮށްފައި. ޒުވާނުންނަށް އިސްކަންދެވޭނީ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްގީއާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ކަންތައްތަކުން ޓެކްނިކަލް ހުނަރާއި ފުރުޞަތު ދެވޭތޯ ބަލަން ފަރާތް ކުރީގެ ސަރުކާރުން 8 ގޮތަކަށް ފަށްފައި އެ ތަރައްގީއެއް ލިބިދެވޭ ކުރީގެ ރައީސުންގެ ވާހަކައަށް ވުރެން. އެ މިހާރުގެ ތަރައްގީތަކުގެ ދުވަސްތަކުގައި ބަޔާންކުރަން ހޯދަން ވިސްނަން އިތުރު އަހަރުތައް ހުސްވެފައިވާ ކަމެއްގައި ތަފާސްހިސާބުތަކުން ފާހަގަކޮށްލަމާ، އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވެސް ކުރިމަތިލާ ގޮންޖެހުންތަކަށް ހައްލުހޯދުމުގައި ޝަރުޢީ ގޮތުން ގެނައުމަށް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ތަނުގެ ރައްޔިތުން ދިފާޢުކުރަން ޖެހިފައިވަނީ ސަލާމަތާއި ނިޒާމާއި ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތައް ހައްލުކުރުމަށް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތުތަކެއް ނެތް ކަމަށް ވާތީ އަދި މި ބިލުގެ ދަށުން ސަރުކާރަށް ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަން ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ފުރުޞަތަކަށް ވާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުމަށް ކުރިމަތިލާ އެމް.ޑީ.ޕީ ޕާޓީގެ މަޖިލީހުގެ 39 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފޮނުވައިލުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު އީސާ. މިހާރު އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ބާކީ އޮތީ ތިރީސްމިނިޓުއިރު.

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު އީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުވެސް ވަރަށް ތާއީދުކުރަން އުނދަގޫ ވާހަކަތަކާ މި ތަނުގައި ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ފަރާތުން ރައީސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ލިބިފައި މިއޮތް އިޚްތިޔާރު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކެބިނެޓުގައި އެދިފައި އޮތް ޒިންމާ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރައްވަން މަސައްކަތްކުރައްވާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ގެންދަވާ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނާޒުކު އުސޫލު ބައެއް ވާހަކަދައްކަވަން އެބަ ގެންދަވާ. އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުގައި ހަމަ އެއްބާރުލުން މި ތަނުގައި ހުރުމުން ދިޔަ ބަދަލަށް ޤާނޫނުތަކަށް އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން އެ ޤާނޫނުތަކަކީ އެ ގޮތަށް ހުރިހާ ޤާނޫނުތަކެއް ނޫން ކަމަށް ބުނެ އިންކާރުކުރަމުން ދިޔަ ހާލަތްތަކެއްގައި ހަޤީޤަތުގައި ކަމެއް ނޯވޭ ވޯޓަށް އަރާ ފާސްވެގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާ ހިސާބަށް ދިޔައިރު، ބޮޑުން ނުނިއްޖާ ތަސްދީޤުނުކުރަން ފެންވަރަށް ނަޒަރު ބޭނުން މިކަމުގައި ހަމަ ވާހަކަދައްކަވާ އަދި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިވެމުން ގޮސްފައި އެބަހުރި. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާ ޤާނޫނުގައި ކަމުނުދިޔައިމަ ނޫނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބަލަހައްޓަވާ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރައްވަން ޤާނޫނުތަކުގައިވެސް، އަސާސީ ފެންވަރުގައި ވެސް ހަމަ އެކަކަށް ފާޅުކޮށް ދައުރުކުރުމުން މި ދަނީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާ ކުރައްވާ ކަންތައް ގޮސްވަނީ. ބަންޑާރަ ނައިބުގެ ޤާނޫނީ ތެރެއިން ޤާނޫނުއަސާސީއާއިވެސް ކަމަށްނުދާ ޤާނޫނުތަކާގުޅުއްވިޔަސް ކަމަށްނުދާ. މިގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށްކަން ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުޅުއްވަވަންޖެހުނު ޖިނާ އުފޮއްސަވަން ގޮތް އުޅުއްވަވަންޖެހުނު ކަމަށް، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ މި މަޖިލީހުގައި ޤަބޫލުކުރަނީ އެއްވެސް ގޮތަށް ނޫނޭ. މި މަޖިލީހުން ނިންމާ ކަމެއް ނިންމުމުގެ ދައުރުތަކާ ހުރި ހުރިހާ ބާރުތަކަށް ޤާނޫނުތަކުގައި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ޤަބޫލުކުރަނީ. އެއީ އެއް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް ނުވާތީ. އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ނިންމުމަކަށް ނުވެދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަމުން. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވި ވަރަށް ރަނގަޅު މަޤްޞަދުތަކެއްގައި. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް މި މަޖިލީހުގައި ވަކާލާތުކުރަން ކަމުގައި ޢާންމު ބާރުލާ ދިޔުމުގައި ބާކީ ޤާނޫނުތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ވަކާލާތުކުރަން ބުނާ ސަރުކާރު އެހެން ބައިވެރިވި ބަޔަކު ވެސް ފާހަގަކުރަމުން ކަމަށް. އެއީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ، އެޖެންޑާގެ މި އައިޓަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވީ. މިއަދުގެ ވޯޓަށް އެހުމުގެ ވަގުތުގައި މި ބިލާ ދޭތެރޭ ގޮތެއް ނިންމުން އޮންނާނެ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދެން މިހާރު މިދަނީ އެޖެންޑާގައި ބާކީ ހުރި އައިޓަމަކަށް.

7. މަޖިލީހަށް ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ޤަރާރު އަދި 8. ކުރިން ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ ބިލްތަކުގެ ކުށެއް އިޞްލާޙުކުރުން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7 އަދި 8 ގައި މިއަދު މަސައްކަތެއް ނެތް.

9. އިބްތިދާއީ ބަހުސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

9.1- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9، އިބްތިދާއީ ބަހުސް. ފުރަތަމަ މިއޮތީ 9.1، ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުތްތަލިބު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައި ވަނީ 08 ޑިސެމްބަރު 2010ގައި. މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުތްތަލިބަށް ފުރުޞަތު [illegible] [illegible].

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން)

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުތްތަލިބު ވިދާޅުވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمدلله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه أجمعين. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އައްސަލާމު ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް [illegible]

ޤާނޫނުގައި އޮންނަ ގޮތުން ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ރިޕޯޓާ ޢާއްމު ހިއްސާދާރުން ފާސްކުރަންޖެހޭ އެއްޗަކަށް ވީހިނދު، އެ ބޯޑުން އެ ޢާއްމު ޖަލްސާ އިން ފާސްކުރި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު އެދޭ، ޢާއްމު ޑިރެކްޓަރުންގެ ރިޕޯޓާ ހިސާބަށް ފަހުން އެކުލަވާލާ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތުން. ހިއްސާދާރުންނަށް ފައިދާ ލިބެންޖެހޭނެ ކަމަށް ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ރިޕޯޓުގައި އޮތް އެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ރިޕޯޓުގައި އޮތް ފައިދާ ނުދޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ އެކަން އިއްތިފާޤުކުރުން. އިސްތިޢުފާ ކުރެއްސާ، މިހާރު އަދަދުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މި އިޚްތިޔާރު ކުންފުނިތަކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް އައްޔަންކުރެވޭއިރު ކޮންމެ ބަހައްޓާ ކުންފުނިތަކުން ނަމަވެސް އާދޭ އިންތިޚާބު ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ކުންފުނިތަކާއި، ހަމަސާފު ކަނޑައެޅިގެން ހިންގާ ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކާއި، ކޮންމެ ކުންފުންޏަކަށް ވަކި ގޮތަކަށް ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓާ ހިއްސާދާރު ކުންފުނިތަކުގެ ފުނޑި ޑިރެކްޓަރުކަމުގެ ކުރެވޭ އައްޔަންކުރުމުގައި ބަޔަކު ޑިރެކްޓަރުން ސަރުކާރުން އައްޔަންކުރާ މިހާރު މިއަދު ނަމަ ގާނޫނު އެކަށައަޅާ އަދި ކަމުގެ ހިމެނޭ ބާރު ހިންގާ ކުރެވިފައި ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓާ ކުންފުނި ހިއްސާދާރުން ދެފަރާތުގެ އެކަމުގެ ތަފާތު ކުރާނެ މަޢުލޫމާތު ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ވާޖިބުތައް. ސަރުކާރުން ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ ޑިރެކްޓަރުން ވަކި ގޮތަކަށް ބޮޑު ސަރުކާރުގެ ކުރިން އެއް އަސާސީ ބައެއް ނުހިމެނޭ. އެ ކޯޑުގެ ސަރުކާރުގެ ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ ބޯޑަށް ސަރުކާރުން އައްޔަންކުރާ ޑިރެކްޓަރުން މި ކޯޑުގެ ދަށުން ޖަވާބުދާރީވާ ގޮތާއި ތަނުގެ ހުއްދަ ހިއްސާދާރުންގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ގޮތެއް އިސްތިސްނާ ކުރާ ދެފަރާތުގެ ފައިދާގެ ދަށުން. އިސްލާހު ކަމުގެ ނިޒާމް ހަމަ ދެން ބޭނުމަށް ބަލާ ފަރާތުން ވަކި ފަރާތުގެ މަޤާމަށް ދިމާވާ ސަރުކާރު މި ސަރުކާރުގެ ހިއްސާދާރުން ޝަރުޠުގެ ބޭނުމުގައި ކޮންމެ ގާނޫނު ވަޒަންކުރުމުގެ ދަށުން އެކަމުގެ ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކާއި ޑިރެކްޓަރުން ސަރުކާރުން ހަވާލުކުރެވޭ ހިއްސާ ހިމެނޭ ޑިރެކްޓަރުން ވަކިވެ އެކަނި ތިބޭ ކަމަށް ބަލައިގެން ކުންފުނި ހިއްސާދާރުން ވަކި ގޮތެއްގައި ޑިރެކްޓަރުން ތަފާތުކުރަން ސަރުކާރުން ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ޢަމަލުކުރާ ގޮތާއި، ހަމަ ސަރުކާރުގެ ވަކި އިޖުރާއަތު، އޭގެ ކުރިން ބަލަހައްޓާ މަޢުލޫމާތު. އެހެންނަމަވެސް، އެ ވަރަށް މުހިންމު އެ ދަރަޖަ އިން ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ ތިބެންވީ ޑިރެކްޓަރުން ކުންފުނި ނިޔަތާއި ސަރުކާރުގެ ޙައްޤުތަކާއި ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުން ހަވާލުކުރުމަށް އަދި ވަކި ސަރުކާރުގެ ހިއްސާދާރުން، ކޮމިޝަނުގެ އަދި ވަކި ސަރުކާރުގެ ހިއްސާދާރުން ހަވާލުވެފައިވާ ޑިރެކްޓަރުން ހަވާލުކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ވާޖިބު ނިޔަތުގައި ކަމަށް ތިބޭ އިސްވެ. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުގެ ބަލަހައްޓާ ކުންފުނިތައް، ވަރަށް މާލީ ބޮޑު ތަފާތު ދޭއިރު ޤާނޫނީ ހިސާބުން އެކަން އިދާރީ އަމަލާ އެކަހަލަ ޤާނޫނު

ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވިޔަސް ސަރުކާރަށް ވޯޓު ދެވުންޖެހޭން ކަމަށް. އިޝާރާކުރެއްވީ، އެކަން އެހެން ނުވުމުގެ ސަބަބުން ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ހިއްސާ މިއަދު ވެސް ސަރުކާރަށް ނުވިއްޔާކަން އެ އުޅޭ. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ގަވާއިދު އޮންނަ ގޮތުން ކުންފުނީގެ ޖަލްސާއެއްގެ ކޯރަމް، ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ޖަލްސާއެއްގެ ކޯރަމް ހަމަވާނީ އަމިއްލަ ހިއްސާދާރުންގެ ތެރެއިން އެކަކު ހުރެގެން ކަމަށް ވުމުން އެ ކުންފުނިޔަކައި [illegible] [illegible] ހިއްސާދާރުންގެ ތިން ޑިރެކްޓަރުންގެ ތެރެއިން އެއްވެސް [illegible] އެކަމަށް އެއްބަސްނުވާތީ، މިއަދު ހަމައަށް ވެސް ސަރުކާރަށް ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ވިއްކާނުލި އޮތީ. [illegible] [illegible]، ކަން މިހެން ހުރުމާ އެކުގައި މި ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނެސް ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުމާ އެކުގައި ކަމަށް ވެއްޖެ ނަމަ އެއީ އެ ކުންފުނިތަކަށް ލިބިގެންވާން ވަރަށް ބޮޑު ހިތްހަމަޖެހުމެއް. މި އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގައި އަޅުގަނޑު ވިސްނާފައި ހުރި ކަންތައްތަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވާ އިޢުލާނުކުރައްވައިގެން ނަމަވެސް އަދި ނުކުރައްވާ ނަމަވެސް އައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަތު ދިނުން. ހަމަ އެހެންމެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރައްވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ނަން މަޖިލީހަށް [illegible] ފޮނުއްވާތާ ގިނަވެގެން 40 ދުވަސް ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ވަކި މުއްދަތެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] މަޖިލީހަށް [illegible] މަޖިލީހަށް 3 މަސް 4 މަސް އަދި 6 މަސްދުވަސް ވެސް ހިނގައިދާން. އެހެންވީމާ، ވަކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މޫސާ އަށް.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މޫސާ ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 ކުންފުނިތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ހުށަހަޅާފައި މިވާ އިސްލާހަކީ އެއްވެސް ތަޢާރުޟެއްނުވާ ވަރަށް ބޮޑު އިސްލާހެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ ދުނިޔޭގައި ހިނގަމުންދާ މިނިވަން ވިޔަފާރީގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އުޅެން. ކުންފުނިތައް އުފެއްދުމުގައި އެ ކުންފުނީގެ ބޮޑު ހިއްސާ ބިދޭސީން ކަމުގައިވާނަމަ ބޭރު ރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން ނުވާނެ ކަމަށް ދިވެހި ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާތީ އެކަން އިސްލާހުކުރުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް. އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދަދު ކުޑަ ބޭރު ރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ހިއްސާ ހިމެނޭ ކުންފުނިތަކަށް އެ ބޭރު ރާއްޖޭގެ ފަރާތްތަކުން ބޭނުން ކުރެވޭނީ ބޭރު ރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުގައި ހާސިލުވުމަށްފަހު އެ އިދާރާތަކުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަން ތިބީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް. މި ތަރައްޤީގައި އަދި ބޭރު ރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކާ ހިއްސާ ކުރެވޭ ގޮތް މުހިއްމުވާ ކަމަށް ވާތީ މި ތަރައްޤީއަށް ވެސް ބޮޑު ކަމެއް. ބޭރު ރާއްޖޭގެ ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވާ ހިއްސާ ބޭރު ރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުން ވެސް އުފެދިގެން ދާނެ ތަރައްޤީއެއް. އެހެން އުފެދިގެންދާނެ މި ކުންފުނިތަކާ ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް ހިއްސާ އެއް ނެތިގެން ކުންފުނިތައް. އެހެންނަމަވެސް އެ ކުންފުނިތަކުގައި ވެސް ދިވެހިން ބޮޑު ހިއްސާއެއް އޮންނަ ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުގައި ބަލަންޖެހޭނީ ދިވެހި ކަމުގައި ދިވެހި ވިޔަފާރިވެރިންގެ ދަށުގައި މިހެން ތަރައްޤީކުރެވޭނީ. އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީގެ ބޭރު ރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކުގެ ހިއްސާ ކުރެވޭ ގޮތް ކުރިއަށް ތަރައްޤީކުރުމުގައި މިކަން ކުރިއަށް ދާނެ ވަރަށް ފުރިހަމަ ދާއިރާގައި. އެ ތަރައްޤީކުރުމުގައި ވެސް މިކަން ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތް ހޯދައިދޭނެ ކަމަށް ވާތީ. އެހެންކަމުން މި އިސްލާހަކީ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ހިތްވަރެއް ލިބިގެންދާނެ އިސްލާހެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި އިސްލާހަށް ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއަށް އޮތް މި އިސްލާހަށް މި ވިޔަފާރީގެ ތަރައްޤީއަށް ބޭނުންވާ ތާއީދު އިސްލާހަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ހިނގާގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު، އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރަން މި ހަމަގައި ވެސް ދެ ބައެއް. އެއް ބައަކީ މިނިސްޓްރީތައް ސިޔާސަތު ކުރިއަށް ތަންފީޛުކުރަމުން ގެންދަނީ. އަނެއް ބައަކީ އެސް.އޯ.ޢީސް. ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތައް. އޭގެ ވެސް ސިޔާސަތު އެއިރެއްގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރާ ބައެއް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ މިސާލަކަށް ބަޖެޓާ އެސް.ޓީ.އޯ. ކޯޕަރޭޝަން އަސާސީ ހިއްސާދާރުންގެ، ކޯޕަރޭޝަން އަސާސީ މުދާތަކުގެ ވެސް ބަލަހައްޓައިދޭން ދޫކުރެވޭ. އޭގެ ވެސް ހަމަ ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރުން. މިސާލަކަށް ސްޓޭޓް ވެސް ޖާގަ ކުރަން ބޭނުން. އޭގެ ވެސް ހަމަ އެއިރެއްގެ

ސަރުކާރުތަކުގެ ސިޔާސަތާ ގުޅިފައި ހުންނަ ކަންކަން. އަލުގަނޑުމެންގެ ވަޒީރުން ޝަރުޢު ހަމަ ވިޔަސް ހަމަ ނުވިޔަސް ވެސް ތިމަންނާމެން ގަބޫލުވިމާ، ހަމަ ނަރޫ އެއްބައިވަރުގައި ފުން މިއުޅުނީ އެއްކަމަ ކުންފުނިތަކުގައި ތިބި މުނާޖިން ގުޅުކަމުގުން ތިމަންނާ ގައުމާ ގޮތަށް ނުވަތަ ތިމަންނާގެ އަވަށްޓެރި މިހާރު ގައުމާ ގޮތަށް ކަންކަމުގެ ގުޅުކަމުގުން ބޮޑުވަޒީރުން ގޮތްތަކުގައި ގޮތަށް ހަމަ ހެދުން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސުންބަރަކަށް ވިޔަފާރި ޤާނޫނަށް އިސްތިޢުމާރުކުރުމުގައި ޤާނޫނު އަދުލުވެރިކަމާއި ފަތްފުރުޅު ބަހުރުވަ ޤާނޫނާ ބަލައިގަތުމުގެ އަދިއްޔާ މާލީ ހަމަޖެހުން އިންޞާފުވެރި ވިސްނުމަކަށް އަދިއްޔާ ބާއްވަ ވިސްނުމަކަށް ގުޅުކަމުގެ ހަމަ އަލުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ބައްލަވަން މި އުޅުނީ. އިއްތިފާޤުގެ ރައީސް، މިދީ ވެސް ހަމަ ސަރުކާރުގެ އިންޞާފުގެ ސިޔާސަތު ބަޔަކުދިކުރަ ނުދޭން ވެގެން ހަމަ ކުރުވަން ހުރި ހުރިހާ ކަންކަމެއް ކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އިއްތިފާޤުގެ ރައީސް، ކުންފުނިތައް ހިންގުމަށް، ހަރަކާތް ކުންފުނިތަކަށް އެބައޮތް ސީ.އެމް.ޖީ.އޭ ކޮމްޕެނީ އެބައޮތް. މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު އެބައޮތް. އަދި ކުރިމަތިވެގެން މިއަދު ހަމަ ކުންފުނިތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު ވެސް އެބައޮތް. މި ހުރިހާ އެއްބަސްވުންތައް ބަލައިލާއިރު ދިރިއުޅުމުގެ އެހެން ތަފާތުކުރުމުގެ ވެސް ކުންފުނިތަކުގެ ފަރާތުން ކުންފުނިތަކާ މުޢާމަލާތުގައި ހަމަ އިންޞާފުވެރި މި ޤަވާއިދު އެކުލަވާލައި ކުންފުނިތަކަށް މުޢާމަލާތުގައި ތަންފީޒުވާ ބަދަލުތައް އިސްލާހުކޮށް ތަރުތީބުކުރުމުގައި އިސްތިޢުމާރީ މަޖިލީހަށް އަލުގަނޑުމެންގެ އެއްވުން މަޖިލީހުގައި އެއް ނަތީ. އިސްލާހުކޮށް ސީ.އެމް.ޖީ.އޭ ކޮމްޕެނީ، ކުންފުނިތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނާއި، މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު އެކުލަވާލާފައި އަދިއްޔާކޮށް ސިޔާސަތުތަކުގައި ކުންފުނިތަކުގެ މުޢާމަލާތު ކުންފުނިތަކުގެ ހިސާބުތަކުން އަދިއްޔާތަކުގައި ހުރި ނޫން ބަޔަކަށް ކުންފުނިތަކުގެ މުއައްސިސުން ކުންފުނިތަކުގެ ތަފާތުކޮށްފައި ބަޔަކަށް އިސްލާހުކުރުން ތަފާތު ހަމަ ބަލަހައްޓާ ކަމަށް. އެއީ އެކަމަށް ކުރެވިފައި ވެސް ގޮތް ބަޔަކު. އިއްތިފާޤުގެ ރައީސް، އަލުގަނޑަށް ވެސް ހަމަ ހިތާމަ އެބަހުރި މިޔާބަކަށް ކުންފުނިތަކުގެ ބަދަލު ކުރީގެ ޤާނޫނު ހަމަ ހަރަކާތް ކުރުވުމަކީ. އެއީ ކުރިމަތިލިއިރު ވިޔަފާރީގެ ބަދަލު ކުރީ އިސްލާހުކުރުމަކީ އަލުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނު އެބަ އިސްލާހުކޮށް ނިންމައިލަނީ. އެއީ އަދި ފުރިހަމަކަމާއި ވިޔާގެއްލުމެއް ލިބޭ ބަދަލުތަކެއް ބިލުގެ ވިޔަފާރިއަށް ދިމާވާތަން ދިނުމަށް އަލުގަނޑުމެން މި އިސްލާހަކު ހަމަ މި ޤާނޫނު އެބަ އިސްލާހުކުރާ ހަރަކާތްތެރިވަނީ. ހަމަ އެއިރެއް މިހާރު އަލުގަނޑުމެންގެ އިންޞާފުވެރިކަމު މި ދަތުރުގައި ބޮޑުހިތި ނަގާފައި އޮތީ އަތުން ބޮޑުވެރިކަމާއި. ބޮޑެތި ނަތީޖާއެއް ބޮޑު ސަރުކާރާ ވެސް ދާއިރާތައް އޮތް އަނެއް ބާރުބޮޑު ވިޔަފާރިތަކުގެ ވެސް ހިމެނެއް ހަމަ. އެއްވަނަ ބަދަލު ކުންފުނިތަކުގެ ވެސް އަލުގަނޑުމެން އޭރު ހަމަ ޤާނޫނު ބަދަލުގެނައި އެކަމަށް ހަމަކުރި ބިލު ހަމަ ހުރިހާ ކުރުވަން. އަދި ގޮތަކަށް ކުންފުނިތަކަށް ވެސް އަލުގަނޑުމެން އެބަ އިސްލާހުކުރުމަށް ހަމަ ހުށަހަޅަނީ. މިގޮތުން ކުރިން ބެލުމެއް ޤާނޫނުގެ ތަފާތު ބޮޑުވެރިކަމާއި ގުޅުންހުރި ވިސްނުމެއް ހިމެނޭ ބޭނުމާއި މި ބޮޑުކޮށް ބަދަލުވެފައި. ހަމަ ހިތިހަރަލުވެރިކަމާއި ހުސްކޮށްހެދި ގޮތުން ދަތުރު ހަދައި ކަމެއްކަމާ އަހަރުގެ ވިޔަފާރިއާ އޭގެ ބޮޑުކޮށްގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު ވިޔަފާރީގެ އިސްލާހުކުރުމުގެ ތެރެއިން މި އިރާކު. އިއްތިފާޤުގެ ރައީސް، މިހެން ކުންފުނިތަކަށް މީހުން ޤާނޫނާއި އަސާސީ ނަގައި. ބަލަދުޝަހީ، ވިޔަފާރީގެ ބަދަލުގައި ވިޔަފާރިތަކުގެ އަލުގަނޑުމެން

މި ބަދަލުން ބޭރުކުރާ އެއްޗަކާ ހޯދަކުން ދިމަވެއް ނުވޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހެން ކަންކުރިމަކާ ޖިންސާވާރު ގޮތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގޮނޑި ފުރުއްވައިދޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދަންނަވާލަން ނެތް. މިއީ އެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް ގަވާއިދުގައި ބަލައިގަންނަވާ އިސްލާޙުތަކެއް ނޫން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. ޝުކުރިއްޔާ.

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިޒާރު ޙުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މިއަދު ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގައި މިއޮތް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހުށަހަޅުއްވާ، ޤާނޫނަކަށް ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ އިސްލާޙަކާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދެއްކުމަށް ދަނޑިވަޅު އަޅުގަނޑު ވެސް ދަންނަވާލަމުން އެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިކަން ކުރުއްވުމުގައި ވިސްނުންފުޅު ގެންގުޅުއްވާފައި އޮތް ސަބަބު ދެންމެ ހަމަކަށްކޮށްފައި ދެއްވީ. އެ ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ޤާނޫނު ނަންބަރު: 96/10 ކުންފުނިތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާޙުކުރުއްވުމަށް ކަމަށް ވިދާޅުވެ ކޮންމެ ކުންފުންޏެއް ވެސް ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުން ހުންނަންވާނެ އެވެ. ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުން ޑިރެކްޓަރުކަމުގައި ހުރި މީހާ އަދި ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މަޤާމުގައި ހިމެނޭ ކުންފުނީގެ ހިއްސާދާރުންގެ ވަކީލުން އެވެ. ޢާންމުކޮށް ހުރިހާ ކުންފުނިތަކަކަށް ވެސް މި ހާލަތު އޮވޭ. ދެން ވިޔަފާރި ޕަބްލިކް ކުންފުނިތަކާއި ޕްރައިވެޓް ކަނޑައެޅިގެން ހިންގާ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކާއި ކޯޕަރޭޝަންތަކާއި މި ނޫން ނަންނަމުގައި ވެސް ދައުލަތުން ޖިންމާވާ ގޮތަށް ސަރުކާރުން އުފައްދާ ކުންފުނިތަކުގެ ޑިރެކްޓަރުކަމަށް މީހުން ޢައްޔަންކުރަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުމާ އެކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ. މިހިސާބުން މި ބާރު ހިއްސާކުރުމުގެ ކަންތައްތަކުގައި ހަމަ ސަރުކާރު ފިޔަވަޅުއަޅުއްވާ މެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވިދާޅުވެދެއްވާފައިވާ ހިންގުމުގެ ފާރަވެރިކަމާއި ހިއްސާ ކޮންޓްރޯލް ފާރަވެރިކަމަކީ ނުވަތަ އެ ކަންތައްތަކުގައި ބަލައިދެވުމަށް ސަރުކާރަށް ދަތިކުރަމުން މަސައްކަތްކުރަން މި ބާރު ނަގައިގެންދަން މަސައްކަތްކުރަމުން ދާ ކަމަށް. އެކަމަކު ބަދަލުތަކެއް އޮތް އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރަންޖެހޭނީ ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ފައިދާހުރި ވޯޓުން ހަމަ ދަރުބާރުގެ މުޅި ޖުމްލަ 3 ބާރުގެ މައްސަލަ ހިނގާނެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުތަކުގެ އަދި އެހެން ބާރު ވިޔަސް ސަރުކާރުން ބާރު މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތަކުގެ މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެއް ބާރު އަނެއް ބާރު މައްޗަށް. މިފަދަ އިސްލާޙުތަކެއް އަންނަން މި ދައުރު މައިގަނޑު ސަރަޙައްދު ޤާނޫނީ އިދާރާ ބަހާލުމާއި ހަމަ ބަލައިގަތުމަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިފަދަ ބިލުތައް ވާހަކަދެއްކުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހިއްސާކުރުމަށް މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ފަސޭހަކުރުމުގެ ބާރުތަކުގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ކުރިމަތީގައި ބަލަހައްޓާ ސަރުކާރުގެ ވެރިކަމުގައި ހިތްޖެހޭ ކަމުގައި އިންތިޚާބުވެ ވީމާ މައްސަލަތަކުގެ ހަމަ މުޤައްރަރު ބޭނުން ދައުލަތުގެ ކުރިއަށް ފަސޭހަ ޖަވާބުދާރީކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ

ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް ޗޮއިން ކޮންޓްރޯވަރސީ މި 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ޓްރާންސްޕޭރެންސީ އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ ކޮރަޕްޝަން އިންޑެކްސްގައި ދިވެހިރާއްޖެ އޮތީ ހިސާބު. އަދުގެ ދަރަންނަވާލަކަން 134 ވަނައިގައި ޖިންސާބުވާ އޮތް ލިސްޓުގައި ހުއަރުތުގޮތް ދަރުދާގައި 143 މެއްޗެ ދިވެހިރާއްޖެ. 2008 ވަނަ އަހަރު މިގެ އިންޑެކްސް އަކީ 2.8، 2009ގައި 2.5، މިއަދު ދިވެހިރާއްޖެ މިވަނީ 2.3 އަށް. މިގެ އެންމެ ދަށު ފެންމި އަށް ވެއްޓިފައި އިނގޭތޯ. މިއީ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ އިސްވެރު ހުރަހެއްވެސް ޖެހުނު ކަމަށް އަދުގެ ގަބޫލުކުރާ މަޖިލީހުގެ ސަބަބަކީ. ރާއްޖޭގެ ކޮރަޕްޝަން މުޢާމަލާތުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ދިމާއިން އަށް ހުރިހާ ހިންގުމާއި ދައްކަނީ. މާލޭގައި މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮފްޝޯރގައި ހުރި ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރި ކުންފުނިތަކުގެ ތެރޭގައި އެސް.ޓީ.އޯ ވެސް ހިމެނޭ. އަދި އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ ވެސް ހިމެނޭ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ މި ސަރުކާރު އަމިއްލަކުރުމުގައި ސަރުކާރުން ވިޔަފާރި ނުކުރަންވާނެ ކަމަށާއި އަދި ވިޔަފާރިވެރިން ދައުލަތުގެ ވަސީލަތްތައް ކާރިއަށް ނުހިފުމަށް ކަމަށް ވިދާޅުވި ވިޔަފާރިވެރިންނާއި މި ސަރުކާރު ގުޅުންތަކާއި ނަންނަން ކަމަށް ވިދާޅުވެ ޤާނޫނު ރައްޔިތުންގެ އާމްދަނީ ސަރުކާރުކަމަކީ ވިޔަފާރި ކުރު ހުރިހާ ވިޔަފާރިވެރިންނަށް މަތީ އަދި އާދަޔާވީ ގެއް ދައުލަތުވެސް ކަމަށް ވިދާޅުވެ އަދި ކޮޅު އިންޑަސްޓްރީ ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަށް ޖަނަރަލްއާއި، އުރީ އާއި، ފައިސާ އާއި، މަޑަގަޑި، މިނިވަންކަމާ ދީފައިވާ ކަމަށް ވިޔަފާރި ތިލަފުށި ނަމުގައި ކުރާ ސަރުކާރުން އާކޮށް ސަރުކާރުގެ ވަޒީރާ އުފެއްދުންތެރިކަމުގައި ތަރައްޤީ ހިއްސާ 21 ޤަރުނުގެ ފެށި އިސް އެންމެ ޖެހޭގެ ދިވެހިރާއްޖެ ސަރުކާރު މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުންގެ ބަޔަކު މިލިޔަން ޖިމްހޫރިއްޔާ ރައީސް ދަރުވަން ސިޔާސީ އިދާރާގައި ހިދުމަތު ދިރާސާ ކޮރަޕްޝަން ނަމުގައި އާ ސަރުކާރު އުފެއްދުމަށް ކޮންޓްރެކްޓް ދޭން އަދި ބިޑް ތަރުތީބުކުރާ އެންމެ އިސްކޮށް ހުރިހާ ފަރާތަކަށް އިންސާފުވެރިކަމާ ހިސާބު ހޯދުމުގައި ހަމަ ކޮންމެ ދުވަހަކު. މި ސާބިތުވާ ދޭން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދަނީ ހަރުދަނާ ކުރަމުން މި އިޖުތިމާޢީ މަޖިލީހުގެ މުންސަރިފުން ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ދީފައިވާ ފުރުސަތު ދީގެން ހުރި ކުރަމުން ހުރި ކުރަމުންނެވެ ހިސާބު ހުރިހާ ބަޔަކަށް ނަގައިގެން ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނު ބަހުން ހިސާބުގެ ކުރިއަށް ހުރި. މި ޤާނޫނީ ބަދަލު މި އިޖުތިމާޢީ މަޖިލީހުގައި ހަމަ ކޮންމެ މުންސަރިފެއްގެ ކޮންމެ ފަރާތަކުން ސަރުކާރު ދިރާސާކުރައްވައިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގައި މި. މިއީ މަސައްކަތްކުރެއް ޢަމަލީ އަމިއްލަކުރުގެ ކުރުމުގައި މަސައްކަތްކޮށްފާ ހުއްޓުމަށް ދެއްކުމުގެ އެއްވެސް ބޭނުމެއް ރައްޔިތުންނަށް ނެތްކަން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ. އެއީ މިންވަރުގެ ހިސާބު އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތުގައި ހުރީމަ. އެހެން ނޫން، ރާއްޖެ ކޮރަޕްޝަން އިންޑެކްސްގައި ރަނގަޅު ފެންވަރެއްގައި ކުރިއަރާ ހިސާބަކަށް ދިއުމުން އިތުރަށް ފާއިތުވި 2 އަހަރު ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރަށް އަނގަބަހުން ސާބަސް ކިޔަން. އަދި ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރި އާއި ވިޔަފާރި ކުންފުނިތަކާ ދިވެހި ސަރުކާރު ހިންގާ މި ޖާގަ ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ސަމާލުކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ދިރިއުޅުމަށް.

ބިއްޖަތޮތިރި ހަރީސް، އެ ކުންފުންޏަށް އުފެއްދަވައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ދިޔައީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ހަރު މުދާތަކާއި ތަންތަނުން ވިއްކުމުގެ ނުވަތަ ދިގު މުއްދަތަކަށް ކުއްޔަށްދިނުމުގެ މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ދިޔައިރު ވެސް އެ ކުންފުންޏެއްގެ ސަރުކާރުން ކަނޑައެޅުއްވާފައި ހުންނަވާ ނުވަތަ ސަރުކާރަށް އެ ލިބިވަޑައިގެންނަވާ ހައިސިއްޔަތުގެ ތެރެއިން ލިބިވަޑައިގެންނަވާ ބާރުތަކުގެ ދަށުން އެހާ ބަލަހައްޓަވާފައި ހުންނަ ޗެކުރާކުރުމުގެ ބޭރުގެ ޝައުޤުވެރިކަމާއި ރުހުންވާ ބާރާ ނުވަތަ ސަރުކާރުން ނުވަތަ އެމް.ޑީ.ޕީ. އިސްތިރާކު ހަރަކާތްތަކުގައި ކަމުގައި ވާނަމަ ހަމަ 5 މިނެޓު ތެރޭގައި އެ ބޯޓަކު ވަޑައިގެން އިން ވަކިކުރައްވާ، ނުވަތަ އިސްތިއުފާދެއްވުމަށް މަޖުބޫރުކުރާ އަދި ސަރުކާރުގެ ރަބަރު ތަރައްގީކަން ބޭނުން ގޮތަކަށް ފުރިހަމަ ހުއްދަކުން ބޭއްވުމަށް ބަރޯސާވެގެން ހިންގެވުމަށް ކަމަށްވާތީ ފާހަގަ އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކައިގެ ހަމަހަމަކަން ގެންނަވަމެވެ. ބިއްޖަތޮތިރި ހަރީސް، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މިލްކިއްޔާތައް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މުދަލާއި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މާދަމާގެ މުސްތަޤްބަލާއި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހިނގުމުން މިއާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ހުރުމުގެ ފުރިހަމަ ޖެހުނާ މި ޕާލިމެންޓުގައި ބާރު ވަކިވާ ފިޔަވައި އާޓް ބާރާ މިއަދުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަރު މުދަލުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިގެންވާ އެއަރޕޯޓް ވެސް އެކުގައި ތަރައްގީކޮށްދިނުމުގެ ވާހަކަ ފަހުގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވައިގެ ބަނދަރު އިންޑިއާގެ ޖީ.އެމް.އާރު ހަވާލު ކުންފުނިތަކުން ދިން ބިޑްތަކުން ބިޑުތަކާ ނިސްބަތުން ޖީ.އެމް.އާރު ކުންފުންޏަށް ހަވާލުކުރެވުނެވެ. އަޅުގަނޑު މިތާނގައި ދެއްކުމަށް ބޭނުންވާ ވާހަކައަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މުދާ ހަވާލުކުރުމުގައި ސަރުކާރުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޖަވާބުދާރީވާން ޖެހޭ ކަމެވެ. މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިގެން ނޫނީ ނުކުރެވޭނެ ކަމެކެވެ. އެ ކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެކެވެ. މި ކަމުގައި ސަރުކާރުން ފިޔަވަޅު އަޅުއްވާނީ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ ސުވާލު ކުރަމުން ދިޔައިރު ޖީ.އެމް.އާރު ކުންފުނީގެ އެއަރޕޯޓް ތަރައްގީކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން ސޮއިކުރެވުނީ 2010 ވަނަ އަހަރުގައި ނޮވެމްބަރު މަހުގެ 25 ވަނަ ދުވަހު ޖީ.އެމް.އާރު ކުންފުންޏާއެކު ހަވާލުކުރި ގޮތުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވައިގެ ބަނދަރުގެ ހާލަތު އޮތީ މިހާރު ވަރަށް ދެރަވެފައެވެ. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މުދަލެއް ހަވާލުކުރުމުގައި ބޭނުންކުރެވުނު ގޮތް ސާފުވެގެން ނުދާތީ ސުވާލު އުފެދެއެވެ. އެ ކުންފުންޏަށް ދެވުނު ބާރުތަކާއި އެ ކުންފުންޏާ ހަވާލުކުރެވުނު މުދަލުގެ ގޮތުން ބަލާއިރު ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކާއި ފިކުރީ ކުރިއެރުމެވެ.

ކަންތައްތަކަށް އިންޑިޔާ އިން ސްޓްރެޓަޖީ ގެންނަންޖެހުމުގެ ސަބަބުން އެ ސްޓްރެޓަޖީތަކާއި މި ފުރުސަތާ ނުލިބި އެތައް މައްސަލަތަކާއި ދިމާވެގެން އެ ދަނީ. ބޮޑުވެސް ނުބައިވުން ކަންތައްތަކާ މުޅިން އެހެން ހުރިހާ ކަންތައްތަކާއި ވަކި ހުރި މިހެން. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމަ ދެންމެ ވިދާޅުވިއްޔާ ހަމަ ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ކަންތައްތައް ހިނގާ ގޮތް. ތަޢާރަފު ނުވާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް 2 އަހަރު ތެރޭގައި ފުރިގެން ދިރާއިރު ދެން ކަންތައް ފެށުން ދިޔަ ގޮތް. ޓްރެއިނީގެ ބުނުނު ދިރިއުޅޭ އަހުރެ ބުނުނު، ބުނުނު އަޅު ވާދީއަކާ ވެސްގެ ހުރިހާ މިހާރު އެއް ގޮތް. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޫނޭ އެ ތަނުގާ ކަންތައްތައް ކުރަނީ ކިޔާނެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި ހިސާބުން ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ސުވާލުކުރޭ. މި ހުރިހާއެއްގާ އިޖްތިމާޢީ މުސްތަޤްބަލު ފަރާތްތަކާ ބާރުގެ އިޖްތިމާޢީ މުސްތަޤްބަލް ފަރާތަކުން ސުވާލުކުރާ ރައްޔިތުންނަށް ކުރިމަތިވާ މި އިސްލާހުތަކާ މުޅިން ގެންނަން މި ޖެހެނީ. ކޮބައިތޯ މިގެ ގޮތަކީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެންމެ އިހަށް މިދިޔަ ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ މަޖުލިހުގެ ތަރައްޤީ ބަޔާންކުރައްވައިދޭނެ. އެ ވިޔަފާރިން އަޅުގަނޑުމެން ދެންމެ ކުރެވުނު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމުގެ، ކަމަށް އަހާލަން ކަމަށް ވިސްނާލަން ދަންނަވާލިހިއްސާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު އިސްދާކަން ނުވަތަ ރައްޔިތުން އެ ވިސްނުމާއި ފުދެގެން މަޝްވަރާ ކުރަން ހުށަހެޅި ކަންތައް ކަމަށް ކަވާކަން ކުރަނީ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ކުޅެކަ ވާހަކަ އެއް ހަމަ މި މުހިއްމު ދަންނަވާލަން. އެސް.ޓީ.އޯ އަދި ވާހަ ބަޔާން ކުރުމުން. މިގެމަށް ސުވާލުކުރަން ހިދުމަތް ދޭން. އަޅުގަނޑު އެ ދާއިރާއަކަށް ނިސްބަތްވާ ވިލިމާފުށްގައި ވަކިން މާލޭގެ ވަކިން އޮފީސް ވިލިގިލިގައި އެސް.ޓީ.އޯގެ ކުރަ ވަރުގެ ތުނބުގެ ނުވަތަ އެސް.ޓީ.އޯ އިން ވިޔާ އެއްލާލި ވިއްކާނެ ތަނެއް ހުރުމަކީ އަޅުގަނޑު އެދޭސްކުރަމުން އެބަދަން. މުޅި ވިލިގިލިއަކު ނުވެ ކުރެވޭ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް ގެނައުން ކަންބޮޑުވެ ނުވެ ވަށާ. އަޅުގަނޑު އަދިއްލާ އަދި އެސް.ޓީ.އޯގެ ތަރައްޤީކުރަން ވެސް ގާތުގައި ދަރިންނާއި އަދި ސަރުކާރުގެ އިސްލާހިނގެ އަރިހުގައި އެބަ ދަރިންނާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޝްވަރާއެއް ދަރުމާ މަޝްރޫޢެއް ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ހަމަ ބަނޑުއަތުގެ ކޮމްޕެނީތަކުން އަދި އެސް.ޓީ.އޯގެ ތެރޭގައި ހެރޯ ވަރުގެ ރޫޅާލީ ކުރަމުން ދަނީ. އެޕީއެލްއާއި މިކަމަކީ ކަންތައްތަކަށް ބަލަލި ސިޓީ ނާންނަނި. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލާނީ ހުއްދަ ދިނުމަށް ފިޔަވަޅުތަކާއި ނުވަތަ ހުސްކުރަނީ އެއްބަސްވެލެއް ނަގަން. ވިސްނާލަން ނުލަނަނާ. ނަމަވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާގެ ބޭނުން ހެދުމަށް ހުންނަވާ ސީ.އެސް.އަރު ނަގަ އެމް.ޑީ.ޕީއާ އެ ކަނޑައި ހުންނަވަތާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރައްޔިތުންގެ ކޮށްދޭ ގޮތުގައި އެ ފަރާތްތަކާ މުޅިކޮށްލުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގޮތް އެއް އެއްޗަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން އެ އެއްޗާ މި ކަމަށް މިވަނީ ހަމަހަމަ ހަމަހަމަ ކަމެއް ފެނިގެން. މިހަމަހަމަ ހިމަނާއި ސަރަޙައްދުތަކާއި އެކަމަކީ މި ޖެއްސެވި ބޭފުޅުން މަޝްވަރާކުރީ ދެއްވާ ހަމަހަމަތަކެއް ކަމަށް. އަދި މަޝްވަރާގެ އިސްލާހީ ފަރާތަކުން ވިސްނާލަދީގެން ކުރިމަތިލާނެ ސިޔާސަތު ދެކިވޮޑިގަތުމާއި، ސިޔާސަތުގެ ރަނގަޅު ކަމެއްގައި ބުނާ ފިކުރަކީ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ފޯރިގަދަ ދިރުނު

ކަންތައްތައް ކުރައްވައިދީ ކަމުގައި ވާނަމަ މުޅީ ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ނުފެންނާނެ ކަމެއް ނޫން. ދުނިޔޭގެ ކޮން ޤައުމެއްގެ އެ ވިޔުގާވާ ސިވިލްޖަމާޢަތް ހުސްއެކަނި ސަރުކާރަށް ހުރިހާ ކަމެއް ކުރުމުގެ ބާރުދީފައި މުޅި ކުޑިބަޔް ހުރިހާ ކަމެއްގެ ބާރު ސަރުކާރަށް ދިނުމަކީ އޮތީ 3 ބާރު ވަކިވުމުގައި އޮތް ދިޔާނަތް ނިޒާމެވެ. އެހެންނަމަވެސް ޤައުމުތައް އެބަހުރި، ޗީނާ ވެސް އެހެނީ. މިސްރުގައި ވެސް ކަންތައްތައް އެ ހުރީ. އެހެންވީމާ، އެ ޤާނޫން އުޅުއްވަން ވިދާޅުވެފައި މި ޢިބާރާތް ސަރުކާރު ހިންގާނެ ނިޒާމު ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ޕާލަމެންޓަރީ އިސްލާހުތަކާއި އުޅުން ކުރައްވާ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ތާއީދުކުރުން ރައްޔިތުންގެ ދުސްތޫރީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ހުރިހާ އެއްބަސް އެ ކަނޑައެޅުން ޤައުމު ވެސް މިންގަނޑަކުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދިޔަ ތަފާތުތަކަށް. އަދި އެ މަނިކުފާނާއި އެ މަނިކުފާން ސިސްޓަމްތަކާއިގައިހުންނަ ފުރި 80 އަހަރު ކުރިން ކުރިން 500 އަހަރު ވެސް ފެށިގެން ބާރުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ތަފާތަކީ ރައްޔިތުންނަށް ކިޔާސްޓޫޑެންޓާ އެކު ފާޚިރުވެގެން ވާ ފިޔަވަޅު އަދި މި ފާޚިރުވެވުނު ދިފާޢު އުފެދިގެން ފާޚިރުވެގެން ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން ހާލަތު ޕާޓީތަކުގެ މިސާލަކަށް ކަންތައްތައް ހުރައްވާ ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ ނަތީޖާ އޭއްވެސް ޑިމޮކްރެޓިކް ވެއްޖެ ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަސައްކަތްކުރަނީ މިދިޔަ ކަރަށް ކަންތައްތައް މިހެން ހުންނާތީވެ. އަޅުގަނޑު ކުރިން މިދިޔަ 3 މިސާލު ހޯއްދަ ގޮތެއްގައި މާލޭ ބައިނަލްއަގްވާމީ ފައިގެ ބޭނުމަށް ދިޔަ މުއްދަތުތަކަށް ކުރުން ދިން ހިސާބުގައި އަދި މާލޭ އިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން މިހާރު ދިވެހިރާއްޖެ ކޮޅަށް ތަރަހީ ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ނަކަމަ ފެނިގެން މިދާ ބޮޑުމިނެއް ކަރަޕްޝަނުގެ މަސައްކަތަކީ. އެ މަސައްކަތުގައި ކުޑަން އަދުރު ހުރައްވާ މިހާރު ދިރާގު ކުރަޕްޝަނުގެ ބޮޑު މިނަކީ އެކީ އެ އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރީ މަދުވާ ސަމާލުކަމަކާ ވަޒީފާތައް ދަސްކުރިން. ހަމަސީސްތަކަށް. ބަޔާނުވާ ސަރުކާރުގެ ބާރުގައި ދިއުމަށް ބާރުވެރިކަން ތޮއްގަމަށް ވާލީ، ސަރުކާރު ފުރިހަ ސިސްޓަމްތަކުގައިވާނަމަ މި ދިނުގައި ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެމް.ޕީ ގަޔާގެ މެމްބަރު ފިލާވަޅުގެ ކަންތައްތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދި ދުނިޔޭގެ ތަޖުރިބާ ވާލީ، އެހެން ދިރާސާކުރަން ރައްޔިތުންނަށް ދެނެހުރިއާއި ކަންކަމާ. ނަމަވެސް ކަނޑައަޅަން ޕޮލިޓިކަލް ކަންތައް. ނަމަވެސް އެމް.ޕީ ގެ ތަޅުމުން އެ ޕޮލިޓިކަލް ކަންތައް. ޑިމޮކްރަސީ ރައީސް، މިއީ މަސައްކަތް ހަރި. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ބާރުވެރިކަމާ އިސްލާހެއް. ޑިމޮކްރަސީ ގެންދެވޭ އެ ހުރިހާކަމާ މިކަން މި ރައްޔިތުން ގެނެސް ދިޔަ ރައްޔިތުންނާ ބައިވެރިވުމަކީ ކަމުގައި ދަންނަވާލަން. އަދިވެސް އެއް ފަހަރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ޑިމޮކްރަސީ ގެނެސްދިން ފިޔަވަޅުތަކާއި ގުޅޭ މި ކަމަކީ 3 ބާރު ވަކިވުމުގައި އޮތް ބުރާސް ނިޒާމުގައި އަދި ކަމެއް ވެސް ނޫން. އެހެން ޤައުމުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށްގެން އުޅަނިކޮށް. މިގެ މައިގަނޑު އެއް ހަރަކާ ދިފާޢުއާއި ކަރަޕްޝަން ފިޔަވަޅު ހުރިގެ ހާލަތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގެ ހަމަ ގައިމުވެސް 2008 ވަނަ އަހަރު 2.7ގައި އޮފީސް ވަޒީފާގައި ދަނެގެ. ހުޅުމާލޭ ތަރައްޤީ ދަނެގަތު އެއީ. އެ ހިސާބަށް ވެސް ދަތުރުކުރުމުގެ ބާރު އޮތީ 2 އަހަރު މި ސަރުކާރުގެ ބާރު އޮތީ 2 އަހަރު

މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެހީތެރިވާ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ވަމާތޯއޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޒްހާން ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ޤާނޫނަށް ހުށަހެޅުން އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ ވިޔަފާރީގެ އުސޫލުތަކާއި ވިޔަފާރި ކުންފުނިތަކުގެ ޤާނޫނު ބައްޓަންކުރުމުގައި އޮންނަން ގޮތާއި އަދި މިއަދު ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައިވާ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި މި ވިޔަފާރީގެ ކަންތައްތައް ހިގަމުން އަންނަ އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތަކަށް ބަލާއިރު ވިޔަފާރިކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރީގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅުމާއި އެ ވިޔަފާރި ހިންގުމާއި އަދި އެ ކުންފުނީގެ ބޯޑު ޑައިރެކްޓަރުންނާއި، ކުންފުނީގެ ވިޔަފާރީގެ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅުއްވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ކުންފުނިތަކަށް ތިބޭގޮތާ ބަލައެވެ. ކުންފުންޏަކީ އޭގެ ޙިއްޞާދާރުންގެ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞަކަށް ވާ އެކު އެ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުން އެ ކުންފުނީގެ މެނޭޖްމަންޓް ޑިރެކްޓަރ އެ ކުންފުނީގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ޤާނޫނާ އުފެދިގެންނުވާ ގޮތެއް އެއީ މުޅި ދުނިޔެވެސް މިއަދު ޤަބޫލުކުރާ އެއް ހަމައެއްގައި އޮތް ކަންތައްތަކެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި މި ބިންގައި މި ދައުލަތާ ބޯޑުކަން ސަރުކާރުގެ ފަރާތަ އެއީ ނޫން. ކުންފުނިތަކަށް އަދި އެ ޢަމަލުތަކުގެ ހަރައިގެން އަދި އުފެއްދުންތަކާއި އެ ކުންފުނިތަކުގެ ދިރާސާތަކުން ފަރާތް އޭރު ރަށް ވެސް ނޫން. މަސްޢޫލިއްޔަތު ވެސް ނޫން މިއަދު. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނިވެސް ކުންފުނިތަކުގެ ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކުގައި ނުވަތަ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގައި މެމްބަރުން ޑިރެކްޓަރުން އައްޔަންކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޚިޔާލު ބަދަލުކުރުން މަސައްކަތްކޮށްގެން ދާ ކަމަކީ މިއީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަ މެންބަރުން ބޭނުން މަސައްކަތްކުރާ މަޖިލިސްތަކަށް ވެސް ނުވާނެ. މި މަޖިލީހުގެ ދުސްތޫރީ ޤާނޫނާ އަދި ޤާނޫނު ހަމަޖެހިފައި ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުން. ސަރުކާރުން ވިޔަފާރިކުރަން ކަނޑައަޅައި، ސަރުކާރުން މާލީ ސިޔާސަތުތަކެއް ކަނޑައަޅުއްވާ އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދަނޑިވަޅު ހިންގާ ބަލަހައްޓާ ވާ ސިޔާސަތު އެއީ. އެހެންވީމާ، އެކަށީގެން އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާ މި އެއްބަސްވުމެއް ވެސް ކުންފުނިތަކުގެ ހުރިހާ ބަޔަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކެން. މިސާލަކަށް މި މައްސަލަ ހުރަހެއްވެ އިޢްތިރާޒުކުރެވޭ ކުންފުނިތަކުގެ އެ ވިޔަފާރީގެ އުޅުނު ސީދާ މައްސަލައެއްގައި ސަރުކާރުން ބޭނުމީ މައްސަލަ ނުކުތް ފުރުޞަތު އޮވެގެން ނުވަތަ އަމިއްލަ ހިއްސާ ތަފާސީލުކުރާ މުއައްސަސާތަކެއް ފުރުޞަތު ނުދީ މަސައްކަތްކުރުމަކީ ކަމެއް އެ ވިޔަފާރި ވިޔަފާރިއަށް މި ހުރި ކަންކަމުގެ ހައްލަށް ޝައްކުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގައި ދުރަށްދިޔަ މައްސަލަ ޖެހިލުން ވެސް ޝަރީޢަތުގެ މަޢުލޫމާތު އަށްކަމަކީ ހިތާމަކުރާ އެއީ މައްސަލަ އެއް. މިހާރު އިންސާނުން ޖެހިލުން ވެސް ޝަރީޢަތުގެ މަޢުލޫމާތު ޙައްލު

ހޯދަންޖެހޭ ހިސާބަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ގޮއްސިފައިވާ އެއީ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލަ އެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވިސްނަންޖެހިއްޖެ ބަންދުވެއް ދޫކޮށް ދާއިރާއެއްގައި ކޮންމެ ކަމަކާއި ވެސް ހައްލެއް ހޯދެނީ އެކަމަކަށް ހައްލު ހޯދަން އެ އޮންނަ މަގެއްގެ ތެރެއިން. ކޮންމެ ކަމެއް ހަމަ ދުރުވިސްނުމާއި އަންނަ ގޮތަކީ އަރިސް ހައްދުމުގެ މަޖިލީހުން ވަރުދަނާގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ކޯޅުންތަކުން އެ މިހުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ނިންމާލުމަކީ އެއީ ކަންކަމުގެ ހައްގެއް ނޫން އެއީ. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ހަމައެކަނި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުންޏެއްގައި ނުވަތަ އަދި އެހެން ވެސް ކުންފުންޏެއްގެ ހިއްސާދާރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ބޮޑުވަގު އަދުވަން މަސައްކަތްތަކުގެ ނުވާނެ. ވިޔަފާރިކުރުން ދާއިރާގައި ވިޔަނަވާރުގައި އިސްލާހު ވިއްކާ ތަނެއް ނިމިގެން ނުވަތަ ހަނދު ވިއްކާން ފިޔަވަ އެއް ނިމިގެން އެކަމާ ގުޅުމުން އެން.ޖީ.އޯ އަކީ ދަންނަވާލަމުން އެ ތަނުގައި ފިޔަވަ އެއް ނަރުދުނިކޮށް، އެން.ޖީ.އޯގެ ގުޅުމުން ޖިންސީބަރ ނުވަތަ ޓީޗަރުމަންޑު ބައްޓަންކުރުމުގެ މަޖިލީހުން ޖަމާއަތްތަކާ މިހަރުން ހުދުމަނު އެއް ހައްގެއް ނޫން. ވިޔަފާރި ކުރާ ކުންފުނިތަކުން އަބަދުވެސް ވިސްނާނީ އެ ވިޔަފާރިއެއް ފައިދާކުރުމަށް އެ ވިޔަފާރިއަކުން ލިބޭ ފައިދާގެ ފުރުޞަތުތައް އަދި އެހެނިހެން ހުރިހާ ފައިދާތަކެއް ހޯދުމަށް ކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރީގެ ސިފަތައް އެއް ގޮތަށް ވާ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރެވޭ ގޮތަށް. އަދި ސަރުކާރުން ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީ ހިނގުމަށް، ސަރުކާރުން މުޖުތަމަޢު ދަށުވެ، ސަރުކާރުން ކުންފުނިތަކުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުން ބެލެހެއްޓުމެއް އިން ވިޔަފާރި އުފެއްދުމެއް އިން، ސަރުކާރު އިން ވެސް ކުރާ ޖަމާއަތްތަކާއި އެން.ޖީ.އޯ އިން ވިޔަފާރި ދަށުން މުޅި ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ވިޔަފާރިކުރުން ނިމޭނެ. އެހެންވީމާ، ކުންފުންޏެއް ބޭނުންކުރާގޮތުން ކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރީގެ ތަރައްޤީ ބޮޑުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަ ކުންފުނިތަކުގެ ސަރުކާރުން ފައިދާ ދިނުން އެކަށީގެންވާ ކަންކަން ފާހަގަ ކުރެވޭ. ކުންފުނިތަކުގެ މުޖުތަމަޢަށް ދޭ ޚިދުމަތްތަކާއި ކުންފުނިތަކުގެ ސިފަތައް ވިޔަފާރި ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތަށް މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތައް ފުއްދުމަށް، އެ ކުންފުނިތަކުން ފައިދާ ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުން. މި ގޮތުން ފައިދާ ދިނުމުގެ ނިޒާމު. މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތައް ފުއްދުމަށް ފައިދާ ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދެމެހެއްޓެނިވި އެން.ޖީ.އޯ ޖަމާއަތްތަކުން ދަންނަވާލަމުން އެކުގައި އަދި ދަންނަވާލަމުން ކުންފުނިތަކުގެ އެއްބާރުލުމާއި ބެލެހެއްޓުން ކުރެވޭ މިގޮތުގައި މި ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީ ފާހަގަކުރެވޭ ސިޔާސީ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ކުންފުނިތަކުގެ ކުރި ގެނެސް ބޭނުން އެއީ. އެއީ ވާ ކުރިން އެކަމަށް އެކަން ކުރުމުން އަދި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީގެން މި ވިޔަފާރީގެ ނިޒާމުގައި މުޅިން ވިޔަފާރީގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މި ވާ ގޮތް ވިޔަފާރި ގުޅިގެން ގެނެވޭނެ ކުރިއެރުން. ވިޔަފާރި ބޭނުން ހިންގުމުގެ އެއްބާރުލުން ފައިދާއާއެކު ބަލާފައިވާ ގޮތަކަށް ކުންފުނިތަކުގެ ކުރިން ކުންފުނިތަކުގެ އެއްބާރުލުމާއި އެ ކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރި ބޭނުން ހިންގައިގެން އެ ވިޔަފާރިކުރުމުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް މިއީ

މިޤައުމު ކުރިއަށް ދިއުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ހުރަސްއެޅިގެންދާނެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުންޏެއްގެ ބޯޑުން އުކުރާ ކަންތައްތަކަކީ އެއީ ވަރަށް ބޮޑަށް ސަރުކާރުގެ މާލީ ސިޔާސަތު ވެސް އޭގެ ތެރެއިން ހާސިލުކުރެވޭ ގޮތަށް ކުރެވޭ ކަންކަމަށް ވާންޖެހޭނެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުންޏެއްގެ ޑިރެކްޓަރުންނަށް ޚާއްޞަ މިބާ ބަޔަކު ނިންމާ ނިންމުންތަކުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެ ކުންފުންޏެއްގެ މެނޭޖިން ޑިރެކްޓަރު ނިންމަވާ ސަބަބުން އެ ކުންފުންޏަކަށް ވާ ގެއްލުމެއްގެ ޒިންމާ އެ މީހަކު އުފުލަންޖެހޭނެ. އެއީ ސަރުކާރުން ބޭނުން ވިޔަސް، ނުވިޔަސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިއާ ބެހޭ ޤާނޫނު، ކުންފުންޏާ ބެހޭ ޤާނޫނު ނިޔާކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ފެށިގެން ޑިރެކްޓަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން ކުންފުންޏަށް ގެއްލުމެއް ލިބިއްޖެ ނަމަ، ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ސާބިތުވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އެ މީހަކު އެކަމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނެ. މާނަ އަދި ކުންފުނީގެ މާލީ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ދަރަނިވެރިވުމުގެ ބޮޑު ބައެއް ކަމުން ނިސްބަތްވާ ޒިންމާ އަދާކުރާ ގޮތަށް ޕާސަނަލީ ލައިބަލް ވާ ކަމެއް. މާނަ އަދި އަމިއްލަ އަނެއް އެ ގޮތުން ދަރަނިވެރިވެގެން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތިވެދާނެ ވެސް. އެހާ ސަޤާފަތް އޮތް ކަމެއް މި ކަހަލަ. އެހެންވީމާ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ މިހާރު ކުންފުންޏެއްގެ ބޯޑަށް ނަގައިގެން ބޮޑުބޮޑު ގޮތަކަށް ކުންފުނިތަކުން ނިމިގެންދާ ކުރިއަށްދާ ކަން އަދި ދަރަނިތަކުގެ މަޝްވަރާ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ ބޯޑު އެއްޗެހިތަކުން އެ ކުންފުނިތަކުގެ ޗެއަރމަނުންނާއި، މެނޭޖިން ޑިރެކްޓަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަޅުގަނޑުމެން ނަގައި ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އެޅޭނެ ގޮތެއް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ހޯދަން ޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތްހަމަޖެހިގެން މި ކަހަލަ ބިލެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނީތީ. މި ބިލުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކެއް ފާސްވެގެން ދިއުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތް މި ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ހޯދައިދޭން. އެއީ އަޅުގަނޑު ފަހަރެއްގައި ދަތިވާ ކަމަށް މިކަހަލަ އެއްޗެއް ހުށަހެޅޭ ވަގުތު އެކަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ތަނަވަސްކަމާއި، މިގޮތަށް ކުރެވޭނީ ބޮޑު ބަޔަކަށް ކުރިމަތިވާ ފައިސާގެ ފުރުސަތުތައް ފަދަ ކަންކަމުގައި ސަރުކާރުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ކުރިމަތިވާ ގޮންޖެހުންތަކަށް ބަލައިގެން ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ކަންތައްތައް ކުރެވޭތޯ ބަލަން. އިންސާފުގެ ހަގީގީ ސިފަ ވެސް ދާން. މިކަމަށް އިންސާނެއްގެ ގޮތުގައި ތަސައްވަރުކޮށްލަން. ކުރީގެ ބޮޑު ސަރުކާރުތަކާއި، އަޅުގަނޑުމެން ތިބީ ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޖީލުގެ ބަދަލުތަކަށް. މި ދިރާސާގެ ފުރުސަތު ކުރިއަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ގޮތްގޮތަށް ސާބިތު ކުރެވިދާނެ ކަމަށް. މިސާލަކަށް ގޮތްތައް އަޅުގަނޑުމެން ތިބީ ކުރުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާ ކުރިއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ބައިވެރިން ޙާޟިރުވެ އަޅުގަނޑުމެން ސިފަ ބަދަލުވެ ގޮތުގައި ދަތިވެ ހުރި. ގޮތަކަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް މި ކުރަނީ ދެއްވާ.

ތަހުޒީބުވުމަކީ ކޮންމެހެން ހަމައެކަނި ތިމާ މިހެން ކޮންތާ ކުދިކުދި ކަންތައްތަކުން މާ ތަރައްޤީ ތަހުޒީބު މިހަރަކާތް ހިނގުން އުޅުމެއް ނޫން. މީހުން ތަރައްޤީ ވެސް މީހާ ދިރިއުޅޭ ވަރު ތަރައްޤީ ވެސް އެ މީހުންގެ ވިސްނުން ތަރައްޤީކުރުވިގެން. މާ ހިތްވަރުކަން، އަހާ ބޮޑުކަން ވާ ކަމެއް ނޫން މި ކަމަކީ. އިންސާނިއްޔަތު ގޮސްއެހެން ވާ ކަމެއް ނޫން މިކަމަކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފުރަތަމަ ބަދަލު ގެނެސް ޖެހޭ ގައުމުގެ ކަންކަން ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ގައުމުގެ މުސްތަޤުބަލު ބިނާކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ނިޒާމުގެ ތަރުތީބުގައި ހުރި މުއައްސަސާތައް ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ރަނގަޅުކުރަން ޖެހިއްޖެ. އެހެންވީމާ، ވަކި މިހާރު ބޭނުންވާ ގޮތަށް ކަންތައްތައް ކުރާ އުސޫލު އަޅުގަނޑުމެން ދުސްތޫރުން. ގާނޫނު ހަދާ އުސޫލު އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުން މި ނިޒާމާ ކޮންމެ ނިޒާމެއްވެސް ފެށޭ މިއީ ޖުމްލަ ތަންފީޒީ ބާރުތަކުގެ ނިޒާމާ ނިންމުމެވެ. އެހެންވީމާ، ވަކިވަކި ހާލަތު ކަންތައްތަކާއި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަރަކާތްތެރިވާ ބާރުތަކުގައި މި ކަންތައްތަކުގައި ކުރުމަށް މިއީ ނުހަމަ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ ދައްކަމުން މިދަނީ ކަންތައްތަކުގެ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ޝުކުރު ދަންނަވަން ބޭނުން މި ވާހަކަ ދެއްކުމަށް ފުރުޞަތު ދެއްވި ރިޔާސަތަށް. ދެން އަޅުގަނޑު ވިދާޅުވި ގޮތަށް ސަރުކާރުގެ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް މުޅި ގައުމު ހިނގާ ގޮތް ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު ކަމަށް ގެނެސްދޭން ބޭނުން. ގާނޫނު ހަދާ ބާރާއި، ތަންފީޒީ ބާރާއި، ޝަރުޢީ ބާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިޒާމުގައި ވަކިކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ދުސްތޫރުން މި ބާރުތައް ވަކިކޮށްފައިވީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ޝުކުރު ދަންނަވަން ބޭނުން އެ ވާހަކަތައް ފާހަގަކޮށްދެއްވީތީ. ކޮންމެ ބާރެއް ވެސް ދައުލަތުގެ މި އެންމެ މުހިއްމު ބައެއް އެ އިދާރާތައް ދުވަހަކު ވެސް ވަކިން ހިނގުމަށް. އެހެންވީމާ، މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު މި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން ކަމަކު ދުރާލާ މި އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ވިސްނައިދެއްވާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ހިތުން ޤަބޫލުކުރަނީ ވެސް އެކަން އަޅުގަނޑުގެ މި ވާހަކަ އެއީ ތައާރުފުކޮށްދެއްވައި، މި އިސްލާހު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި ބަލައިގަނެދެއްވުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ ރިޔާސަތުގެ ރައީސް.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ރަޝީދު ހަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރިޔާސަތުގެ ރައީސް. އާދެ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަމުން މިދާ ބިލުގެ އިސްލާހަށް، މި އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބޭފުޅަކީ ސަރުކާރުގެ ބައިވެރިއެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފެނޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކަން. ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެސްދިން 2008 ގެ ޖުލައިގައި ހުށަހެޅި ތަޢުދީލާއި އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރު ވިއްސަ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރު ވިއްސަ އަދި ބާރުގެ އޮތް ދެ ވެރިކަމެއް ސަރުކާރު ވިއްސަ މިއީ ކޮންމެ ކޮންތާކުންކަން

އަދި ވަރަށް ބޮޑެތި ފައިދާ ހަރަދުން ހަރަދުން އިތުރުވަމުން. ލިބުމުން އައީ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ 2008 ވަނަ އަހަރުގެ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ އާއި އަދި ހުރިހާ ކުންފުނިތަކުގެ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީއާއި އަދި އެހެނިހެން ބައެއް މަސައްކަތްތަކުގައި ލިބޭނެ ބޮޑުވުން ބަޖެޓުވެގެން ދިޔައިރު ބައެއް ކުންފުނިތަކުގެ ލިބިގެން ދިޔަ ގެއްލުން. އާދެ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ އަށް އިންތިޚާބުގައި ކާމިޔާބުވުމުން ފައިދާއިން މިދިޔަ 2009 ގައި ވަނީ ވަރަށް ބޮޑެތި ގެއްލުންވި، ހިއްސާދާރުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ފައިދާ ބަދަލުގައި ލިބުނު ފައިދާ އިން ދުވާލަކު ނެތް. އެހެންނަމަވެސް ބޭނުން ނިންމާލާ ގޮތަކީ ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ފައިދާއެއް ދެއްވަން ނިންމާލާ. ހަމަ އެ ގޮތަށް އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ އިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ދިޔައީ އާދެ ކުރީ އަހަރު 67 ޕަސެންޓު ހިއްސާދާރުކަން ކުރިން އިރު 2009 އަހަރު 45 ޕަސެންޓު ހިއްސާދާރުކަން ކުޑަވެގެން ދިޔަ ތަން. އާދެ، ބަޖެޓުގައި އޭރު ވަރަށް ފައިދާ ބޮޑު ކަމުގައި ވިޔަސް އެއީ ހިއްސާދާރުންނަށް އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުލިބޭނެ ގޮތަށް ނިންމާލާ ވަނީ. އާދެ، ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ދިޔައީ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގައި ވެސް އަދި އެސް.ޓީ.އޯގައި ވެސް ބޯޑުމެމްބަރުންގެ ބޮޑުވީ 100% ސަރުކާރުން ބޭނުންފުޅުވާ ގޮތަށް ބޭނުންކުރަން ބޯޑު ހަދައިގެން ދިޔަ ތަން. އާދެ، އެހެން ވިޔަސް ދެއްވައިގެން. އަދި ހަމަގައި ވެސް ހަމަ ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިވިގެން އެ ދިޔަ ކުރު ފައިދާގެ އިޢުތިރާފު ކޮންބަރު އެ ފޯރުކޮށްދެއްވި ކުއްލިއަކަށް އެމް.ޓީ.ސީން ބަދަލުކުރަން އިސްތިޢުފާ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަރާ ސީދާ އެދުއްވި. އެކަން ކުރެއްވުން ޖިލްލާއިގައި އާދެ ކުރި ވެސް ހަމަ މި ކުންފުނިތަކުގެ ޑިރެކްޓަރުން ބޯޑުތަކަށް އޮތީ އެއް ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް އާދެކޮޅުން އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީގޮތުން އެއްވެސް އިހުމާލެއް ޕްރައިވެޓް ބޯޑު ސަރުކާރުން ހިއްސާވާ ނިސްބަތުން ސަރުކާރުގެ ބޯޑުތައް ވަކިކުރައްވައިގެން ސަރުކާރުން ބޭނުންފުޅުވާ ބޯޑުމެމްބަރުން ނަންގަވާ ވަނީ. ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅުއްވައި އޮތް ވަރު އެ ޝަރުތު އަދަދު ހަމައަށް ބޯޑުމެމްބަރުން ލިބުއްވާ. އެހެންނަމަވެސް މި ދެންނެވި 2009 ގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ދިޔައީ އެސް.ޓީ.އޯ އާއި އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ މި ދެ ކުންފުނީގެ މި ދެންނެވި ގޮތަށް މި ސަރުކާރުން ވޯޓު ދެއްވުމުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ބޯޑުމެމްބަރުން ހަމަޖައްސަވަނީ ބައްދަލުކުރައްވާފައިވާ ދިޔަ ތަން. އާދެ، ނަމޫނާއަކަށް ދެއްކުމަށް. ބަޖެޓުގައި 2009 ވަނަ އަހަރު އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ އަށް ލިބިގެން ދިޔަ ބޮޑު ގެއްލުން އުފުލަންޖެހިފައިވާ ނުވަތަ. ތިރީސް ޖަނަވަރީ ކުރިންވެސް އަށް 3.5 މިލިއަން ޑޮލަރު ދެއްވުން ކޮށްދީ ބޮޑުކުރައްވައި ޖިލްލާއި އާދެ ދައްކަވައި ނިންމުންތަކުގެ ދެއްވުން ނިންމާލި އާދެ އަދި ބޭރުގައި މިއަދުވި ބައްދަލުވުން ހިއްސާވާ 5 ބޯޑުމެމްބަރުންގެ މުދަލިން އަދި ބޯޑުމެމްބަރަކު އެ ވަގުތު ގާތުގައި ވަކިކުރައްވައިގެން ނިސްބަތް ކުރެއްވި ޢައްޔަނު ހަމަ ދެން ބިލިއަން ބޯޑުމެމްބަރުންގެ ދިނުމަށް ވަކިކުރައްވާލައްވައިގެން ދެއްވާ ނިންމަވާލައްވައި ނިންމެވީ. އަޅުގަނޑަށް އިނގޭން އެކަމަކު ވަރަށް ބޮޑު ބަޔަކު ބޯޑުން ދޫކޮށް ވަކިކުރައްވާލައްވާފައި. އެހެންނަމަވެސް އަމިއްލަ ގޮތުން ވަޒީފާއިން މިއަދުވެސް ބައެއް ބޯޑުމެމްބަރުންގެ އަދަދުން ކޮންމެވެސް އެއް ބޯޑުމެމްބަރު ވަކިކުރެއްވުމާ އެ ނިންމުން ވެސް އެ ގޮތަށް ނިންމެވީ. ބަޖެޓުގައި އެ ކުންފުނިތަކަށް އަނެއް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ވެގެން ދިޔަ އެއް ސަބަބަކީ އޭރު 3.5

މިލިއަން ޑޮލަރު އެ ގޮތަށް ދެއްވަން ނިންމުމުގެ އެއީ ވެސް ހަމަ އަތޮޅުކައުންސިލުން ވިސްނާވަންޖެހޭ ކަމެއް. އާދެ، މިފަދަ އެތައް ކަންތައްތަކެއް އެ ގޮތަށް ދިމާވެފައި މި އޮތީ. އުނިވެގައިގަންނަވާން އެމް.ޑީ.ޕީ.ސީ.ސީ އަށް 2007ގައި 10 މިލިއަން ފައިދާވި އިރު 2008ގައި 121 މިލިއަން އަދި 2009ގައި 86 މިލިއަން ފައިދާވި. އެހެންނަމަވެސް އަތޮޅުކައުންސިލުތަކަށް ހިއްސާދާރުންނަށް މިދަންނަވާ އެ ކުންފުނީގެ ހިއްސާދާރުންނަށް އެއްވެސް އެއްޗެއް ލިބިގެންނެއް ނުދިޔަ 2009 ވަނަ އަހަރު. އާދެ، ހަމައެހެންމެ އަތޮޅުކައުންސިލު ދެކޮޅުގޮތުގައި ހަމައެކަނި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ނޫން މިފަދަ ކުންފުނިތަކުގައި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ އަދި ރައްޔިތުންނާއި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ މިފަދަ ކުންފުނިތަކުގެ ބޯޑުތަކަށް ޢައްޔަންކުރަނީ އެމް.ޑީ.ޕީ އިން އެކަނިތާ ނޫން. ހަމައެހެންމެ ޢައްޔަންކުރަނީ ވެސް ބޯޑުތަކަށްޓަކައި. އުނިވެގައިގަންނަވާން ޢައްޔަންކުރަނީ ވެސް ސަރުކާރުން އަނެއް ފުރުސަތުގެ ސަބަބުން ހާއްސަކޮށް މިހާރު ކުންފުނީގެ ކުރިއެރުމާ ގޮތުން އެ ބޭފުޅުން އެ ހިންގަވާ ނުފޫޒު އަތޮޅުކައުންސިލު ދެކޮޅުން އެމް.ޑީ.ޕީ.ގެ މިދިޔަ އަހަރު އަހަރީ ޖަލްސާގައި ކުންފުނީގެ ކުރެއްވި ގޮތް. ކުރިމަތިލުމުގެ ވާހަކަ އަތޮޅުކައުންސިލުން ދައްކާއިރު އަތޮޅުކައުންސިލު ދުރުން އެކޭ އެ ޖަލްސާގައި ކުރިމަތިލާފަރާތްތަކުގެ ކުންފުނީގެ ކުރެއްވި ގޮތް. އެ ވޯޓަށް ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި ފާހަގަ ހިއްސާދާރުންނަށް ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފުރުސަތުދެއްވި ވަރަށް ވާހަކަދެއްކެވި ގޮތާ އަދި ހަމަ އެހެންމެ ސަރުކާރުގެ ވެރިއަކު ވޭތުވެއްޖެ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީގެ ޖެނެރަލް އެންމެ ފެނުން ވޯޓުލުމުގައި ފުރުސަތުދެއްވައި ޤާނޫނީގައި އެ ކުރުމަށް ރަޢީސް އަތޮޅުކައުންސިލުން ދިރުމަށް އަތޮޅުކައުންސިލު ގެންގުޅޭގޮތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، މިފަދަ އެތައް ކަންތައްތަކެއް މި ގޮތަށް ހިނގާފައިވާ މިކަހަލަ ބަދަލުތަކެއް ގެންނަންޖެހެނީ. ފާހަގަކުރަންވީ ބަދަލުގެނައުމާއި އެ ވަގުތު އެތެރެކުރުން އެ ޒަމާނުގެ ގޮތުން ހުރި ފަރާތްތަކަށް އެންމެ ފައިދާ ހުރި ގޮތަކަށް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެދިގެން ދަޢުލަތުގައި މިފަދަ ބަދަލެއް ހަމަ ކައުންސިލުން މި ވަގުތު ގެންނަންޖެހިއްޖެ ބަދަލެއް. ކުރިމަގައި މި ނޫން ގޮތަކަށް ކުންފުނީގެ ކުރިމަގު ދިޔަ އިރަކު ބަދަލުކުރަނިކޮށް ވެސް އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ބޭނުންފުޅުވާ ނުވޯ. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު މިގޮތަށް ބަދަލުތަކާ ހުރަހަލުއްވަން މި ގިނަ ކުންފުނިތަކުގެ ކަހަލަ އެކަމާ ސަމާލުކަމާ ގުޅި. އާދެ، ކޮންމެއަކަސް އަތޮޅުކައުންސިލުތަކަށް ޒަބާނުކުރުވާ ގޮތުގައި އެމް.ޑީ.ޕީ.ގެ އާއި އެމް.ޑީ.ޕީ.ސީ.ސީ ފަދަ ކުންފުނިތަކުގެ އަދާކުރުމެއް ނޫން. އުނިވެގައިގަންނަވާން މިއަދު އެސް.ޓީ.އޯ އަށް ވެސް އެދުނު ރަނގަޅު ގޮތުގައި ލިބޭނެ އެއްވެސް ރަނގަޅު ކުރިއެރުންތައް ނުވެއްޖެ. ފައިދާ ވަރަށް ބޮޑު ދަރަނި ގޮސް، ހިއްސާގެ އަދަދު އެ ވަނީ ހިއްސާގެ ބާޖެޓްގައި ވަރަށް ބޮޑު ދަރަނި ގޮސް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން އަތޮޅުކައުންސިލުތަކަށް އެބަ އެނގޭ މިހާރު މި ކުންފުނިތަކުގެ ޖެނެރަލް ބޯޑުތަކުގައި މި ސަރުކާރުގައި ކުރެއްވި ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތުގެ އެ ދަރަނި އެކަމެއް ރަނގަޅަށް ނޫން ކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަތޮޅުކައުންސިލުތަކަށް މިހާރު ކުންފުނިތަކުން މިފަދަ ބަދަލުތަކެއް ގެންނަން މި ޖެހެނީ. ކުންފުނިއަކަށް މި އިސްލާހަކީ އަތޮޅުކައުންސިލު ވަރަށް ބޮޑު ބޭނުންތަކާ ސިފަވާނެ އިސްލާހެއް. އާދެ، އަތޮޅުކައުންސިލުން އެއްބާރުލުންދީ މި އިސްލާހު އަހަރެމެން މި ދެންނެވި ކުންފުނިތަކުގެ ޖެނެރަލްބޯޑުތަކަށް ހަމަ ހިއްސާގެ ނިސްބަތުން

ޑިރެކްޓަރުން އައްޔަންކުރުވިގެން މިއަދުވެސް ޝެއާހޯލްޑަރުން މިއަދުވެސް ގުޑް ގަވަރނަންސްގެ އުސޫލުން ހިންގާނެ ކުންފުނިތަކަށް ހިއްސާގެ ކުންފުނިތައް ވެގެން ދިޔުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 ކުންފުނިޔާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަމުންދާތާ މިހާރު ގާތްގަނޑަކަށް 15 ވަރަކަށް އަހަރު މިދަނީ ހަމަވަމުން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ ކަމަކީ އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ރިޔާސީ ނިޒާމުތަކާއި އަދި ޕާލިމެންޓްރީ ސިސްޓަމް އޮންނަ ތަންތަނުގައި ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާ ހަމަތަކާއި، އުސޫލުތަކާއި އަދި ދުނިޔޭގެ ތަޖުރިބާގެ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ކަން ކުރަމުން ދާ ގޮތް. އަޅުގަނޑު ކަމާ ހިތްހަމަޖެހިފައިވަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުގެ އަތްގައި ބާރުއެއް ބޭނުން ތެދުވެގެން ޤާނޫނަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ އެއީ އެއް ވަސީލަތެއް މުހިއްމު އެއް ކަން ތަޖުރިބާ ގަވާއިދު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ދައްކާ ނުކުރޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޔަކު ދެކެން މިންބަރުން ވެސް ޤާނޫނުތަކުގައި ފާހަގަކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ކަމެއް ހުރި ބަދަލު ފާސްކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފާހަގަކުރާނީ ކަންކަން ހުށަހަޅާ ގޮތް ބަދަލު ކުރުމުގެ ކަމުގައި ވާނަމަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ފެންނަނީ އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް ފާސްކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން މިއިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ޤާނޫނުތައް ހަދާ އަށް ޤާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުކުރަން އެހެނީ ފާހަގަކުރަން ހަވާލުކުރާ ދައުރު އަށް ކުރިމަތިވާގޮތް އަށް ކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި މަސައްކަތްތަކުގެ ނޫނީ ޤާނޫނު އެއްގޮތަށް އިސްލާހުވާ އަށް ކަންކަމުގެ ބާރު އިންތިޚާބުވެގެން ތަރުތީބުތަކުގެ މި ވަނީ ކަނޑައެޅިފައި. ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި އުސޫލުތަކުގެ ވާހަކަ ދަންނަވާލި މަޖިލީހުގެ ބަހުސަށް ދެމުންދާ މަޖިލީހަށް ދެން މި މަޖިލީހުގެ ބާރުތަކާ ހިނގާ ދިޔަ ގޮތް ބަލާ ނިޒާމީ މި މަޖިލީހުގެ ކަންތައް ދިއުމާ އެކީ އެކުލެވޭ ހަމަޖެހޭ އުސޫލުތަކުގެ ހިސާބުން ދިޔަ ވާހަކަ ފެންނަ ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމަކީ ޤާނޫނުތަކާ ވިޔަފާރިތައް ކުރުމުގެ އުސޫލުތައް ޤާނޫނުތަކާއި އަދި މިހާރު 21 ވަނަ ގަރުނުގައި އަޅުގަނޑުމެން އުޅުމުގެ ދިނުމަށް ވިޔަފާރީގެ އުސޫލުތަކުގެ މަޖިލީހުން އެ ޤާނޫނުތަކުން މަސައްކަތްކުރާ ތަރައްޤީ ހުސްވެގެން ކުރުމުގެ ނޫނީ ވިޔަފާރިތައް ކުރިއެރުވުމުގެ ފުރުޞަތު ފުރިހަމަ މިނިވަންކަމާ އެކު އެ ޤާނޫނުތަކުން ލިބިދެނީ. އެނިގޮތަކީ އިދާރާތަކުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނުތައް މިއަދު ހިންގުމަށް އެ ދަނީ އަހަރުތަކުން ކަނޑައެޅިގެން ނޫނީ ދިމާ މުއްދަތުތައް ކަނޑައެޅިގެން ވިޔަފާރީގެ ފުރުޞަތުތައް ތަނބަކުތަކުން ހޯދުމުގެ އެ ތަނބަކުތަކުގެ ބަދަލުކަމާ ހިނގާ ގޮތެއް މަތިން. ޤާނޫނީގެ ބައިވެރިކަން މިދިޔަތީ ފުރުޞަތުތައް އެކުލެވޭ ޤާނޫނީ ހިނގާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އެކީ ފުރިހަމަ އަހަރު އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ބާރުތަކަށް

ޖިންސާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ހަވާލުކޮށްދެން. އެ ކަންތަކުގެ ތެރެއަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަދެ ނޫނީ އެހެން އިދާރާތަކުން ވަދެ މި ކަންތައްތައް ގަޑުބަޑުކުރަން ފެއްޓި ނަމަ އެ ކުންފުނިތަކަށް ލިބޭ ހުރިހާ ގެއްލުމަކާއި ނޫނީ އެ ވިޔަފާރި ހަލާކުވެގެންދާ ދިޔުމުގެ ހުރިހާ ޒިންމާ އެއް އުފުލަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެން ނޫނީ މިދެންނެވި ފަރާތްތަކުން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮށްދެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަމުގެ ތެރެއަށް ވަދެ ގަޑުބަޑުކޮށްގެން ވެސް ވާނެ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. ޚުސޫސަން އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަންޖެހޭ މަޤްޞަދުތައް އިޖްތިމާޢީ ޢަދުލު، ވަރަށް ބޮޑުސިޔާސަތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ. އަޅުގަނޑުމެން ވަކި މިނަކަށް ގެނައުމުގެ ބަދަލުގައި ކޯސް ނުދިނުމާ އެ މަސައްކަތް މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ މަސައްކަތް ކަމަށް ހަދަން މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމަށް ވާނަމަ ދެން ފަރުދުގެ ކަންތައްތައް ބަދަލުވެގެން ދާނެ ގޮތް އެއީ މިއަދު މީހާ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ދަރަނިވެރިކަން އެއް ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ދުނިޔޭގައި އެހެން ދައުލަތްތަކުގައި ކަންތައްތައް ކުރާ ގޮތް ދުނިޔޭގައި އެހެން ކުރިއަރާފައިވާ ޤައުމުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންތައްތައް ކުރާ ގޮތް ދެއްކިފައިވާ ގޮތް، ދެން ވަރަށް ބޮޑު ތަފާތު ކަމެއް އިޤްތިޞާދީ ވިޔަފާރިއެއް އަޅުގަނޑުމެން މިޔަށް ވަދެ ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ކަމަކީ ދުވަހުން ދުވަހަށް ވެސް ކުރިއަރަމުންދާ ކަމެއް. މި ނޫން ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާނަމަ މި ދައުލަތުގައި ހުރި ކުންފުނިތައް ހަވާލުކޮށް މި ދައުލަތުގެ ބައެއްގެ ފަރާތްތަކަށް ފަހަރު އެއީ ކުރިއެރުމަށް ނުދެވި ދައުލަތް އެކަނި ދަރާވަރާ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ ކޮންމެ ފަރާތަކީ އެ ވަރަށް ވެސް ދަތިކަމެއް. އިޖްތިމާޢީ ޢަދުލު، އަޅުގަނޑުމެން ކުންފުނިތަކަށް ފަރާތް ބަހާލާ މިންވަރު ބޭނުމާ ކުންފުނިތަކުން ކުންފުނި ދިނުމާ ކަނޑައަޅާ މުދަލުން މަޖިލީހުން ފެށިގެން ނަމަ ކުންފުނިތަކަށް ހިސާބުގެ ދިރާސާކުރާ ދަރި އުސޫލު ކަންތައް ގޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ. އިޖްތިމާޢީ ޢަދުލު، ކުންފުނިގެ ބޭރުތަކުން ނިންމަމުން ގެންދިޔަ ކުންފުނިގެ ވިޔަފާރި ފުރާޅުކުރުން ދަނޑި ކުރެ މިސްރާބުތަކަށް، ކުރިއަށްތަކަށް، ކަރުހާކުން ކުންފުނިތަކުން ބަލާ ވިޔަފާރިގެ ނޫނީ ކަނޑައެޅުން ހުރިހާ ވިޔަފާރިގެ ސިޔާސަތުތަކުގައި އެބަހުރި. ފައިދާގެ ނިސްބަތުން ބަލާ އެބައި މީހުންގެ ވިޔަފާރި ފުދޭ ކުރަނީ ކުރި ދިރާސާކުން ކަރުހާކުން ކަނޑައެޅުމުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދާ ތިޔަ ބުނަން ފަސޭހަ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. އެބައިމީހުން އެ ބަލާ ހަމަޖެހިއްޖެ މިންގަނޑުތަކުން ބަލައިގަތުން ފުދެގައި އެބައި މީހުންނަށް އަންގާ ފައިދާ ނުހުރި ކުންފުނިތަކަށް އަންގާ ހަމަގެ ގޮތުގައި އަދި މީހުންގެ ވިޔަފާރި ފުދޭކުރުމަށް މިއީ ދުނިޔޭގައި ކުރިއަރާ ގޮސްފައި ހުރި އަދި މިއަދު ނަމާ ސިޔާ ކުންފުނިތަކުގައި ވެސް އަމަލުކުރަމުން ދާ ގޮތް. އެގޮތުން ގޮތަކީ ކުންފުނިތަކާ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެއީ ކުރިވާ އެއްގެ ހަރަކާތް މަސައްކަތް ކަމުގެ އެއް ނުވާނެ. އިޖްތިމާޢީ ޢަދުލު، އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަތުމުގެ ދުނިޔޭގައި ހުރި އެއްގެ ބޭނުމީ ކުންފުނިތަކުން އަމަލުކުރުމުންދާ އުސޫލާއި ހަމަތަކުގެ މައުލޫމާތު ބަލައިލާއިރުގައި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތައް ވެސް މިމިންގަނޑުގައި އެބަހުރި. އަދި އަމިއްލަ ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުންފުނިތައް ވެސް މިދިޔަ މިހާރު ކުންފުނިތަކުގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި. އެބައި މީހުން

ޚަރަދުކުރަމުން ދާ ނަފަގަތަކަށް ބަޖެޓުގައި ނުހީ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކަށް ބަޖެޓުން ފައިސާ އެ ކަންތައްތަކީ
އެ ޚައްލުކުރުމުގެ ގޮތުން ހަދާ މަޖިލީހުން އޭގެތެރެއިން ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައެޅިގެން ހިންގަމުން ގެންދާ
ކުންފުނިތަކެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަކަން ނެތް. މިގޮތުން ހަމައެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުހިފެހެއްޓޭ
ކަމުގައި ވާހަކަ ކުރިން ވެސް އިސްތިޢުފާދީ މެންބަރުން ގަރާރުކުރެއްވި ފަރާތުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން
ހޯދަން ނުކުރި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކަށް އިއްތިހާދު އެކަން ނިމިގެ އެމް.ޑީ.ޕީ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ އަދި
ކޯއެލިޝަންގެ އަރިހުން އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކަށް އިއްތިހާދު އަޅުގަނޑުމެން އެކު ކަންތައް ނުވިޔާ، ކޯއެލިޝަން
ބަދަލުކޮށްލާ ކުރުމުގައި ވާނަމަ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ތަނުގައި ކުރެވުނީ މިދަންނަވާ ގޮތަށް މަސައްކަތްތަކުގައި
ނޫން. އިޤްތިޞާދު މާ އުނދަގޫ ކަމަށް ވަނީ މަސައްކަތްތަކުގައި. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އިޤްތިޞާދު ބޮޑު، އިޤްތިޞާދު ދުރަށް،
އިޤްތިޞާދު ފުޅާކުރުން ވިސްނުން، މި ދެކޮޅުގައި އަދި މި ދެކޮޅާ ހިންގާ މިފަދަ ކުންފުނިތަކާއި ނޫން ވިޔަފާރީގެ
މުއައްސަސާތަކަށް ހުރަސްއެޅުމުގެ ބޮޑެތި ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ. އަދި ދާއިރާތަކުން
ގެނައު ބަދަލު ވެސް މިދާނެތް މަގުން ނޫން ބޮޑެތި ގެނައު ބަދަލުތަކަކީ ވާނެ އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން
ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް ކުންފުނިތަކުގެ ހިސާބުގައި ހުރި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޒާނާގެ ޕުރޮޖެކްޓް ނަމަ އޮކްޓޯ ދުވަސްތަކުގައި އެ އޮކްޓޯ
ހަމަޔާއި އުސޫލުގެ ތަރައްޤީ ފިޔަވަޅުތައް ހިފެހެއްޓުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވަޔަވަޔާ މެންބަރުންނަށް މިދިޔަ ފަހަތުގައި
މަސައްކަތްކުރަމުން ބޮޑު ވީނ ބޮޑު ނޫން އެއްޗެއް ކުރިން މުޅި ދުވަސް އިތުރު މީހުން ވެރިޔާ
އަން ވިސްނުން ބަދަލުގެން މަސައްކަތްކުރަމުން ބަޔަކު އިތުރު މީހުން ވާނެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގައި މި މަޖިލީހުގައި 77 މެންބަރުން ތިބިއިރު އަޅުގަނޑުމެން ކޯލިޝަނުގެ މެންބަރުން ވަކި ދައުރެއް ތިބި
މީހުންނަށް ކުންފުނި ހިންގާ ކަމަށް ގޮސް އެއްބަސްވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ދިޔައީ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން 77 މެންބަރުން އެދި
ދައުރުން ވެސް ކުންފުނި ބެހެއްޓުމަށް ކަމުގައި ދަންނަވަން އަޅުގަނޑުމެން ދިޔައީ. މިއީ ކުރުކޮށް ކިޔައި ނޫން.
މިއީ ވިޔަފާރި ހަމަޖެހޭ މަޖިލިސް ބަޔާންކުރުމުގައި އެއްދުވަހަކުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ދެކަމެއް ބޭރުކުރަން ނޫނީ
އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ދެކަމެއް އެދިގެން ވާނެ ކަމަށްއޮތީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ މިދަންނަވާ
މިސާލަކަށް ދެއްކުން ނޫނީ އެހެން މީހުންގެ ވިޔަފާރި ފިޔަވަޅު އެ ކުންފުނިތަކުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ކުރުމަށް ކުރި
މުއައްސަސާތަކަށް ނޫނީ ކުރުމުން ދާ މުއައްސަސާތަކަށް އެހީތެރިވާ އެއްބާރުލުން ދިނުން. އަޅުގަނޑުމެން މި އިސްލާހަކަށް
ބަދަލުގެނައުމުގެ ފުރުސަތު މިދަންނަވާ މަގުން އެއްބާރު، ކުންފުނީގެ މަސްލަހަތު ޖެހިލުން ނުވާ ވެސް މަޖިލީހުން
ބަޖެޓުގެ މިކަންތައް އަދި ބޭސިކް ކޯއެލިޝަނާ ވެސް މަދަނީ ހިއްސާދާރުންގެ ބައިވެރިން ނޫން ކުންފުނީގެ
ބައިވެރިން ބަޖެޓުގެ މިކަންތައް، ކުންފުނި ހިންގުމުގެ ހިދުމަތް ކުރިއަށް ދާ އިސްލާހުތަކަށް މި ފުރުސަތު
މި އިޤްތިޞާދީ މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި، މި މަޖިލީހުގެ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން ކުރީ މުއައްސަސާތައް ކުރުމުން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެ
ދަންނަވާނީ މިއީ މި ކުންފުނިތައް ކުރީ ބޮޑު ނޫން. އަދި ކުރީ މަސައްކަތް ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެ އެދެނީ މި

ދެންނެވި އިޤްތިޞާދު ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން ވެސް އަދި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް މިކަމާ ދޭތެރޭ ފުންކޮށް ވިސްނާވަޑައިގަތުމަށްފަހު އެހެން ބަޔަށްދީފައިވާ ވެސް އަދި ކުރިއަރާފައިވާ ކުންފުނިތަކުގައި ވެސް ބަދަލުކުރަމުންދާ އުސޫލާއި ހަމަތަކުގެ މަތިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ބަހައްޓައިގެން މި ދެންނެވި ކަންތައްތަކަށް މަސައްކަތްކުރަމުން ދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާ ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިތަނުން ހޯދާ ކަނޑައެޅުމުގެ ދާއިރާ މިދެންނެވި މަގުން މަސައްކަތްކުރުމުން ނޫނީ އެއްވެސް ރިޔާވަކަން ކުންފުންޏަކީ ކަމަށް ވިޔަސް އަދި ބައްޔިބަށް ކަމަށް ވިޔަސް އަދި އެހެން އިރާން އެއް ކަމަށް ވިޔަސް ކުރުމުން ނޫނީ ލިބޭނެކަމީ އެއީ އަޅުގަނޑަށް، ނުލިބޭނެކަން އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް އެދެނީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުން މިއަށްވުރެ ފުޅާކަން، އަޅުގަނޑުމެން ކަން ކުރާ އުސޫލު މިއަށްވުރެ ތަޢުލީމީ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚިޔާލު މިއަށްވުރެ ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ބަހައްޓައިގެން މިދެންނެވި ކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް ކަންހިނގާ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތައް ވެސް ދެނެގަތުމަށް ޖެހެނީ އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް ފުނެގެން ވިޔަ އަން ނުހައްޖުމުގެ ބަދަލުވުމުގައި، މި ތަޢުލީމުގެ ކުންފުނިތަކަށް ރަނގަޅު ޖައިދަރެއި ޚިތަކަށް ހިނގާނެ މަގު ތަނަވަސްކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތްކުރިކަމަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް ކަންދެއްވުން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މަސައްކަތްކުރަންވީ ރޫހެއް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މަސައްކަތްކުރުމުގައި ގެންގުޅެންވީ ވިސްނުމަށް ކަލަން ވެސް އަޅުގަނޑުން ގަބޫލުކުރަމުން. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ރުހެ މިހާ ޖަލްސާއެއްގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނުލިބިކަން. ނޫނީ އަޅުގަނޑު ރުހެ މިހާ އަން ވެސް ކުންފުނިއެއް ހިނގަން ނުލިބިކަން. އެހެންނަމަވެސް، އެއިން ކޮންމެ ޖަހައިލި އެ ލީ މިހާ ނޫނީ ހުރި މިހާއަ ދެކޮޅަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބަދަލުވުމުގައި އެ ކުންފުނީ އެ ހިނގަން ބޭނުންވާ ނޫނިއްޔާ އެ ކުންފުނިތަކުން އެ ހަދާފައިވާ ބިޒްނަސް ގުޅުންތަކަށް އެބައި މީހުންގެ ވިޔަފާރި ފުޅާކުރުމަށްޓަކައި ރާވާފައިވާ ރޭވުންތައް ހިނގަން ބޭނުންވާ ހަރަކާތްތައް ހިނގާނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްތިހާރުތައް ޤާނޫނުތައް ބައްޓަންކުރުން. އަޅުގަނޑު އެދެނީ މިދެންނެވި މަގުން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވިސްނާ، މި ދެންނެވި ކަހަލަ މަގަކަށް މި ދެންނެވި ކުންފުނިތައް ހިނގާނެ ތަރުތީބަށް ކަނޑައެޅުއްވައި ދެއްވުން ކަމަށް. އަދި މި ދެންނެވި އިސްލާހު، މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މިވާ އިސްލާހަކީ މި މަގަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުން އިސްލާހަކަށް ނުވެއްޖެ، މި އިސްލާހަ ކޮށްގެން އިތުރަކަށް ފުންކޮށް ވިސްނާވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުން އެހާ މިސްރާބަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މި މަޖިލީހުން ވެސް ތަނަވަސްކަން ދެއްވުން ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. والسلام عليكم.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

اسلام عليكم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މި ކުންފުންޏާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ގެނައުމަށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ ބެހޭ އިސްލާހަކަށް ތާއީދުކުރަން މިއަދު މި މަޖިލީހުގައި މިކަން ކޮންމެހެން ތެދުވީ މިއަށް އަޅުގަނޑު.

އަޅުގަނޑަކީ މިއީ މިފަދަ ކުންފުނިތަކުން އަނިޔާ ލިބިފައި ހުރި މީހެއް. މި ވާހަކަދައްކަން މި ޖެހުނީ ކުންފުނިތައް އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަފާރީގެ މާއްދީ މަޤްސަދުގައި އުފައްދާ ކުންފުނިތަކުން ސިޔާސީ ކުޅިވަރެއް ކުޅެމުންދާތީވެ. އެކަން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ހުއްޓަން. އާދެ، އަޅުގަނޑަކީ މި މަޖިލީހުގައި ވޯޓު ދިން ގޮތަކުން ސަރުކާރުގެ ކުންފުންޏަކުން ދުރުން އަދި ހިދުމަތްތަކަށް ކަނޑާލި ކުންފުންޏެއްގައި މަސައްކަތްކުރި މީހެއް. އަޅުގަނޑަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ވޯޓު ދިން ގޮތުން. އެހެންނަމަވެސް، އެހެން ވެގެނެއް ނުވާނެ. މި ވާހަކަ މިހާރުގައި އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ނިސްބަތްވެ ވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވެސް އެ ދައްކަވަނީ. އެ ގޮތަށް ކަންތައް ނުކުރާށޭ. ޒިންމާދާރު ގޮތަކަށް ކުންފުނިތައް ހަވާލުކުރިމަ އެ މަސައްކަތްކުރަމުންދާތީ. އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ [illegible] [illegible] މިފަދަ އިސްލާހުތައް ކުންފުންޏާ ބެހޭ ޤާނޫނަކަށް އަދި އެހެން ޤާނޫނުތަކަށް ގެނެސްގެން މި [illegible] [illegible] ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި ކަހަލަ ސަބަބު. ސިޔާސީ ގޮތުން [illegible] މަޤާމު ވާ މީހުންނަށް ބައެއް ކުންފުނިތަކުން ހަމަ ހާއި އިންސާފުން ހިދުމަތް ނުލިބޭކަން. ވަކި ފަރާތަކަށް ބަރޯސާވެގެން މިކަން ކުރެވޭކަން. އަދި ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކީ މިއަދު ސަރުކާރު ކުންފުނިތައް ބޭނުންކުރަމުން މިދަނީ [illegible] އޮންނަ ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] ނޫން ނަމަ އެ މީހުންގެ ބައި އިތުރުވުމުން އެމީހުންނަށް އާމްދަނީ ލިބޭނެ ވަސީލަތްތައް ހުޅުވަން އެމީހުންގެ [illegible] ވަޒީފާ [illegible] ހަދާ ފަންޑުގެ ގޮތުގައި މި ފަންޑުން ވެގެން ފަހި. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކަމަކީ. އާދެ، ފަހަކުން އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ކުންފުނިތަކުން ޒިންމާދާރުކަމާ އެކު ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ [illegible] ގިނަ ސަބަބުތަކެއް އެބަހުރި. [illegible] [illegible] ފުރަތަމަ އިންތިޚާބުގައި ތ.އަތޮޅު ވިލުފުށި، އަޅުގަނޑު މި ތަމްސީލުކުރާ [illegible] އަށް އެމް.ޑީ.ޕީ.އެލްގެ [illegible] [illegible] ބޭފުޅުން ވަޑައިގަންނަވި. އެތަނުގެ ކައުންސިލާއި އެތަނުގެ [illegible] [illegible]، ހޯމް މިނިސްޓަރާއި، ހޯމް މިނިސްޓްރީގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރާ، މި [illegible] ވަޑައިގަންނަވައި ވިލުފުށި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކަވައި [illegible] މިތާ [illegible] [illegible] ހަދަން. މިކަން [illegible] [illegible] ގުޅިގެން ވިލުފުށީގެ [illegible] އެ [illegible] މިބައި މީހުންނަށް ވިލުފުށީގެ 5 ގޯތި ވެސް [illegible] ކައުންސިލުގެ. އެކަމަ [illegible] ގޮތުން [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީ.އެލް އަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވީމަ ވިލުފުށި، މިކަމުގެ ޖަވާބެއް [illegible] އެންމެ [illegible] [illegible]. [illegible] މި ކަމަ [illegible] [illegible] ދަންނަވާކަށް ނުވި. [illegible] އަޅުގަނޑު ދިޔައީމަ [illegible] ވިލުފުށި. އެ ބޭފުޅުންގެ ހިޔާލާ އެއް. އެ ބޭފުޅުންގެ ހިޔާލާ އެއް. އެމް.ޑީ.ޕީ.އެލްގެ ހިޔާލާ އެއް. ވިލުފުށީ ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible]. ވިލުފުށީ ރައްޔިތުން ދިން [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] ކުންފުނި ބޭނުންކޮށްގެން ކަންތައްތައް ހުރީމަ އަޅުގަނޑުމެން މި ޖެހުނީ މިކަން ހުއްޓަން. އެހެންވީމާ، މިނިވަން [illegible] [illegible] [illegible] ބޭފުޅުންނަކީ ޒިންމާދާރު ބަޔަކަށް ވާންޖެހޭ. އެ ބޭފުޅުން [illegible] [illegible] [illegible] ރައްޔިތުން ކުރިމަތީގައި ދައްކާ ވާހަކައަކީ ތެދު ކަމަށް ވާންޖެހޭ އެވެ.

ސިޔާސީ ގޮތުން ވަކި މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ކުރާތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖުބޫރުވަނީ މި ބޭބޭފުޅުން މިފަހުން ދުރުކުރަން. މި ބޭބޭފުޅުންނަކީ މުސްތަޤިއްލު ބައެއްގެ ގޮތުގައި ހަދަން. މިއަދު އެ ބޭބޭފުޅުންނަށް މަޖުބޫރުވޭ މި ސަރުކާރު ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި މި ސަރުކާރުން ބުނީމު އެ ގޮނޑިއަށް ކާމިޔާބުކުރުމަށްޓަކައި ގޮސް އެތާ ދޮގުހަދަން. އެ ކުންފުނީގެ ޝެއަރވެރިޔާ ވިޔަފާރިއަކަށް ނިސްބަތްވާ ބޭފުޅެއް، ހުސައިން ނިޒާރު. އާނަ ރައްޔިތުން ކައިރިގައި ވިދާޅުވި، ތިމަންނަ މި ވާހަކަދައްކަން މި ޖެހުނީ ތިމަންނައަށް އަދި ދެ ދޮގު ހަދަންޖެހުނީ. އޭގެފަހުން އެއް ދުވަހު މި ދޮގުހަދަން ތިމަންނާ އަން ބަސްއަހާ. މިއީ ދޮގެކޭ. އެ ދޮގު ހަދައިގެން 5 ގޮނޑި ކާމިޔާބުކޮށް ވިދާޅުވީން. އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެ ބޭބޭފުޅުން ބަރާސްތި ބަނދަރަށް ވިދާޅުވީގައި އަގަން ކަމަށް ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުގައި ވޯޓުދީގެން. އެ ޖަލްސާގައި ވާހަކަދެއްކި ހޯމް މިނިސްޓަރު. މިހާރުގެ އަޅުގަނޑުގެ އައު ހަސަން ބިލާލް. ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރު، ގުދުރު ތާރިސް ބަރުވަސްގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރު މުޖުތަބާ. އަޅުގަނޑު އެކުގެ ކައްކާ. ޕޯސްޓް ނުކުރޭ މި ގޭގައި މިތަނު. އަދި ނަމަ އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަދައްކަން ފޭސްބުކުގައި ޕޯސްޓް ކޮށް. އެ ޖަލްސާގައި ވާހަކަދެއްކި ހުސައިން ނިޒާރު، އެ ޝަކުވާ ކުރައްވަމުން. މުނާޖިން ރައްކާތެރި، ސީ.އައިކަން ވެސް ފެނިގެން. އެކަމު ވާހަކަދައްކާ އެ ޖަލްސާގައި. އެކަކު މާލު ފުރުޞަތު ދޫކޮށް. ހާމަކޮށް އެއް. ވިދާޅުވީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ، ނިޒާމެއް ނޫން. އެ ނިޒާމަކީ ނޫން ވޯޓު ދިނީ އެއް. ވިދާޅުވީ ރައްޔިތުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ 5 ގޮނޑި ދިނީ ވިދާޅުވީގައި ބަރާސްތި ބަނދަރަށް ހަދަން ދިނީ. އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާތީ މިހާރު އެބަ ވިދާޅުވޭ އެކަން ކުރިޔަށްގެންދަން އުޅޭ މީހެކޭ. އަޅުގަނޑު މިއުޅެނީ ޖަވާބުދާރީކަން އަލަން ވިސްނުންތެރި އެކަނިއެއް ވެސް މަގެއް ހޯދަން އަޅުގަނޑު މި އުޅެނީ. ޕާޓީތަކުން އަޅުގަނޑު އެ ކޮމިޓީއަށް ހިއްސާކޮށްލަން. އަޅުގަނޑުގެ ވެސް އަމިއްލަ ރަން އެއް. އަޅުގަނޑުގެ ތި އިޚްތިޔާރު. އަޅުގަނޑަކީ އެ ޙައްޤު މީހެއް. ދެން ޔަޤީންކަމުން އަޅުގަނޑު ދެކޮޅުހަދަނީވެ. އެކަމަކު މި ރަނގަޅު އަނިޔާވެރި ސަރުކާރުން ބުނަނީ މިހާރު މި ފަރާތަކު އަޅުގަނޑު ދައްކާލީވެ ހުރިކަމު ބުނަނީ. އަދި ކަނޑައެޅިގެން ބުނަނީ މިކަން ކުރިއަރުވަނީ މި އުޅެނީ. ކޮން ހިނގާދިޔަ ގޮތް މިއީ. އެއް ނިކަން މިއީ ކުއްވެރިކުރަން އެއްބަޔަކު އެއްބަޔަކުގެން މި ބަޔަ ގައިކުރި. މިއިން ބަލިކަމު ހުރިހާ ފަރާތަކަށް ދަޢުވާކުރީ. މި މައްސަލަ ނިކުމެގެން ވަކިވެ ދެއްކުމުގެ އެއްކިބާވެ ފައިނަރު. ވަކިން އިންޑިޕެންޑެންޓު ބޭބޭފުޅުންނެވެ. އެ ބޭބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރެއްވީ އެ ބޭފުޅުންގެ އިޚްތިޔާރުން މި ކަންތައްތައް ގެންދަން. އަޅުގަނޑު ވެސް ބޭނުންވަނީ ނަންނަމު ހަކަ އެ ގޮތަށް. ދަނޑު ދިރާސާގެ އިއްތިޙާދުގެ ވަނަކަ ވޭތުވެދިޔަ މުއްދަތުގައި ރައީސްވުން. އެ ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރެއްވި. މީހަކު އިއްތިފާޤެއް އަގުން ވަރުން ކައިރިގައި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑު ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ދިން ގޮނޑި އެބަ އޮތް. އަލަށް ވަޑައިގަތް އިއްތިފާޤެއް ނުވާނެ. އެއްބަސްވެ، މިހާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޔާނެއް. މި ބޭބޭފުޅުން މި ދަނީ މިފަހުން ރުފިޔާ ދީފައި މި ބުނަނީ އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ސާބިތުކުރޭ. މިއަދު ހަވީރުގައި އިރު މީހަކު އެކަން ކުރަނީ. ނުކުރަން ނޫނީ. ބޮޑު އަގު ދީފައި ގަނެވި މީހުން ކަނޑައެޅުނު. ވަޒީފާގައި އެނގިގެން ވެސް ނުވޭން.

އަޑުގަނޑު ފެށް ހުންނާނެ މިހާރު ދިރިޔައި. އަނގަޔިން ފެށް ނުބުނެ. ނުފެށް ބުނާނެ. ނުކެރޭނެ ބުނަން ފެށް. ގަނޑުވައި ތިބި ހުރިހާ މީހުންގެ ހަމަތަކައް ހުރީ އެ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، މިއަދު މި ސަރުކާރަށް އަޑުގަނޑެއް މަޖުބޫރުވެގެން އާދި ބަސް ބުނަނީ. މަޖުބޫރުވެގެންނެ މި ސަރުކާރާ އެއްކޮޅަށް އެއްބައި ބުނަނީ. އެކަމަކު އެ މަޖުބޫރު ކަމެއް މިއަދު އަޑުގަނޑުގެ ނެތް. ބިރުވެރިކަމެއް...

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިއަދު ހުށަހެޅިގެން މި އުޅެނީ ދެންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި އެ ބޭފުޅާގެ މި އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބޭނުމަކީ [illegible] [illegible] އެ ބޭފުޅުންގެ ހިޔާލު ފާހަގަކުރެއްވީ އެކަމާ ހިތްހަމަނުޖެހިގެން. މިއީ އަޑުގަނޑުމެންނަކީ ގަބޫލުކުރާ ސަބަބަކީ. ސަރުކާރުގެ ނުފޫޒު [illegible] ވަންނާނެ ކަމަށް [illegible] ބޮޑުރަށް ވަންނާނެކަން ދައުލަތަކީ އެއީ [illegible] ވާހަކަ އެއް. ސަރުކާރުން ރައްޔިތުން މި އުފައްދަނީ ސަރުކާރުގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކާއި، ސަރުކާރުން ގެންނަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ރައްޔިތުންނަށް [illegible]. އެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ކަންތައްތަކާއި އަދި ސަރުކާރުގެ [illegible] ކަނޑައަޅާ [illegible] އިދާރާގެ [illegible] އެ [illegible] ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތަކާއި ހަވާލުވުން ދަނީ. ސަރުކާރުގެ ނުފޫޒު [illegible] ސިޔާސަތުތަކެއް ކަނޑައަޅައިގަތުމަށް. އެއީ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމަ އަކީ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި މި ވާހަކަދެއްކެވުމުން [illegible] ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް ނުފޫޒެއް އެއްވެސް [illegible] [illegible] އެއްވެސް ނުވާނެ. އަދި މި ދައުލަތުގެ އެއްވެސް މުއައްސަސާއެއްގެ މައްޗަކު ފެށް ސަރުކާރުގެ ނުފޫޒު އެއްވެސް ނުވާނޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފު. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވިދާޅުވަނީ [illegible]. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޒިންމާ އެއް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަސްއޫލު [illegible] ދައުލަތުގެ އެންމެ މަތީ [illegible] ހައިސިއްޔަތުން މި ޤާނޫނުގައި ހިނގާ، މި ދާއިރާގައި ހިނގާ އެންމެހައި ކަންތައްތަކެއް [illegible] ވެރިކަމާ އަޅުވައި އެކަން ހިނގާ ސިޔާސަތު ބެހެއްޓުން. އެކަން [illegible] ގޮތަކަށް ކުރާ ކަމަކާ ވަކި ނަމަ ދައުލަތުގެ [illegible] [illegible] އަދި މި ސިޔާސަތު [illegible] ކަން ހިނގާ ގޮތުން ކަން ހިނގަން އޮތް ނިޒާމުގައި ފެށް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަދަލު [illegible] [illegible] އަދި މުޅިން ބަދަލު ކުރަން މަޖުބޫރުވާ [illegible] ހުރިހާ ނިޒާމު. [illegible] ނިޒާމުގެ [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] ބަދަލު [illegible] ކުރަން އުޅުނަކަސް އެ [illegible] [illegible] [illegible]

ރައްޔިތުންނަށްބަލައި ދެ ބިލިއަން ތިރި ވިޔަކަސް، ދެ ބިލިއަން އެތައް މިލިއަން ރުފިޔާ ސަރުކާރަށް ވަންނަން އޮތް އިތުރުގައި އެ ބޮޑުވާ އަށް ދިރިހައި އޮޅި 9000 ރުފިޔާއަށް މަހަކު މައްޗަށް. ދެން ކޮން ވާހަކަފުޅެއްތޯ އެ ވިދާޅުވަނީ. ރަނގަޅު ވާހަކަ އެއީ. ތިޔަރަން އޮތް 25 މިލިއަން ރުފިޔާ އެކަށައަޅާ ދޫކޮށްލާފައި އެ ގޮތަށް ހިންގާކަށް މި ސަރުކާރުގެ ކަންކުރިތަކުގެ ބޮޑު ބަދަލުކުރުމަށް ހިއްޖާ ވެސް ކުރައްވާފަ ކަމެއް ނެތް ދިމާގޮތަކީ ދެންބަލަން. އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ގޮތަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން ބޭނުންވަނީ މާލީ ހަރުދަނާ ސިޔާސަތެއް އެކުލެވުން. އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ގޮތަކީ މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުވެލި ބާރުކުރުން. އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް ހަރުދަނާ ސިޔާސަތެއްގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގެ ތެރެއިން ހިންގާނެ ހަރަކާތް ތަރައްގީކުރުމެއް އެކުލެވިގެންނެވެ. އެއާއި ހިލާފަށް އެކަން ކުރެވުނީ ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު ފައިދާ އެއް ތިޔަބޭފުޅުން އެކަމާ ހިތްހަމަޖެހިގެން ވާހަކަދައްކަނީ. ޕާޓީގެ ރައްޔިތުންނަށް މިއަދު އެންމެ ކަންބޮޑުވާ މައްސަލަ އަދި އެ އިސްލާހު ހުރަސްއަޅަމުން އުޅޭ. ޖުޑިޝަރީގެ މަޖިލީހަށް. ޕާޓީގެނަމުގައި އެކަމަކު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއާ އަދި އެމް.އެމް.އޭގެ ގަވަރުނަރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށްބަލައި ތިޔަ ވިދާޅުވާ ޑީ.އާރް.ޕީ އިން ޕާޓީގެ މަސައްކަތްކުރާ ހަމަޖެހުމެއް ނޫނީ. ކާރޭގެ ރައްޔިތުން މި ތިބީ ކަންބޮޑުވެފައި. ޖުޑިޝަލް ތިބޭނުމެ ނޫން. އެކަމުގެ ސިޔާސަތު ގޮތްތެރިކަން ކަނޑައަޅައިދެއްވާފައި އޮތް ފަރާތަކީ ކަންބޮޑުވޭ. އެއީ އެމް.އެމް.އޭގެ މަސައްކަތް ހާޖަތުކުރާ ކަމެއް. ދައުލަތުގެ ހާލު ސިޔާސަތުތަކަށް މިހާ ދުރާލާ ނުޖެހޭ ގޮތަކަށް ޖުޑިޝަރީ 15 ރުފިޔާ އަން ކަލު ބާޖާރު ދުވަސްތަކުގައި ކަން ބަލައިގެން. މިއަދު ރިޔާސަތު ނޫނީ މި ވާހަކަ މި ގޮތަށް މި ބަޖެޓަށް ދަށްކުރާ އަދިއެކަ އަން އޭގެ ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުގެ އަށް ވަރަސްވާ ދައުރުގެ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ނުހަނު އުފާ އެކިގައި ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ ޖުޑިޝަރީ މަޖިލީހަށް އަން ހައްލެއް ގެންނަން ވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅުން ނުވަނީ އަޅުގަނޑު އުފާވޭ. މި ކަންކަން ކުރުމަށްބަލައި އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހުށަހެޅިގެން މިއުޅޭ އިސްލާހަކީ ކަނޑައެޅިގެން ސަރުކާރުގެ މާލީ ސިޔާސަތާއި އަދި މި ދައުލަތް ހިންގުމަށްބަލައި އެޅޭނެ ފިޔަވަޅު ބޮޑު ހުރަހަކަށްވާ އަދި މި ކަންފުޅިދެކޭގެ ގޮތުގެ ޖަވާބުދާރީ ފަހަ ބަޔާން ޚަރަދުކުރުމާ ނުވަތަ ފަހަ ބަޔާން އެކަ ބަޔާން ހިންގުމަށް އެއީ އަޅުގަނޑު ޚަރަދުކުރުމުގެ އުސޫލެއް ވެސް ނޫން. ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ ވެސް އަދި ގޮތުގެ ޖަވާބުދާރީ ވެސް އަދި އެހެން މުއައްސަސާތަކުގައި ތިއްބަވާ ބާރުވެރިން ވެސް އެކަމަށް ޚާއްޞަ ރައްޔިތުން ބަޔާން ހުށަހަޅައިގެން ކުރެވޭނޭ މަސައްކަތްތައް އަޅުގަނޑުމެން ކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިތަނަށް ވަޑައިގެން ދިރި ފަހަރެއް ޑީ.އާރް.ޕީގެ ފިޔަވަޅު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހިނގާ ރައްޔިތުންގެ އިސްތިޤްރާރު. އެހެންނަމަވެސް، ހާލަތު ކުރިމަތިވި އަޅުގަނޑަށް އަޑުއިވުނީ ކަ މިފަދަ ގޮތަށް ކުރި، އެފަދަ ގޮތަށް ކުރީ. ބަލަ މި ބޭނުން ރައްޔިތުން ތިލަފަޅު ބޭނުން ވެސް ރޫދުއިންސާނުން ބާރުގެން ޕްރޮޓޮކޯލް ވެސް ނެތް. ހަމަ އެއް ޤާނޫނީ ވާހަކަދައްކަމުން ދަނީ. ދެން ބަޖެޓު ކުރައްވާ މި މިނިސްޓަރު ފެބްރުވަރީ އަހަރު. އެ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ބަލަ

ފާހަގަކޮށްފި މި ނުކުތާގައި ވާހަކަދައްކަވަމުން ގޮސްފައި ކުރީގެ ހިނގި ކުންފުނިތަކަށް ނުހަނު ބޮޑެތި ފައިދާތަކެއް ވަމުން ދާ ވާހަކަ. ކޮބައިތޯ އެ ފައިދާއަކީ. އަދުގަނޑުވެސް އެންމެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދެވަނަ އިޤްތިޞާދީ އެންމެ ބޮޑު ވަސީލަތަކަށް މިއޮތީ މަސްވެރިކަން. މަސްވެރިކަމުގެ ނަފާއިން ކޮން ކަމެއްތޯ. މިފަދަ އަށް ލިބުމުން ދިޔައީ ހާމަކޮށްލާ ފައިދާތަކެވެ. ކޮން ގޮތަކުންތޯ ފައިދާ ލިބުމުން ދިޔައީ. ނުލިބޭ. މުޅި އުމުރުގައި އޮތް އެންމެ ވަރުގަދަ ސިޔާސަތަކީ މަސްވެރިކަމުގެ ދޯނިގެން އެންމެ ކުރީގައި އޮތް މަނާ ފުރިވަރު. ފުރިވަރުން 30 އަހަރު ދުވަހުގެ ހިސާބުތައް ބެލިއިރުގައި އޮތީ ގެއްލުންވެފައި. މިއަދު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުން ގެނައި ބަދަލުތަކުން އަދި އެ މިން ތަން ބައިކަން އަދި ފުރިވަރުން ވެސް މިދިޔަ އަހަރުގެ ހިސާބުތައް ބެލިއިރުގައި ދު މިދިޔައަހަރާ ދުވަސްވީ ފައިދާވި. ދުވަހަކު ވެސް ފުރިވަރަށް ފައިދާވި ކަމަކަށް ނުވޭ ހިސާބުތަކުން ދައްކާވަރުގެ ނެތް. ހަމަ އެހެންމެ ކުއްޖާ އަށް ބަދަލުވެ ބޮޑު ފައިދާ އެއް ލިބި މިއަދު ދަތުރު ކުރާ ނުކުތާތަކުގެ ބޮޑު އަގެއް ދައްކަނިތުރުވާކަމާ މަސް ހިފާއަދުން 12 ޑިގްރީ 25 ދަރި މިއަދު ލިބުމުން ދަނީ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަށް ގެނައި ބަދަލުތަކުން. އެއީ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ދެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގެތަން ކުންފުނިތައް އުފައްދައިގެން ކުރި ކަމަކުންނެއް ނޫން. ސަރުކާރުގެ ވާދީ ސިޔާސަތުތައް އަދި ސަރުކާރު ހިންގަން ތިބި މީހުންގެ ވިސްނުމާއި އަދި އެ މީހުންގެ ދުރު ވިސްނުމުން ގެނައި ބަދަލުތަކުން ސިޔާސަތަން ގެނައި ބަދަލުތަކުން ކުންފުނިތައް ހިންގަމުން ގެނައި ހަރުދަނާ ބަދަލުތަކުން މިއަދު ދައުލަތުގެ މަސްވެރިންގެ ޖީބު ތަނަވަސްވެގެން އެ ދިޔައީ. އެއީ އެގޮތަށް ސަރުކާރުގެ ވަސީލަތްތަކަށް. މިއަދު އެ ފަރާތްތައް އެ ގެތަން ދައްކާފާ ބޭފުޅުންނަށް ހަރަދުކޮށް ނުކުތާވެން މަސްވެރި މީހާގެ ޖީބަށް 12 ޑިގްރީ 25 ދަރި މަސް ހިފާއަކަށް ފިބި އަދި އަދުގަނޑަށް މަޤުބޫލު ލިބުމުން ދަނީ ދަރި އަތަން 14 ޑިގްރީ އަށް މަސް ހިފާ އެއް ލިބޭތީ އުފާވެރި ހަބަރު ލިބޭތަން އަދުގަނޑަށް ފެންނަމުން އެބަދު. އެހެންވީމާ، މިއީ ކުންފުނިތައް ހިންގުމުގެ ހަރުދަނާ އުސޫލެވެ. މިއީ ކުންފުނިތައް ހިންގުމަށް ބަދަލު ސަރުކާރުން ބަނޑުވާ ގެތަވެ. މިއަދު އުޅުމިތި ކުންފުނިތަކުގެ ވެރިކަމުގައި ދައުލަތުގެ ކާބަފައި އެ ތަންތަން ހިންގަން ނެރުމުގައި ސަރުކާރުގެ ތަންތަނުން ސަބްސިޑީ މިލާރު ނުދީ ވެރިކަމުގައި ދައުލަތުގެ 14 ޑިގްރީ އަށް 20 ޑިގްރީ އަށް ކަރަންޓް އުނިބިލުގެ އަގު ނަންގަވަމުން ދިޔައީ. ކުންތަނަށްކުރެވޭ އެ ދަރި ނިގާ. ސެޓްވަތުވަށް ނުކޮށާ ކުންތަނަށްކުރެ އެ ދަނީ. ސަރުކާރުން. ސަރުކާރުން އެ ދަނީ. އެއްކަލަ ބޭސް މަސްދަނޑުވަރު ގަނޑަނަން އެމޭ ފާރިކަތު މި ދަނީ ކަރަންޓް ބިލުން. ދަން ސިޔާ މަރުކަޒުން އެ ފާރި ނިސްބަތް މި ކުންތަނަށްކުރެވޭ މިދަނީ. ސެޓްވަތުގެ ކަރަންޓް ބިލު 20 ޑިގްރީ އަށް އަދި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހިތަހައިގެން އެތަން ހިންގާ ކުންފަތަ ބޮޑު ޖަރީމާއިތަ މި ހިންގަނީ. ކުންފުނީގެ ބޭނުމަށް ފަސް އަދި އެއްވަސް ބަހަކަން މަޤާމުތަކުން ނިމި ވިޔަފާރިކުރުވެވި ކަރަކާ ނިޒާމު ފާހަގަކޮށްލެވޭ އެއް ހިންދަކައި ފަސް. މިހާރު ފަސް ބައިތަވާ. އަމިއްލަ ފާރަވެތިކަން ހިންގާ އިންތިޚާބުގެ ނަމާ ދަތުމަކު ބައިވަރުވެ. ސަރުކާރުން ޤަވާޢިދު ކުންފުނިތައް ހިންގަވައިގެން އަދި ކަރަންޓް މަޝްރޫޢު ޖެހުނުބަރުން ތައްވާ އެހެން ކުރިމާ މިއަދު މީހުން މިބޭ

އެކަމުގެ ހިތްހަމަޖެހުން ދެމެހަ އަށް ލިބޭނީ އޭނާ ކާރަސްދޭގައި ނިޔަން އޮންނައިރު އޭނާގެ ދަރިފުޅަން ފަހަރުގެ ފުރިހަކަށް ލިބުމުގެ ގެނެސްދި އޮތީ ހެދުމަށް ލިބުމުން. އެއީ ސަރުކާރުން ކޮންޓްރޯލް ކުރަނީ. އެއީ ސަރުކާރުގެ ބޭނުމަކީ. ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމަކީ އެއީ. ކޮންމެވެސް ކޮންޓްރޯލަކަށް ނަމަވާ ކޮންޓްރޯލްކަން ކޮންމެވެސް ފުރުސަތު ބޭނުމަކާއި ނުރައްކާގެ ދޫނުން ގޮތަކަށް އެކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުރެވޭނެ. އެއީ ކުރުވާ އަސްލުވެރި ވެސް ނޫން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދެރަވަނީ އަޅުގަނޑު ހިތްވަރުދޭ ފެނިގެންދާނެ ދައުރުގެ އިތުބާރުކުރާ ރާއްޖޭގެ އާލާގެ ފާއިތުވީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރު ގޮތުން ފުޅާކަން ވިސްނުމެވެ. މިކަމުގައި އާދެ، ފުރުސަތުތަކުގައި ހުރި ޖަނަރަލްބޯޑު ހިންގާ ގެ އެތަންތަނުގެ ޕާޓީގެ ބާރު އެ ތަނުގެ ކަންތައްތަކަށް ވަގުތުން ދިރަ ގޮތް. ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން ކޮންޓްރޯލްގެ ބޮޑުމިން ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި އެކަން ބޭނުން ނަގާ ނޫސްވެރިކަން އަކީ ސަރުކާރު ގޮތަކުން ކޮންފަރެންސް ކުރުމަށް ނޫސްވެރިން ގަބޫލު ކުރާނީ ބައެއް ނޫސް ނޫސްތަކުގައި ލިބުން ރަނގަޅު ސަރުކާރުގެ ބައެއް ނޫނީ ދެން ކަރަޕްޝަނާއި ފަސާދައިގެ ބައެއްކަން ފާޅުވެ އަދި މިހާރުގައި ބިޔަބޮޑު ބޮޑުވެގެން ބޭނުންކުރަން ގޮތްތަކުގެ ކަބަރު އިންޓަރނެޓުގެ މެޖަރު ހަފުތާ މިހާރު ލިބިއްޖެނަމަވެސް ހުރިހާ. އެހެން ބައެއް އެ ގޮތަށް ނިޒާމު ގޮތަށްގައި ކަރަޕްޝަން ކުރުމުގައި މަސައްކަތް ގޮތަށް ކޮމިޝަނުގެ ނިޒާމު މިއަދު އެ ވަކިކަމުގެ ދަރަޖާތަކުން ދަރިން. އަދިވެސް ހިތްވަރުދޭން. އަދިވެސް ތަރުތީބު. އަދިވެސް ދިރާސާ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބޯޑުމެމްބަރުން އެއް މީޑިއާއަށް ނޫން. ނުދީފާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެމް.ޑީ ބަރުލަމާނީ އުސޫލު މަޖިލީހުން ދެކޮޅުހެދުމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ދެ ޕާޓީ ކޮންމެ ގޮތަކުން ބޭނުމެއް ހުރި ހާލަތު ސިޔާސީ އަހަރެން. އެމް.ޑީ.ޕީ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުން ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ މަގުފަހިވާ ކުރިން މި ހަފުތާ އަށް ދައުރު ވަޒީފާ މިއީ އިސްތިއުފާ ކުރިން ދެވަނަ އެއް ކޮމިޝަނުގެ މިހާރު ނޫސްވެރިން އިސްލާހުތަކުގެ ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރު ވެސް ކުރާނެ ޖަވާބުދާރީ ކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކާއި ބޭނުމަކީ ވެސް. މިގޮތުން ނަމަވެސް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ކޮންމެ ފަރާތަކުން ފުރުސަތު އަދި ނޫސްވެރިން ސަރުކާރުން އެކަމަށް ދަށުން އޮތް ފަރާތްތަކުގެ މީޑިއާއާ ދެކޮޅަށް. މިކަމުގެ ރަށްތަކުގައި ހުރި މީހުން މި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާއި ކޮންމެހެން ކޮންޓްރޯލް ކުރެވޭނެ. ސިޔާސީ ނޫސްވެރިން ކުރާ ޤާނޫނު ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގައި ރައްޔިތުން ހުރި ހިސާބުން ކޮންޓްރޯލް ކުރާ ނިޒާމުގައި ޓެރެޓަރީގައި ރައްކާ ބުނެ އަދި މީޑިއާ ކޮންޓްރޯލްގެ ވިސްނުމުގެ މި ނޫސްވެރިން ސަރުކާރުގެ ފަރާތްތަކުން ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ކަންތައްތައް ނުކުރެވޭނެ. ކަމަށް ބާރުވެރި ފަރާތްތަކުން ޤާނޫނު ނިޒާމުގެ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާއާއި ސިޔާސީ ވެރިން ސަރުކާރުގެ ކޮންޓްރޯލާއި ބަރާބަރު ނުކުރުމުގެ ދައުރު ޤާނޫނީ ބާރުލިބިދީފައިވާ އަދި ބާރުވެރިން ކުރާ ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން އަދި މީޑިއާ ކުރާ މިފަދަ ޓެރަރިޒަމްގެ ބެހޭގޮތުން ސަރުކާރުގެ ސިޔާސީ ސަރުކާރު ކޮންޓްރޯލް ކުރުމުގެ އެކަމުގެ ނުކުރެވޭނެ. މިއީ 3 ބާބު ވަކިވަކިން އެއް ރިޕޯޓުގެ ނިޒާމުއެވެ. މި ނިޒާމު ސަރުކާރާ ހަމަޖެހުން މި ކޮންޓްރޯލް ކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ހިންގުން. ދެން ސަރުކާރުގެ ބަދަލުކުރުމުގެ ނިޒާމު. ކޮންޓްރޯލް ކުރެވޭ ހިންގާ އެމް.ޑީ.ޕީން ބަދަލުކުރުމުން އަދި މިކަމުގެ ހަމަޖެހިގެން ނުކުރެވޭނެ. ސަރުކާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ހަރުދަނާކޮށް ފާރަވެރިން އަސްލުވެރިން

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ލިބިފައި އޮތް ބާރުތައް ވެސް ކުޑަ އެއް ނުވާނެ. އެހެންވެ ފަހުން މިތަނުން ފާސްކުރި ޤާނޫނު ވެސް މިގޮތަށް ދެ ދިމާލެއްނުވާ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް ބަދަލުވުމެއް ނުއި ކަންތައްކުރުމުގެ ނަތީޖާއަކަށް ވެގެން ދިޔައީ މާރާމާރީ އާއި ހަޅޭއްލަވާ ކަންތައްތައް ހިނގަމުން ދިޔައީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުޅުއްވާތީވެ ހިންގުމުގެ ބާރު އާއި، ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކާއި އޮފީސްތަކާއި ހިންގުމުގެ ބާރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާ އިން ލިބިދީފައި އޮތް ހިނދު، ޑިމޮކްރަޓިކް އުސޫލުން ހިންގާ ޤާނޫނެއްގައި މި ދިޔައީ އޮފީސްތަކާއި މިވެނި ކަންތައްތަކުން ހިނގަމުންދަނިކޮށް 2007 ވަނަ އަހަރުގައި އުފެދިފައި އޮތް ޤާނޫނުއަސާސީގެ މުޅި ބަދަލުތަކާ އެކުގައި ބަދަލުގެނެވުނީ. އެ ގޮތަށް ލިޔުނިމާ އެކަން ނިމުމަށްފަހުގައި ހަމަޖެހުމެއް ޤާނޫނުއަސާސީ ހަދާއިރުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި އަދި ޤާނޫނުން ބޮޑުމަސްއޫލިއްޔަތު އަދި އެ ޤާނޫނުގެ ސަބަބުން އެކަން ހިންގާނެ ގޮތަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ޤާނޫނު އިސްލާހުކުރައްވަނީ. އެހެންނަމަވެސް ގޮތަކަށް މިކަން ކޮށްދީ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ އަޑުގަދަކޮށްނަމަ މިކަމުގެ އަޑަށް ލިބިގެންދާނެ. އަޑުގަދަ އުޅޭ ވަނީ އާދެ، މާލެއަތޮޅު ބަދަލުކުރަނީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިސްލާހުގެ ތެރޭގައި އަނެއްކާވެސް ޤާނޫނީ ހިސާބުން ބަލައިގަތުމަށް ޖެހޭ. މި ގޮތަށް މާއްދާ ބަދަލުކުރުމުން އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހަޅާ ކަމަށް ވީނަމަވެސް މި ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭ އަޅުގަނޑު ކުރިން ދެކޭ ބައިވެރިވާ އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަކު ދަނީ. މިއަދު ބަދަލުކުރަނީ ގާނޫނުގެ ސަބަބުން ކަމުގެ ދިމާލުން ޤާނޫނީ ގޮތުން އިސްލާހު ހުށަހަޅާ، އަދި މިކަމުގެ ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ހައްލެއް ލިބިގެންދާނެ. އަދިއެކަމަކު ދައްކާ ބެހޭގޮތުން ވެސް ހުރިހާ ހަމަވެސް ގާތުން ވެސް ބަލަހައްޓަންޖެހޭ އަދި ޤާނޫނަކަށް ވެސް ބަދަލުކުރަން ނުޖެހޭ އަހަރުދުވަސް ވަނީ ކޮންމެވެސް ކުރިއަށް ކަނޑައަޅާ ނުލެވޭ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަހީމް ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/96 ކުންފުންޏާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްތަލިބް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހުގައި ބައެއް ކަހަލަ މައްސަލަތައް ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އެހެންވެ ފުރަތަމަ ކަމަކީ ވިޔަފާރިއާ އެހެންވެ ރައްޓެހި ސިޔާސަތެއް ނޫން މި ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި (ބ) އަކުރު (ބ)ގެ 1، 2، 3 އަށް މި ގެނެވޭ އިސްލާހަކީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެން މި ދަންނަވަނީ ކޮންމެ ކުންފުންޏެއްގައި ވެސް ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުން ޖެނެރަލްކޮށް ހުންނަންވާނެ. ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުކަމުގައި ހުންނަ މީހާ އަދި ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ ޗެއާމަނުންގެ ވަޒީފާގައި ހިމެނޭ ކުންފުނީގެ ހިއްސާދާރުންނަކީ ވަނީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިމާވެގެން މިއުޅޭ މައްސަލައިގައި މި ޤާނޫނު މި ގޮތަށް ގެނެސްދީ ކަމަށް ވަންޏާ، އިސްލާހު ގެނެސްދީ ކަމަށް ވަންޏާ ސަރުކާރު 100% ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގައި ޗެއާމަން ޑިރެކްޓަރުން ހުންނަ މީހާގެ ހިއްސާ. ކޮންމެ ފަރާތަކުން ޑިރެކްޓަރު ބަލަހައްޓަންވީމާ،

ނޫނިއްޔާ މެނޭޖިން ޑިރެކްޓަރުން ޢައްޔަންކުރަންވިޔާ، އޭނާ އަށް ހިއްސާ އެއް [illegible] ނުވަތަ އެ ޢައްޔަންކުރެވިފައި ހުންނަ އެންމެ [illegible] އެ ހިއްސާ ދީގެން [illegible] އޭނާ މެނޭޖިން ޑިރެކްޓަރުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓަނީ. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] މި ޤާނޫނުގެ މި [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ސަބަބުން ދެން ޢައްޔަންކުރާ މެނޭޖިން ޑިރެކްޓަރަކަށް އެ [illegible] ހިއްސާ [illegible]. ސަރުކާރުން 100% ހިއްސާވާ ކުންފުނިތައް ކަމުގައި ވާ ސްޓޭޓް އަދިވެސް އެހެނިހެން [illegible] ކުންފުނިތައް އަދިވެސް އެހެނިހެން އެފަދަ ބައިވަރު ކުންފުނިތަކެއް އެބަވޭ. އެ ކުންފުނިތަކުގެ މެނޭޖިން ޑިރެކްޓަރުން ޢައްޔަންކުރުމުގައި އެ ކުންފުނިތަކުގައި މި ހުންނަންޖެހޭނީ އެ ކުންފުނީގެ ހިއްސާ އެއް އޮތް މީހެއް ކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި މިގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އެއީ [illegible] ސިޔާސަތެއްކަން އަޅުގަނޑު މި ސާބިތުކޮށްދެނީ. އެއީ ޢާއްމު [illegible] ވިޔަފާރިއާ އެއްވެސް ވަރަކަށް [illegible] ސިޔާސަތެއް ނޫން. ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ވިޔަފާރީގެ ބާޒާރުގައި ވެސް އެއްވެސް ވިޔަފާރިތަކެއްގައި ވެސް ކުންފުނިތަކުގެ މެނޭޖިން ޑިރެކްޓަރުގެ [illegible] ހިއްސާ [illegible] މީހަކު ހުންނަކަން ނުޖެހެން. މެޖޯރިޓީ ހިއްސާ އޮންނަ ބަޔަކު [illegible] [illegible] [illegible] ކުންފުނިތަކުގެ [illegible] [illegible] އެ މަޤާމުގައި ހުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެން އެބަދޭ. ދެން [illegible] [illegible] [illegible] ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުކަމަށް ޢައްޔަންކުރުމުގައި މި [illegible] ވެސް އެބަ [illegible]. ކުންފުނީގެ އަސާސީ ގަވާއިދުތަކުގައި އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން 10/96ގެ ދަށުން އުފެދިފައި ހުރި އަސާސީ ގަވާއިދުތަކުގައި މިއަންނަނީ، އެންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިއްސާދާރުންގެ ޖަލްސާތަކުގައި ބައިވެރިވެ [illegible] އެ [illegible] ބަލަހައްޓަންވާނީ. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] ޢާއްމު ހިއްސާދާރުން [illegible] ޢާއްމު ޖަލްސާތަކުގައި [illegible] ޖަވާބުދާރީވާން ނުވަތަ ހިއްސާދާރުންނަށް ޖަވާބުދާރީވާން ހުންނަ މީހަކު [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަޖިލިހުން ހަމައެކަނި ކުންފުނިން ޑިރެކްޓަރުން ޢައްޔަންކުރަންވީ މިއީ [illegible] ސުވާލެއް. [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible]. ވިޔަފާރީގެ [illegible] [illegible] ސިޔާސަތުތަކުގެ [illegible] މި އަންނަނީ ހިއްސާގެ ނިސްބަތުން އެ [illegible] ހިއްސާދާރުންނަށް ތަނަވަސް [illegible] [illegible]. [illegible] ބޮޑު ވިޔަފާރީގެ ސިޔާސަތެއް ނޯންނާނެ. އެއީ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް ޢައްޔަންކުރުން ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި [illegible] ކުންފުނިން ޑިރެކްޓަރުކަމުގައި ޢައްޔަންކުރުން ކަމުގައި ވިޔަސް ނުވަތަ އެހެނިހެން [illegible] ވެސް ޢައްޔަންކުރުމުގައި އެ ހިއްސާދާރުންގެ ނިސްބަތުން [illegible] ޢާއްމު ޖަލްސާގައި އެ ބޭފުޅުން ނިންމަވާ ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ޑިރެކްޓަރުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] ނިންމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢައްޔަންކުރުން ޑިރެކްޓަރުން [illegible] [illegible]

އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޖަރިބު މި އިޖްތިމާޢު ހުށަހެޅިއިރުގައި އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ވިސްނުން ހުރި ސަރުކާރުން މާ ބޮޑަށް ކަންތައްތަކުގެ ބޭނުން ސިޔާސީ ބާރުގެން ހަމަވާ އަދި ސިޔާސީ ގޮތުން އަރިހުން ކަންތައްތައް ކުރުވާތީވެ ދިމާވި ވިޔަފާރި މުޖުތަމަޢު އެއްކަން ހަރަކާތްތެރިވެގެންދާނެ. އެއީ އެ ބާރުތަކުގެ ވިސްނުން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ސަރުކާރުން އެ ◌ގޮތަށް ބަލަހައްޓަވައިދެއްވުމުގެ ކައިރި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން މި ގާނޫނުގައި މިގޮތަށް ވިދާޅުވި ނޫން، މިގޮތަށް ވިޔަފާރި ކޮންމެއަކު ނުޖެހޭ. މިހާރު މާ ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވެސް އެ ގޮތުގެ ބަދަލުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާ 62 ވަނަ މާއްދާ އަށް ދުސްތޫރުގެ ހުރަހަނާއި އިސްތިއުފާ ދިނުން ދަށުން ޙާލަތު ވާހަކަ އަހި އެ އިސްތިއުފާ ދޭނެ ގޮތެވެ. އެ އިސްތިއުފާގެ ސަބަބުން މައިންބަރީ އިންތިޚާބު އެ އިސްތިއުފާ އެ އޮޅި 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ). ކަންކުރި ޖަލްސާތަކުގައި ޑިރެކްޓަރުން އިންތިޚާބުކުރުމަށް ނުވޭ ވޯޓު ފުރަތަމަ އެހެން ހުރިހާ ވޯޓު ކަމެއްގައި ވޯޓު ދޫކުރެއްވި އެއް ދުވަހުގެންނެވެ. މިއާ ހިލާފަށް މެންބަރުން ގަވާއިދާ ހިލާފު ނިސްބަތުން ވޯޓު ދޭ ގޮތަށް ހަމަޖެހިއްޖެ. ކަންފުޅީ ހިލާފާ 10% އަށް ވުރެ މަދު ނޫން އަދަދެއް ތަޅުމަށްދާނަމަ މެންބަރުން އޮތޮށް އެދިއްޖެނަމަވެ. ޑިރެކްޓަރުން އިންތިޚާބުކުރުމަށް ނަގަންވާނީ ސިއްރު ވޯޓު. މިހެން މިކަން އޮތުމާ އެކުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ މައިންބަރީ އިންތިޚާބު ޤައުމު ޖަލްސާއެއްގެ ތެރޭގައި ސްކްރީނިންގ. އެހެންވީމާ، މި އިންތިޚާބު 62 ވަނަ މާއްދާ އަށް ގެނައުމަކީ އިތުރުގަމާއި އަދި އެކުލެވޭ ވެސް ރަނގަޅުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ހަމައެކަނި އެއްކަމަކު ސަރުކާރުން މިހާރު މި ކަންފުޅީގެ ޑިރެކްޓަރުން އެއްކޮށްކުރުމުގައި ސަރުކާރަށް ވީތިފައިވާ ހިލާފާ ހުރިހާ ގޮތެއްގެ އެއްކޮށްފައިގެން ސަރުކާރުން ކަންފުޅީގެ އަސާސީ ގަވާއިދުގެތަކުގައި އެއްބާރު ދުވަހު ސަރުކާރަށް އެއްބަސްކޮށްދޭ ހިލާ ޑިރެކްޓަރުންކާއި އަދި އިތުރު ހިލާފުމެނުންނެވެ ރިއާއް ޑިރެކްޓަރުންނެވެ. މިގޮތުން އެއްކޮށް ވަނަ ހަމަގޮތް. އެހެންވީމާ، އެ މި ގާނޫނުގެ އެ ގާނޫނުން ތަޅުމަށް ވަނަ ގޮތުގެ ނިޒާމު އެ ގާނޫނުތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ބާރުތަކާ ގޮތުގެ އަދަދުކުރުމުގެ ނިޒާމު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން މި ދަނީ އެމް.ޑީ.ޕީ.ސީގައި ވެސް ހައްދަވަރު ހިލާ ގަވާއިދުކުރާ ޑިރެކްޓަރުން ނިންމާއި އަދި އެސް.ޓީ.އޯގައި ވެސް ހައްދަވަރު ހިލާ ގަވާއިދުކުރާ ޑިރެކްޓަރު ނިންމުން. އެހެން މި ދަނޑިވަޅު އެސް.ޓީ.އޯ އެއް، އެމް.ޑީ.ޕީ.ސީގައި ހިލާފުދަނޑުގެ ފަރާތުން ގަވާއިދުކުރާނެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ތަޢުލީމުގައި ކަން ވެގެން ދިޔަ ގޮތުން އެއްގެ ފަހުން ސަރުކާރުން ވޯޓު ދޭގޮތަށް ހަދައިގެން ގޮސް އެކި ސަރުކާރު ބާރުތަކާ ގޮތުން ބަދަލުކުރެވިގެން ދިޔައީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސްވެގެންދިޔުމުގެ ވަގުތު އަރިސް ޖަހައްޖެ. އެހެންވީމާ، ދަނީ މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުން އޮންނަ ފުރުސަތެއްގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޑުއަހަން ފުރުސަތު ފުރުސަތަށް އެދޭނަން. އަޅުގަނޑު މި

ބަހުސަށް ކަނޑައެޅި 1 ގަޑިއިރުގެ ވަގުތު މިހާރު މި ހަމަވީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ފެށުމަށްފަހު ދާނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް. އޭގެ ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝިފާގު މުފީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. މިހާ ހިސާބުން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަރުވަން.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު 12:31 އިން 13:08 އަށް]

10. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތައް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

-10.1 بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށް މެދުކަނޑާލެވުނު އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ. އެޖެންޑާ ނަންބަރު 10 ނުނިމިހުރި މަސައްކަތްތައް. 10.1 ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝިފާގު މުފީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. މި ބިލަށް ބަހުސް، މިބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވަމުން ގެންދިޔުން އެދެން. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 26 މިނެޓާއި 31 ސިކުންތު. ޑީ.އާރު.ޕީ އަށް 39 މިނެޓާއި 52 ސިކުންތު. ޕީ.އޭ އަށް 16 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓް އަދި މި ބަހުސްގައި ބާކީ އެބައޮތް. އާދެ، މި ވަގުތު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ.. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މި ވަގުތު މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މި ބިލު ނިންމުމަށްޓަކައި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު ބަހުސްގެ ޚުލާސާ އަރުވަން. ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝިފާގު މުފީދު.

ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާގު މުފީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ފުވައްމުލަކުގެ އިސްތިސްނާ ހާލަތު ދެއްވާފައިވާތީވެ އެކަމާ ގުޅިގެން އެ އިސްތިސްނާ ހާލަތު ގެންދިޔައި އެކަމާ ގުޅިގެން އެ އަތޮޅުގެ އިދާރީ ހިންގުމަށް، އެކަމާ

އިޖްތިމާޢީ ހަމަޖެހުމަށާއި، ރަށުގެ ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ކުރިމަތިވެދާނެ ގޮންޖެހުންތަކާއި، ދިމާވެދާނެ ދަތިތަކަށްޓަކައި އެކަމަށް ހައްލުކުރުމުގެ ނިޒާމުގައި އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅީ ފާއިތުވި އަހަރު އޮކްޓޫބަރު މަހު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅިއިރު އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ހުރީ މަޖުބޫރުން މި ބިލު ބާރު ސްޕީޑެއްގައި ގެންގޮސް ޕާސްކޮށް ކައުންސިލް އިންތިޚާބުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލު ފާސްކޮށް ނިންމާލެވިދާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާ އެއް ކަމަކީ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި މި ބިލާ ގުޅޭ ބަހުސްކުރުން ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކައުންސިލް އިންތިޚާބުގެ ފަހުން ރިޕޯޓު ދެއްވި މިދިޔަ ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިގެން މި މަޖިލީހުގެ ވަގުތުތައް އަޅުގަނޑުމެން ނަގާފައިވާ މި ގޮތަށް ނިމުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ ކައުންސިލްގެ އިންތިޚާބުގެ ފާހަގަ އަޅުގަނޑު ކުރަން ބިލާ ނޫން. މިދިޔަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅި ބިލެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭގޮތުގައި އަދި އަޅުގަނޑުގެ ރަށުގެ އަތޮޅުގެ ރައްޔިތުން ފެނޭގޮތުގައި ކަމަކީ އެއީ ރަނގަޅު، ޖަމާޢަތްތަކުގެ އެއް ރަނގަޅު ގޮތުގައި އެއް ރަނގަޅު އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ މި ފަދަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން 8 ރަށުގެ ގޮތުގައި ބައި ކުރެވިފައި. މިއަދު ކައުންސިލުތަކުގެ އިންތިޚާބުކުރެވުނު ގޮސް އެއް ގޮތަށް ބަލާއިރު އަދި ކައުންސިލުތަކުގައި ހިންގައިގެން ކައުންސިލުތަކާއި ޚިދުމަތް ދާނެ ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ފުރިހަމަކޮށް ދިމާވެދާނެ ގޮންޖެހުންތަކާއި ދަތިތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހިތުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކު ވެސް އެ އަތޮޅުން ރަށުން ބަލައިލާއިރު ސާފު ފެނިގެންދާނެ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިދާރީ ގޮތުން ބައިކުރެވިފައި އެއް ގޮތަށް ބަލާއިރު ފުރިހަމަކޮށް ކައުންސިލްގެ އަދަދުތަކުގައި ތަފާތު އެއް ހުރިހާ އެ ރަށް ހިންގަން އައީ. އެހެންނަމަވެސް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރަށްފުށުގެ ރަޖިސްޓަރީ ވަކި އަތޮޅެއްގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ގޮތުގައި އަތޮޅުގެ އިދާރީ އެއް އަތޮޅު ރަޖިސްޓަރީގައި ބައިކުރެވިފައި ހިންގަމުން އައި ކަމެއް ނޫން. މަސައްކަތްކޮށްގެން ވެސް މިދުވަސްވަރު އުސޫލުން ބައިކުރެވިގެން ހިނގަމުން އައި ކަމެއް ނޫން. ސަރަހައްދުތަކާ އެއްކޮށްލެވިގެން ހިނގަމުން އައި ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަދި ހަމައެއާއެކު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ މިސާލަކަށް މި އަޅުގަނޑުމެން އަމަލުކުރަމުން ގެންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި މި ވާ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާއެއް ފުރިހަމަކުރުމުގައި ކަނޑައެޅުމުގައި ވެސް ކުރިން އަވަހަށް ވަކި ރަށެއްގެ ބަރާބަރު ކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އެހެން ވަކިން ދިރާސާކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންތިޚާބީ ކަނޑައެޅުމުގެ ދުވަހު ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުގެ އަދި ފުރިހަމަކޮށް އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ބަހުސްފުޅު އަޅުގަނޑު ވެސް އިތުބާރުކުރަން

ކޮމިޝަނަށް ވަޑައިގެންނެވި ބަޔާނެވެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު، 6 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް ޖެހިޖެހިގެން ހުރި ސަރަހައްދުތަކެއް ދޫކޮށްލާފައި އެއް އަވަށް މަތިން އަނެއް އަވަށް ގޮސްގެން މިފަދަ ގޮތަކަށް އިންތިޚާބީ ދާއިރާތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ވިސްނުމެއް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ގެންގުޅުއްވިޔަ އެއާ ވިދިގެން ރަށުގެ އިޖުތިމާޢީ ހަމަޖެހުން ގެއްލި ރަށް ހަލަބޮލިކަމަކަށް ފެއްޓިގެން ދިއުމާ ގުޅިގެން އެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ޑީ.އާރު.ޕީގެ ކެންޑިޑޭޓުންގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ބަޔާނެވެ. އަޅުގަނޑަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ކެންޑިޑޭޓުގެ ގޮތުގައި ހުރި މީހާއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ 2 މީހުންގެ ވެސް ވިސްނުމަކަށް އައީ ފުވައްމުލަކުގެ އިޖުތިމާޢީ ހަމަޖެހުމާ އަޅުގަނޑުމެން އިސްކަންދޭތީ. އެގޮތުން މިދެންނެވި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ، 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން، 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި ވަނީ އެއް ރަށެއްގައި އެއް އިންތިޚާބީ ދާއިރާއަށް ވުރެ ގިނަ އިންތިޚާބީ ދާއިރާ ކަނޑައަޅާ ކަމުގައި ވާނަމަ ޖެހިޖެހިގެން ހުންނަ ސަރަހައްދުތަކެއް އެއް އިންތިޚާބީ ދާއިރާގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުމާއި އެ ރަށެއް އިދާރީ ގޮތުންނާއި ނުވަތަ އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ބައިވެރިވާ ވާ ގޮތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އިންތިޚާބީ ދާއިރާތައް ކަނޑައެޅުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާތައް ކަނޑައެޅިގެން ދިޔައީ ވެސް މި ދެންނެވި އުސޫލުން. ޖެހިޖެހިގެން ހުރި ސަރަހައްދުތަކެއްގެ ގޮތުގައި. އެއްވެސް އިދާރީގައި ފުވައްމުލަކަކީ 8 ރަށުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭން އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތް އެއްވެސް ތަރީޤަކުން އެ ގޮތަކަށް ފުނާކަށް ނުވެސް ނެތެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު ޤާނޫނުން 8 ރަށުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިއިރު 8 ރަށު ކައުންސިލު ފުވައްމުލަކު ކައުންސިލުގައި އުފެއްދިގެން ދިޔައީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުން އުޅުއްވަމުން ގެންދާ ސިޔާސަތު ސަރުކާރު އިން ދަރުގެ އާބާދީ ހިމާ ރަށްރަށުން ވެސް 5 މެންބަރުންގެ ކައުންސިލެއް އުފައްދަވާލައިދީ ތިމަންނަމެންގެ ރަށް ބެރުބެރުކަން 8 ރަށަށް ބައިކޮށްލިއިރު ޔިއްވިގެންކަމާ ތިމަންނަމެންނަށް ކޮންމެ ރަށަކަށް 3 މެންބަރުންގެ މަސްރަހަކާ ކައުންސިލެއް ލިބި ދިއުމެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ އެއް ނުޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރު މީހުންގެ އާބާދީއަކަށް 5 މެންބަރުންގެ ކައުންސިލެއް އެބަ ހަމަޖެއްސެވު. ތިމަންނަމެންވެސް ފުވައްމުލަކުގެ ކޮންމެ އަވަށަކު ހިތާއި ސަރުކާރު މީހުންގެ އާބާދީއެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހިތުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އެއްވެސް މެންބަރަކާއެކު ޚިޔާލުތަފާތު އެއް ނުވާނެ. ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުން މިއަދު ވޯޓުލާނީ 8 ރަށުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާ ނަމަ ރަށެއްގެ ނިސްބަތުން އެ ރަށުގެ ރައްޔިތުންނާ ކޮންމެ އަވަށަކީ ރަށެއް ކަމުގައި ނަމަ ކޮންމެ އަވަށަކަށް ރަށެއްގެ ނިސްބަތުން ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތައް ލިބިގެންދާނެއެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަހަމަކަމާއި އިންސާފުގެ ތަރާޒު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ވަގުތު މި ވަނީ ފުރޭ ފުރޭ ކޮށްލާފައި. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ބޭނުންކުރާ ވާހަކަތަކުގައި ތަފާތު ވާހަކަ ހިނގާ ހަދާ އެއްޗެއްގެ ވާހަކަ މިއަދު ޤައުމީ މަޖިލީހުގައި މި ދައްކަނީ. އެހެން ބޮޑު ޤައުމީ އެއްބަސްވުމެއް

ހުށަހަޅައިގެން މި އުޅެނީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅިއިރު އެއީ މިދިޔަ އަހަރު ފޯމުވެރިޔަ
އަހަރު އޮކްޓޯބަރު މަހު އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅިއިރު އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ބަދަލުކުރަން ފަރާތް ތާއީދުކުރި
ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައި އެންމެން މި ބިލު ފާސްވެ ދައުލަތުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ހިސާބުން ފެށިގެން.
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މުވައްޒަފުން އަދި ގާޑާއި އެ ރަށުގެ އެހެންރަށްރަށާއި އެ ރަށުގެ އާބާދީ އާއި އަދި އާބާދީ
ބަޖެޓުން އެތް ގާގެ އާއި އިތުރު ގުޅޭން ބައިވެރިވުމަށް ގޮތާއި މި ހިރާ ކަންކަމުން ރިޔާސަތުގެ އަސާސީ މި
ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން އެކަން އެމްޑީޕީ ނިންމަވާލެއްވުން ކަމަށް. މި ބިލުގެ އިސްލާމީ ބައްސާގެ ޤަވާޢިދު
ދުވަހުގައި މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އެންމެ މެންބަރުން އެ ދުވަހު ވާހަކަދައްކާފައި އެންމެ މެންބަރުންނަށް
ފާހަގަކުރައްވާ، ފާޅުކުރައްވާ ހާދިސާތަކެއް ހަމަ އެކަން އެ ޑޮކްޓަރ ވިޔަފާރިކޮށް ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު
ހިތާމަކުރަނީ މިއަދު މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ރޭގެ ބަދަލުވެގެން ހިނގައިދޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސިޓީ
ކައުންސިލަކީ އިދާރީ އޮފީސްތަކެއް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި. ސިޓީއެއްގެ ދަރަޖަ ލިބިގެންދާއިރު ސިޓީ ކައުންސިލަކީ
އިދާރީ އޮފީސްތަކެއް. މިއަދު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުގެ މަޤާމު ރައްޔިތުން އެ ބޮޑުވެރިން އިދާރީ އޮފީސް
ހިންގުމަށްޓަކައި ދަތިތަކުން ބައިވެރިވާ ދާން މި ބިލުން އެއް ރަށް ދެ ރަށް ވަކިވަކިއަށް ހިލޭ ފަރާ ރަގަޅަށް.
ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއިން ޤާނޫނުއަސާސީން ކަމެއް ނިމުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެންމެ ޖިންސާވާތަ ފުރިހަމަ
ހުންނަވައިގެން ކުޅުކަޅާ އަބުރުއެގެ ބޮޑުގަދައި 24 މެންބަރުންގެ މަސްތަކުން އެކުލެވޭ ކައުންސިލުތައް ހިންގުމުގެ ދަތި
ބަޔަކުމުނުގަދުންގުން މިއަދު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރައްޔިތުން އެ ގެންދަނީ. ދުވަހުން ދުވަހަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ކައުންސިލުން
ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ލިބިދާންގޭގާ ޤާނޫނުގެދާގާ ހިދުމަތް މިއަދު މި ވަނީ ޤާނޫނުންދެވިފައި. ޢިއްޒަތްތެރި
ރައީސް، މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީ ރައްޔިތުންނަށް ގަރާރުކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ނޫން. މި ސަރަޙައްދު ހުރި އެތަން އިދާރީ ގޮތުން
ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިންގުމަށްޓަކައި އެންމެ އެކަށީގެންވާ އިދާރީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކައުންސިލުގެ އެ ތަނެއްގައި ކަމަން
ޤާނޫނުއަސާސީ ރައްޔިތުން ގަރާރުކުރެވޭނެ ރައްޔިތުންގެ ގާނޫނީ ދިނަ ބަދަލު އެ ކަމަން އެދޭތީ ދޭނަ އަޅުގަނޑު މި
ބިލު ހުށަހެޅީ. އަޅުގަނޑު ޝަކުވާނޫންނަވާން ޤާނޫނުއަސާސީ އެބޭނު ދިއުމަށް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ބިލަށް
ބައިސްކުރުމުގައިވެސް އެ މަސްއޫލުން މި ބިލަށް ތާއީދުކުރެއްވުން. އަޅުގަނޑު ހަމަޖެހުނު ކަމަށް މި ބިލު ބަދަލުގައިކޮށްމަށް އެ
މަސްއޫލުން ވެސް އަދި މި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެންމެ މެންބަރުން ވެސް ތާއީދުކުރައްވާނެކަމަށް. މި މަޖިލީހުގައި
ޤާނޫނުވެފައި ހިދުމަތް މި ބިލަށް އިޞްލާޙުތަކާއި ތާއީދު އިސްތިހާރުކުރެވިފައިވާ ކައުންސިލުގެ މިގޮތަށް ގެނެވޭ ބިލަކާއި
ހަމައެކަން ދުވަސް އަދި ކައުންސިލު ދިރާސާ ކައުންސިލުގެ އިސްތިހާރުގެ ކަމަށް އިދާރީ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ހުށަހެޅުއްވުމުގައި. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ބޮޑު ދުއްތަރި އެއްބަސްވުން ބޭފުޅުން ބައްދަލުކުރެއްވި ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ވެސް ޝަކުވާކުރަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އިދާރީ ޤާނޫނުއަސާސީ ކައުންސިލުގެ ހިންގުމުގެ ކަމަށް ވީ ޚާއްޞަ
ގަވާއިދުތައް ތާކުމަކުރަން އެ ކައުންސިލަށް މިގޮތަށް ކަމެއްގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ދިރާސާކުރުމުގައި ގެނެސް އެ ބޭ

އާބާދީ އަށް އެކަން ފަހިކޮށްދިނުމުގައި ކަންތައްތަކެއް ކުރުމަށް މިއަދު ސަރުކާރަށް ޙާޞިލުވެގެންނެވެ. ތަރައްޤީގެ ފުރުޞަތުތައް ފަހިވެގެންނެވެ. ހަމަ އެއާއެކު ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް މިދެންނެވި އިދާރީ އޮނިގަނޑު ތައްޔާރުވެ އެ ގޮތުގެ މަތިން ރަށުގެ ކަންކަން ތަރުތީބުކުރުމުގައި އެ މީހުންނަށް ވެސް ތަރައްޤީގެ ޕްލޭން އެކުލަވާލެވޭނެ. މިއަދު ފުވައްމުލަކުގައި އޮތް އަތޮޅު ކައުންސިލާއި ރަށު ކައުންސިލު ހިމެނޭ 30 މެންބަރުންގެ ކައުންސިލުން މިދެންނެވި ވިސްނުމާއި ފިކުރާއި ޚިޔާލާތުގެ މަތީގައި އެ ރަށުގެ އަތޮޅުގެ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭން އެކުލަވާލަމުން ގެންދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކު ފުވައްމުލަކު ކޮންމެ ރައްޔިތެއްގެ އަރިހުން އައްސަވައިދީ ނަމަ ކޮންމެ ރައްޔިތެއްގެ ދެއްވާނެ ޖަވާބަކީ މިމަސައްކަތުން ވަކި އެއް ރަށެއްގެ ގޮތުގައި އެންމެހާ ބޭނުމެއް ނުވެއެވެ. ފުވައްމުލަކަކީ ރައްޔިތުންގެ ގުޅުންހުރި އެ ވިސްނުމާ އެ މީހުން ޖަވާބުދާރީވުމަށް ދިރިއުޅުމުން އައި ގޮތް ހިފާފައި ރައްޔިތުންނަށް ބަލާން އަށް ބަދަލުގެނެސްދެއްވާފައި މި ވަނީ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު ފުވައްމުލަކު ރައްޔިތުން ދުވަހަކު ވެސް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ވާހަކަދައްކާން ކުރާ ކޮންމެ އަތޮޅުސަރަހައްދު ނުދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ އެއާއެކު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބަޔަކު މެންބަރުން ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވެ އެ ބޭފުޅުން ގޮވާލަމުން ހިތަށް ދަތުރުކުރައްވައި ސިޔާސަތުތައް އުފެއްދުމުގައި. ނޫން އަދިވެސް ވެސް މަސައްކަތްކުރަނީ ބައްލަވާ އާބާދީޖެހިފައިވާ ސިޔާސަތުގެ ބޭނުމަށް ކޮށްދީ ބަޔަކަށް ބިން ބޭނުމީ ރަށުގެ ތަރައްޤީގެ ފުރުޞަތުތައް ހުޅުވާލެވިގެން އާބާދީ ހުޅުވާލެވިގެން އެ ވަޒީފާތަކަށް ވަސީލަތްތައް ފޯރުކޮށްދެވިގެން ދަރިވަރުން ކުރިއަށް އަރާ ކުދިކުދި ގިނަވެގެން. އެ ސަރަހައްދު ހުރި މިއަދު ވިޔަފާރިކުރާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގެ ދަރަޖަ ވިސްނުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މާލެ ފިޔަވައި ދަރަޖަ ސިޔާސީ ކަމުގައި އުފެދުން މިންޖެހޭ ކުރިމަތިވެއްޖެއެވެ. އެކަމަކު އަޖުމަލީ ގޮތުން ދަނޑުވެރިކަމާއި ހިންގުން ދިޔައީ. ހަމައެއާއެކު ބިން ބޭނުން ރަށުގެ ކުޅިވަރުކުޅުމާއި ފުވައްމުލަކުގެ އަދި ވަޑާނުން މިނިވަން ހިލޭ ގޮތަށް ސިޔާސަތު އުފެއްދުމުގެ ވިސްނުންތަކާއި އެއް އެތަކެއް ހިލޭ ބިން ސޯ އުފެއްދުމުގެ ވިސްނުމާ އެމް.ޑީ.ޕީން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބެހެޓި ހަމަހަމަކުރުމަށް. އޭގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ އިތުރުން ދާއިރާތަކަށް ވާހަކަދައްކާ އިޖުތިމާއީ ހިންގުމުގެ ގާނޫނުގެ ޖަދުވަލުގެ 2 ގައި އެ ބަޔާންކުރާ އާބާދީގެ އަދަދު 10000 އަށް ފޯރުކުރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކަމަކު ވިލަރެސްކަމަށް ކައިރިކައިރީގައި ހުރި ސަރަހައްދުތަކުގެ ހިސާބުން މާލެ ސިޓީއާއި، ވިލިމާލެ އާއި، ހުޅުމާލެއާއި، އަދި ދެން ބޭއްވޭ ސަރަހައްދުތައް ސިޓީތަކުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅައިގެން ދޭން. އަދިވެސް ހިމާޔަތްކުރަނީ އެދުވަހު އެ ބިލު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ބަލައިގެން ދިޔައީ 25 ވޯޓާ 24 ވޯޓު އިން ވޯޓުން ނިމިގެންނެވެ. މިއަދު ފުވައްމުލަކު ރައްޔިތުން މިއަދު އަތޮޅުސަރަހައްދުގެ އިދާރީ އަދިވެސް ބަދަލުކުރެވިގެންދަނީ އެ އާބާދީސްކޮށްފައިވާ އަދި މިއަދު ކުރިމަތިވާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް ސަރުކާރުން ޙާޞިލުކުރެވުނު ހިއްސާކުރުމަށް ފުރުޞަތު އަދިވެސް ހިމާޔަތް އެ ގެނެސްދެވުނީ. އެއް ވޯޓު ހިޔޭން ދިޔަ ނަމަވެސް

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ދުވަހު އެ ބިލު ސަލާމަތްކޮށްލެއްވުނީ. އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަނީ އަޅުގަނޑުގެ 2 ޖަމަޢާތުގައި ތިއްބެވި 2 އަދުން އެ ބިލަށް ވޯޓު ނުދެއްވީ. ވޯޓު ދެއްވިނަމަ ފުވައްމުލަކުގައި މިއަދު އޮންނަނީ ހަމަޖެހިފައިވާ ރަނގަޅު އިދާރީ އޮނިގަނޑެއް. އެއީ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑު. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިދަންނަވާ ސަބަބާ ހެދި ފުވައްމުލަކުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑު މިދަންނަވާ އުސޫލުން މިއަދު މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އިސްތިސްނާ ހާލަތް ބަދަލުގެނެސްދިނުމުގައި އަޅުގަނޑު މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް މި ހުށަހަޅަނީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުގެ މައްސަލަ އެއް ނޫނީ މިއަދު ކައުންސިލްތަކަށް އޮވަނީ އިންތިޚާބުކޮށްފައި. ކައުންސިލްތައް ހިންގުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހިފައި މި ވަނީ 8 ރަށުގައި 8 ރަށު އޮފީސް ގާއިމުކުރުން މަޖުބޫރުވެފައި. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބިލުގެ ދަތިކަން އެބަ ބަދަލުކުރާ ދިނުން. ޤާނޫނުގައި އަވަރުގެ ރައްޔިތުން ކަންތައްތަކުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ އަވަން އޮފީސް އިމާރާތްކުރަނީ ކަން ގަބޫލުކުރެވެނީ މިއީ ހެޔޮކަން..

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހާރު ފުރުޞަތު ބޭނުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، ވާހަކަފުޅު ކުރުކޮށްލަދެއްވުން އެދެން.

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޒް މުފީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މިދަންނަވާ އުސޫލުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިލުގެ ދަތިކަން އޮފީސް މިދަންނަވާ އުސޫލުން އޮވަނީ ކުރިމަތިވެފައި. އަޅުގަނޑު އެދެނީ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން މިދަންނަވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައި، މިހާރު އެއްކޮށް ކައުންސިލް އެ އޮތް ގޮތުން ބަދަލުވެގެން ނަމަވެސް ދެން އަންނަ ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބާއި ފުވައްމުލަކު ސިޓީއެއްގެ ދަރަޖަ އަދި ހުވަދު އަތޮޅުގައި ކުރެއްވުމުން އަހުވާ ބަދަލު އާބާދީއަކަށް ސިޓީއެއްގެ ދަރަޖަ ދިނުމުން އާ ހެދު ޤާނޫނެއް މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ވިސްނުން ހުށަހެޅުއްވައިގެން މި އިސްލާހެއް ގެނެސްދެއްވުން. މި ބިލު ހަދައިގެން މި ފިޔާ ވިސް އަވަހަކަން ދާއިރާތަކަން ހަރުދަނާވެގެން ހުރިހާ ގެނެސްދެއްވުން. އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން ފުވައްމުލަކު ކައުންސިލްތަކުން އެ ވިސްނުމުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާނެ. އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީން އެ ވިސްނުމުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާނެ. އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން މިއަދުގެ ސަރުކާރުން އެގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރައްވަމުން ގެންދަވާނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާ ހިސާބުން މިބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް ނިމުނީ. މިއަދު ވޯޓަށް އަހުމުގެ ގަޑީގައި މި ބިލު ބަލައިގަންނަން ފެނޭތޯ ބެލުމަށް ވޯޓަށް އަހުން އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 10.2 އަށް. ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2010 މަޢާފުދިނުމާއި އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު ކުރިއަށްގެންދިއުން. ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަތުމަށް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް [illegible] މި ބިލަކީ [illegible] ކަހަލަ ބިލެއް ވެސް ނޫން. އެއީ ސަބަބަކީ މާތްاللهގެ [illegible] ދަރުމަވަންތަ [illegible] [illegible] އެއްވެސް ޖާގަ އެއް ނެތްކަން. އެ ކަންކަން [illegible] އެ އޮންނަ ގޮތަކަށް ކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މުސްލިމުންގެ ގޮތުގައިކަން. އެހެންވީމާ، މުސްލިމުންގެ ގޮތުގައި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާމްދީނުގައި ހުރި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ހުރި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ މީހަކު ވެސް [illegible]. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ މީހެއްގެ މައްޗަށް އޮތް ވާޖިބެއް. ފަހަރެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] މިއަދު [illegible] [illegible] އަންނަނިވި މައްސަލަ އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް [illegible] [illegible] ހަމަ އެއްވެސް ޖާގަ އެއް ނެތްކަން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible]. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ކަހަލަ މައްސަލަ އެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] 2.5 [illegible] އެއަށްވުރެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 7% އަށް [illegible] 5% އަށް. [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާތްالله [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް [illegible] އެ [illegible] އެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު [illegible] އަށް މިއަދު ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހަމަ ހައްދުފަހަނައަޅާފައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހެނީ. ކުރިއަށް ގޮސްފައި. އެކަމަކު، ކިހިނެއްތޯ މިވީ ހަމަ އަދި ކުޑަކުޑަ ބިންހުރުމަކުން ރަށުގެ އެތައް ބައެއް ރިޔައި ހަވާލުވެގެން. ގޯކަމެއް އެކަން ހުއްޓުވީނީ. ބިކްސްޓޯރިއަން ވީ ކޮންކަމެއްތޯ. ހުރިހާ އެއްބައެއް ގޮވައިގެން ހާޒިރުވެގެން ދިޔައީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް. މި އަޔީ ފަހަރެއްގައި ވެސް ހަމަ ހުރުވައި އަންނަ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. މިއަންނަނީ މުސީބާތް. މިއަންނަނީ ﷲ ގެ ކޯފާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ރަސޫލުﷲ ގެ ބުނެދެއްވާފައިވާ ދުވަހުގައި ވިސްނަންޖެހޭނެ. މިހެން މިއިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން މިއަދު ބަހުސްކުރެވުމެއް ނުކޮށް މިކަން ބަހުސްކުރެވޭކަން ނުހުއްޓާ މިއަދުން މިހާރުން މިމި ނިސްބަތުގައި އަވަހަށް ވޯޓަށްއަހައި މިކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. ﷲ ގެ ބުނެދެއްވާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަހުސްކުރެވުމަށް ޖާގަ އެއް އޮތް އެއްކަމެއް ނޫން. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މުސްލިމުންގެ ގޮތުގައި ޔަޤީނުން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެކަމަށް ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ޖެހެނީ މުސްލިމުކަމުން ދުރުވެ އެހެން ދޮގުކަން އަޅުގަނޑުމެން ބަދުލުވަން. އެހެން އަޅުގަނޑުމެން އެއާ ދުރުވެގެން ބަހުސްކޮށްފާން. އެކަމަކު އެހެން ވެސް އެ ބަރަކާ ޔަޤީން މުރުތައްދުވެވައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ފަހު ޒަމާނުގައި މިކަހަލަ ދުވަސްވަރުގައި އަންނާނެ ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޔަޤީން ރަސޫލާ ވަނީ ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައި. އެންމެން މުސްލިމުންނަށް ޔިބުވައި ހަވީރު ކާފިރުވާން ކަމަށް. ހަވީރު މުސްލިމުންނަށް ޔިބުވައި އިރުއަރާއިރު ޔިބުނީ އެ މިހިން ކާފިރުވަނީ މޮމައް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނުގެ ބޭނުން އެބަ ކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮވާލަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މިބިލަށް ބަހުސްކުރެވުމުން ވީވަ ވެސް އަވަހަކަށް މިބިލު ވޯޓުދެއްވުމަށް ސުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އަހުފުސް ބަހުސްކުރެވުމުގައި އޮތް މައްސަލައަކަށް ނިމުމާ މާ ދިޔުކަން ބަހުސްކުރެވޭން ބަހުސް ނިމާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ސުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ސުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިބިލުގެ ބަހުސް ވޯޓުގެ ވަގުތަށްފަހު ކުރިއަށް ގެންދަން ވާހަކަ ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

12. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

12.1- އާދެ، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑު ޖައްސަވާފައިވޭ ގޮތަށް އެދެން. އާދެ، އެޖެންޑާ އައިޓަމް ނަންބަރު 12. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. 12.1 މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ

ރިޕޯޓަށް މެންބަރުން ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ 2 ހުށަހެޅުމަށް ވޯޓަށް އެހުން. އާދެ، މިހާރާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން 3 އޮގަސްޓް 2009ގައި އެއީ 17 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 27 ވަނަ ޖަލްސާގައި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓަށް ދެ ޖަލްސާއެއްގައި ބަހުސްކުރުމަށްފަހު މެންބަރުންގެ މެދުގައި އުފެދުން ހިޔާލު ތަފާތުވުމެއްގެ ސަބަބުން އެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވިގެން ރިޔާސަތުން ނިންމެވީ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ އެކު މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު އެ މައްސަލަ އަށް ގޮތެއް ނިންމެވުމަށް އެޖެންޑާކުރެވުން ކަމަށް. މަޖިލީހުގެ ރައީސް އެ މައްސަލަ ވަނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވާފައި. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން އަނެއްކާވެސް ނިންމާފައިވާ ވަނީ އިތުރަށް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ނިންމަވާފައި މި ވަނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އަށް، އެ މައްސަލަ އަށް އިތުރު ބަދަލެއް ނުގެނެސް މަޖިލީހަށް ހަމަ ގޮތުން ނިންމަވައިދެއްވުމަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހުށަހެޅިފައިވާ ދެ ހުށަހެޅުން މީގެތެރެއިން ފުރަތަމަ ހުށަހެޅުން ޖަލްސާ އަށް އިއްވާލަދެއްވުމަށް އަރިހުން އެދެމުން ދަންނަވާލަން.

އިދާރީމޭޒުން އިއުލާން:

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ހުށަހެޅުއްވި، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް އަހުމަދު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި ވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 250 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ގުޅޭ ގޮތުން، ދިވެހި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔާގެ ރިޕޯޓްގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާ އާއި މުދަލުން ޚަރަދުކުރާގޮތާގުޅޭ އެންމެހައި ކަންކަން ނިންމާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަމަށާއި، އެ މާއްދާގެ ބޭނުމަކީ ނިންމާ ކަންކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާނީ ތިރީގައި މި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަމަށް ކަނޑައެޅުން. (ހ)- މަޖިލީހުން ނިންމާ ނިންމުން ނިންމާނީ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ހުށަހެޅުމުން މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. (ށ)- މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރާ ނިންމުމުގައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލާއި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލާއި، އެމް.އެމް.އޭގެ ގަވަރނަރާއި، މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ މަޝްވަރާކޮށް އެފަރާތްތަކުގެ ލަފާއާއި އިރުޝާދު ހޯދަމުން ކަމަށް ވެއެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ތޮޑްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް.

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު.

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67

ވޯޓު ދެއްވި: 30

ވޯޓު ނުދެއްވާ: 33

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓު ނުދެއްވާ: 02

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 63. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 32. ޖުމްލަ 63. އެހެންކަމުން މި ހުށަހެޅުން ފާސްނުވި. ދެން އޮތް ހުށަހެޅުން މަޖިލީހަށް އިއްވާލަދެއްވުމަށް އެދެން.

އިޤްތިރާޙު އިއްވުން:

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ހުށަހަޅުއްވައި، ބިލެހްދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާޙު. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 250 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔާގެ ރިޒަރވް ކަނޑައެޅުމާ ބެހޭ ކަންކަން ނިންމަންވާނީ އެކަމަށްޓަކައި އެކުލަވާލާ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުންކަމުގައި ހުށަހަޅަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިސްލާޙަށް މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓު ދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު.

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ހަމްޒާ.

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67

ވޯޓު ދެއްވި: 35

ވޯޓު ނުދެއްވާ: 30

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓު ނުދެއްވާ: 01

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 65. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 33. ޖުމްލަ 65. އެހެންކަމުން މި ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ފާސްކުރި ރިޕޯޓުގައި ވަނީ އެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދާން ގޮތެއް މަޖިލީހުން ނިންމަވައިދެއްވުމަށް. އެހެންވީމާ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ފާސްކުރި މައްސަލައިގައި ގޮތެއް މި ވަނީ މަޖިލީހުން ނިންމަވާފައި. އެހެންވީމާ އެ މައްސަލަ މިހާ ހިސާބުން ނިމުނީ.

12.2- އާދެ، ދެން އޮތީ މިއަދުގެ މަސައްކަތުގެ ތަރުތީބުން ވޯޓަށް އަހަންހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް މި އަހަނީ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 91 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ތަސްދީޤުކުރެއްވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަރިހަށް ފޮނުއްވުމުން ތެލަސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ބިލު އަލުން ވިސްނުމަށް މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ. މި މައްސަލައިގައި ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް ހުށަހެޅުއްވި، ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ހުށަހެޅުއްވާފައި ވަނީ މި ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުއްވުމަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓު ދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު.

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67

ވޯޓު ދެއްވި: 65

ވޯޓު ނުދެއްވާ: 01

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ: -

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 66. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 34. ޖުމްލަ 66. އެހެންކަމުން، މި ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ. މި ހުށަހެޅުމާ އެއްކޮޅަށް ހަމަ ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު ހުށަހެޅުއްވި، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު އަބްދުﷲ ވެސް ހަމަ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުއްވުމަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމެއް އޮތީ. އެހެންވީމާ، މި ހުށަހެޅުން ފާސްވީމަ، އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ދެން ވޯޓަށް އެހުމެއް ނުނަގާނަން. މި ބިލު ކުރިން ދިރާސާކުރައްވާފައި ވަނީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން. އެހެންވީމާ، މި ބިލު އިޤްތިޞާދީ ކަންކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވިން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ބަލަން. އާދެ، މިއަދުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ދެން ވޯޓަށް ދަންނަވަން އޮތީ، ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝިފާޒު މުފީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 7/2010، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ނިންމުން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޒު މުފީދު.

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67

ވޯޓު ދެއްވި: 53

ވޯޓު ނުދެއްވާ: -

ވަކިގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ: 11

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 53. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 27. ޖުމްލަ 53. އެހެންކަމުން، ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝިފާޒު [illegible] ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 7/2010، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ. އާދެ، މި ބިލު ފާސްވުމާ ގުޅިގެން މި ބިލު ފޮނުވާލެވޭނީ ޤައުމީ ސަލާމަތާ ބެހޭ ކޮމިޓީ އަށް. އެއީ ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ އަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުގެ ދަށުން ހިނގާ ތަނެއް ކަމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނިންމަވާފައި ވުމާ އެކު ހޯމް އެފެއާޒަކީ ޤައުމީ ސަލާމަތާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މެންޑޭޓުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ވުޒާރާއަކަށް ވާތީ. އާދެ، މިހާ ހިސާބުން މި އައިޓަމް މި ނިމުނީ. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަން.

13. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތައް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް. މިގޮތުން ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 2/2010، [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސްކުރިއަށް ގެންދަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވަމުން ގެންދެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ އަށް.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. السلام عليكم. [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނަށް އަޅުގަނޑުގެ [illegible] ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނަޝީދު މި އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވާފައި ވަނީ، އަޅުގަނޑު [illegible] ގޮތުގައި [illegible] [illegible] ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޢަމްދުކޮށް މަރާލުމުން ގެންދާތީ އެކަމުގެ އާދެ، ޤިޞާޞުގައި، ނަފްސުތަކުގައި އަދި ބިރުވެރިކަމުގައިކަން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެފަރާތުން ވިސްނާއިރު އަޅުގަނޑު ވެސް މަރަން މަރުގެ އަދަބު ދިނުމަށް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އަދި ވިސްނާލަންޖެހޭ އިތުރު ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން ވޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްލާމް ދީނުގައި އޮތް ޝަރީޢަތުގައި ވެސް މި އޮންނަނީ މަރަން މަރުގެ އަދަބު ދިނުމަކީ ދިރުމުގެ ވާ ކަމެއް ކަމުގައި. އަދި އެއީ އެހެންކަމަކާ މީހުން ދުރުހެލިވެ، އެކަމުގެ ވެރިޔާ މީހުންނަށް ދިބެހިން ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ވާތީ، އަޅުގަނޑުމެން އުފަލުން އެގޮތުން ވިސްނާއިރުގައި ތާއީދުކުރަމޭ. މިކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނުގައި ވެސް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޤަބޫލުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނުގައި މިކަންކަން އެގޮތަށް ދުރާއިރު އަދި ވަރަށް މުހިއްމު އެއް ކަމެއް ވީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނުގައި ގަވާއިދުތަކާވާ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ކެޕިޓަލް ޕަނިޝްމަންޓް، މީހުންގެ ހައްޤު، މީހުންގެ އަދި ބޭރުކުރުން މިފަދަ ބޮޑެތި ޕަނިޝްމަންޓަށް މީހުންނަށް ތާއީދުގައި އެކަމަށް ވިސްނަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނުގައި އެކަމަކު ބާރުއަޅާ ހިނގާ ވެސް ސިންގަޕޫރުގެ މިސާލު ވެސް، ޗައިނާގެ މިސާލު، ޖަޕާން އެމެރިކާ ގައުމުތަކުގައި ވީކަމަށް ވެސް ނަހަ މިފަދަ އަދަބުތައް އާދެ، ހުރިހާ ނޫނީ ދިބާބޭރުހުރުމުގެ މިފަދަ އަދަބުތައް މީހުން ދުރަށް ދިއުމަށް އުފާވާ އަދަބުތައް ކަނޑައަޅަމުން އަޅުގަނޑުމެން ދެން ބަހައްޓަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބައޮތް އެނގެން. އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މިފަދަ އެންމެ ބޮޑު ސުވާލަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތިވާ ޖަސްޓިސް ސިސްޓަމް، ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑު އެ ދައުރުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ދާއިރު މިހާރުގެ މަގުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމުގައި ވަރަށް ހަމަހަމަ އަދި ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމެއް ނެތް. ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ނޫނީގެ މީހުންނަށް އަދަބު ދެވޭއިރުގައި އެގޮތުގައި މި އަދަބު ދެވުނު ހިނގުމަކީ މާ އެހެން ކަން ވެސް. އެއީ ކޮން ކޮން މީހަކަށް އަދަބުނުދެވި ކޮށް ނުކޮށް ކަމެއް ވެސް އެބަ ވޭ ވަރަށް ގިނަ ގަހާރަ މިމަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި އެންމެ ބަސްހުރި ހިއުމަންރައިޓްސްއަށް، ޝަރީޢަތަށް އިންޕެމަން ހިނގުމަށް ބުނާނީ އެންމެ ބަސްހުރި ހިއުމަންރައިޓްސްއަށް ވެސް ހިތްވަރުކަން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އެބަ އެނގޭ، ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިކަމާ ބަހުސްނުކުރަން. މަރަން މަރުގެ އަދަބު ދިނުމުގެ މި ކަންކަން ހިންގުމުގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝަރީޢަތް ހިންގާއިރުގައި އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތް، ފެއަރ ޓްރަޔަލް ބޭނުވާ މިފަދަ ފެއަރ ޓްރަޔަލްއަކާ ވާ ޝަރީޢަތް، މި ފެއަރ ޓްރަޔަލްއަކާ ވަމުންދާ އެހެނެ ކަންތައްތަކެއް ވަމުންކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުން ބައެއް ގިނަ ދަސްވަމުންދަކަށް ނުހިނގާކަށް ވެސް ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވޭ. މީ އަޅުގަނޑު ދައްކާ ވާހަކައެއް އެކަނިއެއް ނޫން. މީ މި ދައުރުގެ އަދުލުގެ ނިޒާމު ދެމެހެއްޓުމުގައި ވަރަށް ގިނަ ބަހެއް ބޮޑު ބޮޑު ގަރާރުން ވަޒީރުން އަދި ކުރީގެ ސަރުކާރުތައް މިހާރުގެ ސަރުކާރުގެ ސްޕީކަރ ދަށުން ވަޒީރުންނާ ވަރަށް ގިނަ ބޭބޭފުޅުން އަދި އެމީހުން ހައިސިއްޔަތުން

ވެސް ވަޑައިގެންނެވި ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން މިކަމުގެ ބޮޑެތި ރިޕޯޓުތައް ނުކުރައްވާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާ ޙަޤުޤުގެ ނިޒާމު ރަނގަޅެއް ނޫން. އިންސާފު ގާއިމު ވާ ގޮތަކަށް ނޫން އޮންނަނީ. މިސާލަކަށް، ފުރުސަތު ލިބޭ ކޯޓުތަކުން. ވަރަށް ބޮޑު ދިރާސާއެއް ކުރެއްވުމަށްފަހު ރިޕޯޓެއް ނެރުއްވާފައިވޭ. ނިޒާމު އޮޅުވާލައި ވަނީ އިންސާފު ގާއިމުނުވާ ގޮތަށް. އަދި ހަމަޖެހޭ ގޮތެއް އެ ކަންތައް ހާމަވެ ގޮތެއްގައި ކުރަމުންދަނީ ވެސް ހަމަ އެ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް މިފަދަ ބޮޑެތި ޕަބްލިކްމަނީ މީހުންގެ މައްސަލަ ގާއިމުކުރާއިރުގައި. އަދި ހަމަ އެހެންވެ، ސަރު އެއިވަން ފޯރަމްސްގެ ޗީފެއް ވެސް މި ފެށުމަށް ކުރިމަތި ޖާގަޔާބޮޑަށްވާއިރު. ހަމަ މިފަދަ ބޮޑެތި ރިޕޯޓްތަކުގައި ވަނީ ޖިނާއީ ނިޒާމު އޮޅުވާ ބަޔާނެއް. އަދި ހަމައެހެންވެ، ދާދި އިހަކަށްދުވަހު އައި.ސީ.ޖޭ އިން، އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮމިޝަން އޮފް ޖޫރިސްޓްސް އޮތް ވެއްޓުމެއް ވެސް ފުރިޔާމެއިގެން އަޅުގަނޑުމެންނާ މަޑުކުރައިގެން ބޭނުންތަކުރާއިރު. އަދި އެކުއެކު ދާއިރާތަކުން ވަޒީފާގެން މައްޗަށް ކުރިއަށް ރިޕޯޓް ބަޔާންކުރައްވައިދެއް އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމު އޮޅުވާ ފާޅުކަމަށް ގެނެސްދޭނަމެވެ. ވަރަށް ބޮޑު ފުރިހަމަ ފަރާތް ވަރަށް ބޮޑު ތަކުރާރުކަމެއްވެއްވާ. ހަމަހަމަ ކަނޑައެޅުމަށް ހިންގާއިރުގައި ވެސް ހިނދެއްގެ ހިތްވަރު ދީފައި.

ހަމަ ޖިނާއީ ނިޒާމުގެ ބޮޑެތި ކަމެއް ފަހަރެއްގައި ކުރިއަށް ތަރައްޤީ ކުރާއިރު ޖިނާއީ ޢަދުލުއިންސާފު ހިންގުމަށް ބޭނުންކުރާ ސިޔާސަތުތައް ހަރުދަނާކުރުން. މި ޖާގައިން އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގައި ހަމަހަމަކަން ހިނގާ ކޯޓުތަކުގެ ހަމަހަމަކަމުގެ މަތިން ދީ ކުރިއަށް ގެންދާނެ ބޭނުންފުޅުވާ ނިޒާމެއް ސިޔާސަތެއް ހިނގުމަށް ހަމަ ހަރުދަނާކުރުން. އެއީކުރާ މީ ބޮޑެތި ފިޔަވަޅުތަކެއް ކޯޓުތަކުން ބޭނުންވާ ސިޔާސަތު ހިނގުމަށް ޤާނޫނީ ބާރުތަކެއް. އަދި ފުލުހުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮމިޝަނުން ވަޒީފާ ގާއިމުކުރަން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމެއް. އަދި ފުލުހުން ބޮޑެތި ވަޒީފާ ނިސްބަތްވާ އޮފީސްތަކުގެ ގާނޫނީ ބާރުތަކެއް ހިފެހެއްޓުމަށް، ކޮށްދޭން ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި ބިނާކޮށްފައި ހުރި ދާއިރާތަކުގެ ހަމަހަމަކަމެވެ. އަހަރު ތަރައްޤީ ތަކުރާރު ކޯޓު ކޯޓަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށްދާނެ ޢަމަލުކުރުމަކީ ބޮޑުކަމެއް، ހިނދެއްގައި ޝަރުޢީ ހިތްވަރުދޭ ޖިނާއީ ނިޒާމު ހަމަހަމަ ކުރިއަށް ފުލުހުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރައްވަނީ. ހަމަ ނިޒާމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ފުރިހަމަ ކޯޓުތަކުން ރިޕޯޓް ހަދާ ހިއްސާކުރުމަށް ދިރާސާ ކޮށްދެއްވާ އިންސާފު ލިބުމަށް ކަމަށް ޖެހޭކަމަށް. އެހެންވީމާ، ހަމަ ހަމަ ކޯޓުތަކުގެ ޢަދުލުއިންސާފު ވަރަށް ބޮޑު ތަކުރާރުކުރެވޭ.

އާދެ، މިސާލަކަށް، ހަމަ ކޯޓުތަކުން މުއައްސަސާތަކުގެ އެއް މިސާލެއްގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަނީ. ބަދަލުކުރުމަށް ޙަމަލާ ދި މިދަނީ ހިނގާފައި ދާ ދުވަސް، އޭގެ ދާ ދުވަސް 10 ވަރަށް އަހަރު ދުވަސް ދި މީހުން ކައިވެނިކުރުން، އިސްދަރިން ލިބޭ ދުވަސް ފުލުސް ޝަރީޢަތުން މުއާމަލާތު ގޮތުން. މިކަހަލަ ހާލަތްތަކުގައި ފުލުސް އެބަ ދިމާވޭ. ހަމަ އެހެންވެ، ކުރުމުގެ ދައުލަތުގެ އުފެއްދުމަށް ޤާނޫނަކީ ހަމަޖެހިލުން އެ ކުރުން، ކުރަކަށް ވަނީ ކިޔުނުގެ ފުލުހުންކަން ފުލުސް އެ ހަމަޖެހިލު ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމެއް ޝަރީޢަތުގެ ބަދަލުގައި މުޢާމަލާތު ކުރިއަކު ފުލުސް އެބަ ގެނދޭ. އެކަމަކު ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ކޯޓުތަކުގެ ފުރިހަމަކުރުމުގެ ވާދަވެ އަޅުގަނޑުމެން ބިނާކުރެއްވި ހަމަ ޕަބްލިކުމަނީ، ހަމަ އަދުލުވެރި ބޮޑެތި އޮޅުވާލުމެއް ކުރިއެރުވީ. އެއްބާރުލުމާ، އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލީ އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލުތައް ގެނެސްދެވީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާ ޙަޤުޤުގެ އޮތްގޮތުން އެއް ކޮޅުގައި އެއްބާރުލުމެއް ދި މުއާމަލާ

ދެ ގޮތަކަށް ނިމިގެން ދާ ތަން ވަރަށް ގިނައިން ފެނޭ. ކަނޑި ގެންގުޅޭ މީހަކު، އެ މީހަކު 5 އަހަރު ޖަލުގެ ސޮންބޮންސް ގާއިމުކުރަމުން ދާއިރުގައި، ބުކުރުގައި ހަމަ އެ ކޯޗުން ކޮންޓްރޯލް މިއީ ކުރައް ނުދޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބިރުގަންނަނީ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، މީގެ ކުރީގެ ސަރުކާރު ޤާނޫނުގައި ހިފުމަން ރައިބްސް ވައިޓްޗެކްޓްރޯގެން ހުރަހެއް ހުރި މައްސަލަތަކެއް އެންވަޔަރަމަންޓާ ތަނުއްޖެ ގޮތުގައި ސިފަވެގެން ދިމާވި ކުޑަތަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ ހަމަ އެ ޤާނޫނުތަށް ބިލުބަލައިގެން މީހާ ވެސް ހުއްޓުވުމަށް އިޖުރާއަތުން ދާ ތަން. އެހެންވީ، ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަށް ޝަރުޢީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމު މިހާރު އުފެދިފައި ނުވާކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަމު. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝަރީޢަތުގައި ވެސް، ދީނުގައި ވެސް އަދި ދުނިޔާގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ވެސް ޖިނާއީ މައްސަލައަކަށް އަދި ވަކިން ހުއްޓުވާނެ ހަމައެކަނި މައްސަލައިގެ ޓެކްނިކަލް ހިތާ ބާވަތުގެ މައްސަލަތައް ހިނގާއިރުގައި ޤާނޫނާއި ހިލާފުވާނޭ ކަން ކަނޑައެޅިގެން. ދެން އެހެނިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެގޮތަށް ސިފަވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ އެހެން ސިފަވަނީ މި ދަރަނިވާ ކަނޑައެޅުމަށް ކަންކަމުގެ ފުރަތަމަ ތަފާތުތަކެވެ. ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތަފާތުތަކެވެ. ސީރިއަސް ޝަރީޢަތުން އިންސާފުގެ މަގުން ހިންގާނެ ފާސްކުރާނެ މި ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި އެބައޮތް. މި ކަންތައްތަކާ ފުރަތަމަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި، ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމު އިޖުރާއަތުތަކަށް ދަންނަވާލަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، އެފަދަ ނިޒާމެއް ގާއިމުވާގޮތަށް ނަމޫ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ބޭނުން އުޅުނީ ބޭނުންތަކެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބިލުގެނެސްފައި ކަނޑައަޅާ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފާހަގަކުރެވޭ ވެސް އެބަ ބުނޭ ގާނޫނު އަކީ ބާރު ލިބިގެން ވާކަމާ މީހުންނަށް އަދަބު ދިނުމާއި އަދަބު ދޭއިރުގައި މިފަދަ މީހުން ކުރުމުގެ ގުނަކުރާއި. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރުމާކުރެވިފައި ބޭނުމ ބޭނުމ ޖަލުހަރުތަކުގައި ވެސް ހަމަ މިގޮތަށް މީހަކު ހިފަހައްޓާ ގަވާއިދު. ތަޖުރިބާގައި ވާ މައްސަލަ އެކަށީގެން ވެސް ބާރުވާ އަށް ދާއިރާތަކުގެ ބާރު ލިބިގެން އުޅޭ. އަދި މަރުވާ ޤަސްދުގައިވާ މީހުންނަށް ވެސް ދާއިރާތަކުގެ ބާރު ލިބިގެން އަޅާނާ ބޭނުމ ފާހަގަކުރެވޭ. މިސާލަކަށް އެޖެންސީގައި. ކުރީގައި އެޅުނު ކަމަކާ ތުރުސްކާރު ކުރެއްވި ރަގަޅު ނިކަސަން، އެކަމުގެ ފިލާވަޅު، މަސައްކަތް ވަރުގަދަ ހިނގައިގަތީ ދަރުއްކަމް ހޯދައިދީ ތަރުބިއްޔަތުގައި ވާދަވާއި އެކަމުގެ ފަރާތުގެ ރަހުމް ގެންގުޅުމަށް ތަދު ވެސް އެކި އެކި ފުރިހަމަ. މިފަދަ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން ފެނެނީ. އެހެންވީމާ، ބާރުވާ އަށް ވަރަށް ބާރު ދަށަށް ލިބިގެންވާ ދާއިރާއިން އަޅުގަނޑު އެނގޭ ބާރު ފާހަގަކުރަނީ މިދަންނަވާ ފަރުދުން އަޅުގަނޑުމެން ޖިނާއީ ޤަޟިއްޔާ ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން އިތުބާރު ނެތްކަމާއިމެދު. އަދި އެހެންވީމާ، މިފަދަ ޤާނޫނުތަކުގެ ކަނޑައެޅުމަށް ވަރަށް ބިރު ހުރި ކަމެއް ކަމުގައި. އެހެންވީ، އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ތާއީދުނުކުރެވޭނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ށުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަފްރާޝިމް ޢަލީ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު) އާދެ، ސުވާލެއް ސިޔާސަތުން ދިމާވި މައްސަލަ ހައްލުކުރެވޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން
މަޖުބޫރުވަނީ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝިމް ޢަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ށުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/2 ދަޢުވާކުރުމާއި އަދަބު ދިނުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ، މެންބަރު ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކުގައި ށުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، މަރުގެ ހުކުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުރިހާ ކަމެއް ކަނޑައެޅުމާ ބެހޭ ގޮތުން ހަރަކާތްތެރިވާއިރު މިއަދު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ 3 ބައިގޮތަކަށް. ފުރަތަމަ ބައިގޮތަކީ، ޤާލަﷲ ސުބުޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ޤާނޫނުގައި ވަކި ކޮންމެ ޤަތުލެއްގެ ޙާލަތެއްގައި ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައެޅިގެން، އެއްވެސް މީހަކު އެހެން މީހަކު މަރާލުމުން ނިމޭ ގޮތް ސާފު ބަޔާން ކޮށްދެއްވާފައިވެއެވެ. އެކަމާ އަދި ގަސްދުގައި ކުށްކުރުމުގެ ތެރެއިން މި ގަސްދުކޮށްފިނަމަ ކުރީގެ ގޮތާއި އެއާ ގުޅުންހުރި ބާވަތްތަކުގެ ބަޔާން ގައުމުގެ މުޖުތަމަޢުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިފައި ނުވާ ކަމަކީ ތަޢުލީމީ ގޮތުން ވެސް ނޭނގޭ ކަމެއް ނޫން. އެކަމުގެ އެއްބަސްވުމަކަށް އައިސް ގަސްތުގައި ޤަތުލުކުރުމާ ބެހޭ ޙުކުމް ވަކިވަކިން ވާނީ. އަޅުގަނޑު އެކަން ހަމަ ވަކިވަކިން ދަންނަވާ ލާނަން. އެއީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޤަތުލުކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއްވެސް ވައްކަމެއް ހުރިގޮތް، އެއީ ދެވަނަ ބަޔަށް ވަރަށް ސާފު ބައިގެން ޤަތުލުކުރެވޭ ވަކިވަކި ގޮތްތައް ވެސް މީ. މިހެން ކަމުގައިވާތީ ސާވެސް އަޅާކިޔަން ނުކުރެވޭ ވަކިވަކި ގޮތް. މިހެން ބަޔާންކޮށް ދިނުމަށް ޤަތުލު ކުރެވޭ މީހުންގެ މައްޗަށް ޤާލަﷲ ސުބުޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަށަވައިދެއްވާފައި ވަނީ ވަކިވަކިން. އަދި މިކަން އެކަމުގެ ޝަރީޢަތުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވާލި ފަދައިން އެއްވެސް މީހަކު އެހެން މީހަކު މަރާލުމުން ނިމޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާ ގޮތަށް، ސާފު އަދި ސުވާލު އުފެދިގެން. ޤާލަﷲ ތިޔަން ބަޔާންކުރައްވައި ބަޤަރާ ސޫރަތުގެ 178 ވަނަ އާޔަތުގައި ވަޙީކުރައްވަނީ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى. އޭގެ މާނަ އަކީ، އޭ! އީމާންވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭ. ޤަތުލުކުރެވޭ މީހުންނާ ދޭތެރޭ ޤިޞާޞް ހިފުން ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްޗަށް ފަރުޟުކުރައްވައިފީމެވެ. އަދި ސުންނަތުގައި މަރުގެ އަދަބު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ބަޤަރާ ސޫރަތުގެ 194 ވަނަ އާޔަތާއި، މާއިދާ ސޫރަތުގެ 45 ވަނަ އާޔަތުން ދަލީލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ނަފުސަކީ ދަރަޖަކުން ގޮތުގައި ބައްލަވާ ނަމަވެސް ގަސްތުގައި މީހަކު މަރައިފި މީހެއްގެ ޝަރުޢީ އުޤޫބާތަކީ ޤިޞާޞް ހިފުންކަމާއި، އަދި އެއީ ކަނޑައެޅިގެން މުޅި

އިސްލާމީ އުއްމަތަށް ވާޖިބުވެގެން ވާ ކަމެއްކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް ވަރަށް ސަރީޙަ އިބާރާތުން ސާފުކޮށްދޭ. ދެވަނަ ހަދީޘްތަކަކީ، އަޅުގަނޑު ކުރިން މިދަންނަވާލި ހަދީޘްތައް އެހެން އޮތް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ޝަރުޢީ ގޮތުން ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޤޫބާތެއް ނުވަތަ މާތްاللهގެ ހައްދުތައް ގާއިމުކުރުން، ތަންފީޛުކުރުމުގައި ވަކި ޚާއްސަ އުސޫލުތަކާއި، ޝުރޫޠުތަކެއްވޭ. މި އުސޫލުތަކާއި ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭގައި މިފަދަ ކުށެއްގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިގެން ތަންފީޛުކުރެވޭނީ އެކަށީގެން އެއްވެސް ޝައްކެއް ވަސްވާހެއް ނެތް މިންވަރަށް ޝަރުޢީ ގޮތުން ސާބިތުވެގެންނެވެ. އެ ކުށެއް ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވުމުގައި އެއްވެސްކަހަލަ ޝައްކެއް ވަސްވާހެއް ވާނަމަ، އެކުށުގެ ހައްދުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅައި އެކަން ތަންފީޛުކޮށްގެން ނުވާނެ. ކީރިތި ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ހަދީސްކުރައްވަނީ، ادْرَءُوا الحُدودَ عن المسلمين ما استطعتم. އޭގެ މާނަ އަކީ މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ހައްދުތައް ގާއިމުކުރުމުން އެކަން އެއްވެސް ޝަރީޢަތެއް ނުވާ ވަރަކަށް ގާއިމުކުރުން ކަނޑައެޅިފައިނުވާ ޝަރީޢަތުގައި މަޖުބޫރުކޮށްފައިވޭ ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރުމުގައި ދުރުވެ މި ބާވަތުގެ ކަންކަމުގައި އަދަބު ދޫކުރެވިގެން ނުވާނެ. ހައްދު ގާއިމުކުރުމާއި ވަކި ދުރުކުރުމާއި ކަންކަމުގައި ސާބިތުވުމުގެ ފަދަ އެއީ، އެއީ ވަސީލަތްތަކާ ދުރުގައި އަދަބު ކަނޑައެޅިގެން ވަކިން ބޭނުންކުރެވޭނެ. އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާޟީ ހުއްޖަތުގެ ހައްދު ދޭކަށް ހައްދު ކަނޑައެޅުމަށް ޝަރުޢީ ގޮތުން ކުރިން ނަމަވެސް އެކަން ސާބިތުވާ ޝައްކެއް ނެތް ހުއްޖަތެއް ނުވާ ކަމާއި ހަމަ ޝަރުޠު މި ބޮޑު ކުށްތަކެއް އަދި ފާހިޝް ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ކުރިން ބަލާ ޤާޟީ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ކުރިން ސާބިތުކުރުމުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުޢީ ހުއްޖަތެއް ހުރުމާއި ކުށްތަކެއް ހެކިވެރިންނާއި ހެކިބަސް، މިއީ ވެސް ހުއްޖަތުގެ ގޮތުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމެއް. މިސާލަކަށް އެއްވެސް ކުށެއް ސާބިތުވުމަށް ހުއްޖަތަކީ މަދުވެގެން އެއްކަލަ ޝަރުޢީ ވަސީލަތެއް ހުރުމެވެ.

އެއްވެސް ކުއްލިގޮތަކަށް ނުވަތަ ވަކި ކުށެއްގެ ޝަރުޢީ ހުއްޖަތް ހޯދުމުގެ ކުރިން ސާބިތުވުމުގެ ވަސީލަތް ހުރި ކަމާއި ހަމައެކަނި ކުށެއްގެ ބޮޑު ކުށެއްގެ ޝަރުޢީ ހުއްޖަތުގެ ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހެކިވެރިން، އެ ކުށް ކުރުމަށް އިޢުތިރާފުވުމާއި ޤާޟީ ހުއްޖަތަށް ބަލާ ޤާނޫނީ ގޮތުން ސާބިތުކުރެވޭ ޝަރުޢީ ހުއްޖަތާއި، ކުރިން ކުއްލިގޮތަކަށް ހުއްޖަތެއް ފެންނަ ހާލަތުގައި ވެސް ކުށުގެ ގޮތުގައި ސާބިތުވާ ހުއްޖަތްތަކެއް ވެސް ޤަބޫލުކުރެވޭނެ. އެ ޤަބޫލުކުރެވޭ ހުއްޖަތަށް ބަލައި މީގެ ވެސް ޤާޟީ ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ހުއްޖަތަކަށް ވުމާއި ހެކިބަސް ނެގުމަށް ދަށުން ކުރިން ހުއްޖަތުގައި ވެސް. މި ކަމުގައި ކުއްލިގޮތަކަށް ހުއްޖަތް ވެއްޖެނަމަ، އެހެންވީމާ، ޝަރުޢީ ހައްދުތަކުގެ ޝަރުޠުތަކާއި ހެކިވެރިންގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ގޮތުގައި ބަލަނީ. އެކަމުގެ ސަބަބުން ހުއްޖަތުގެ ބާވަތެއް ހެކިވެރިންގެ ޝަރުޢީ ހުއްޖަތެއް ނުވަތަ އިޢުތިރާފް ކަމުގައި ވިޔަސް ސާބިތުވާ ގޮތަކަށް ހިފެހެއްޓޭނީ. އެހެނީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށް، މި ކަމުގައި ކުރީގެ ޤާޟީންގެ ހުކުމް ހިންގުމުގެ ކުރިން އެކަން ކަށަވަރުކޮށް ހުއްޖަތް ހިފަހައްޓައިގެން. ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުކުމް ކުރަން ނުކުރެވޭނެ ކަމާއި ހުކުމްކުރެވޭ ޝަރުޢީ ހުއްޖަތް ހިފަހައްޓައިގެން އެ ހުކުމެއް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ކުރިން ހެކިތަކާއި ހުއްޖަތްތައް ދިރާސާކުރެވިގެން ހުކުމްކުރުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ކަމެކެވެ.

އެކަހަލަ ޤާނޫނުތަކުން ބަދަލުކުރުން ހަދައި، އެ ކަންތައްތައް ދުރުހަދައިދެނެވެ. އިސްލާމީ ދީނުގައި މީހަކު ކުށާ ނަމަވެސް އިސްލާމީ ދީނުގެ ތަޢުލީމާތުތަކުން. ނަބަވީ ދީނާ ޚިލާފުވާކަމެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، އޭގެ އަދަބު ދިނުމަށް ޢަދަބުގައި މި ވަސީލަތްތަކެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ތެރެއިން ޤިޞާޞްއާއި ޙައްދު ޢުޤޫބާތާއި ތަޢުޒީރީ ޢުޤޫބާތު ހިމެނެއެވެ. ޝަރުޢީ ޙައްދުތައް ވެސް އޭގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޢުޤޫބާތްތަކުގެ ބާވަތްތަކުގައި ޝަރުޢީ ޙައްދުތަކާއި ޤިޞާޞް ދިޔަތް ހިމެނެއެވެ. 3 ވަނަ ބާބުގައި މިސްކިތުގެ ޙުކުމް ތަންފީޒު ކުރުމާއި، ޤިޞާޞް ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް އިސްލާމީ ޝަރީޢާގައި މުޢާމަލާތުތަކާއި ކުށުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ދެނެގަތުމެވެ. އިސްލާމީ ޝަރީޢާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް ކުރި ޙުކުމް ކުރެވުމަށް މަޖުބޫރުވެއެވެ. އެހެންކަމާ، އެންމެ ފުރަތަމަ ޤިޞާޞް ހިފުމުގެ އާދަމުގައި ވެސް ޤިޞާޞް ހިފުމުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޤުރުއާނުގެ ތިބާގެ މީހާގެ އާދަމުގެ މީހުން ދެމީހުން އެކަކު އަނެކަކު މަރާލީ ބޭނުމުން ވަރަށް ބޮޑު ޙަޤީޤަތެއް ނަމަވެ، އެކަމުގެ ތަފްސީލު ވެސް ކުރާ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އެއްޗެކެވެ. މިކަން ބަޔާންކުރައްވައި ބަޤަރާ ސޫރަތުގެ 178 ވަނަ އާޔަތުގެ މިކަމާ ގުޅޭ ހިސާބުގެ މާނައިގައި މާތްالله ވަޙީކުރައްވަނީ، "ފަހެ އެ މީހާގެ މަރުވި އަޚާގެ ފަރާތުން ތިބާގެ ބައެއް މައާފުކުރެވިއްޖެ ނަމަ ދަންނަވާށެވެ. ފަހެ އެ މީހާގެ ކިބައިން ވާޖިބުވެގެންވާ، ހެޔޮގޮތުގައި މަރުގެ ދިޔަތަށް އަދާކުރުމެވެ. އަދި މައާފުކުރި ފަރާތަށް މައާފުކުރުމަށް މީގެ އިހުސާންތެރިކަމާ އެކު އެ ދިޔަ އަދާކުރުމެވެ. އަދި އެއީ ތިޔަބައި މީހުންގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެ ހަމަހަމަކަމުން ތިޔަބައި މީހުންނަށް ލުއިކޮށްދެއްވި ރަޙްމަތެކެވެ. އަދި ދެން އެއަށްފަހު ޙައްދު ފަހަނަޅައި ދިޔަ މީހާ، ފަހެ އެމީހާއަށް ވޭންދެނިވި ޢަޛާބު ވެއެވެ." އަދިވެސް ޙަދީޘް މިކަން ކަށަވަރުކޮށްދެއްވައި، ރަސޫލާ ﷺ ވަރަށް ގިނަ ޙަދީޘްތަކުގައި ޤިޞާޞް ބަޔާންކޮށްދެއްވިއެވެ. އޭގެ ތެރެއިން އެއް ޙަދީޘެއްގައި އާދެއެވެ، މީހަކު ގަސްދުގައި ޤަތުލުކޮށްފި ނަމަ، މަރުވި މީހާގެ ވާރިޘުންނަށް ދެ ގޮތުގެ ހިޔާރު ލިބިގެންވެއެވެ. ޤިޞާޞް ހިފުމެވެ. ނުވަތަ ދިޔަތް ނެގުމެވެ. 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ދިޔަތަށް ދެވޭ ސިފަ ތަކުގައި ޤިޞާޞް ހިފުން ނުވާނެއެވެ. މިގޮތުން ދިޔަތް ދަރަޖައިގެ ވާރިޘުން ވަނީ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ފުރިހަމަ ދިޔަތެވެ. އަދި ހަމަ ނުވަތަ ކަމާއި ބެހޭ ގަސްދެއް ނުވާ ޤަތުލުގައި ފުރިހަމަ ދިޔަތް ދޭން ވާނެއެވެ. އަދި ހަމަ މިގޮތުން ދެވޭ ދިޔަތަކީ ޢާލަމީ ދިޔަތް ކަމުގައި ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ދިޔަތެވެ. ދިޔަ ވެސް ޤިޞާޞްއަށް ބަދަލުގައި ދެވޭ މާލީ ޢުޤޫބާތެއް ކަމުގައި ވެސް ނުވަތަ، ދާއިރާގެ ބޭރުން ޤިޞާޞް ހިފުމުގެ ޙައްޤު ލިބޭނެ ގޮތް އިސްލާމީ ޝަރީޢާ ބަޔާން ކޮށްދެއެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުރި ގާނޫނީ ތަޢުރީފުގައި ތަސްލީމުކުރާ ޢާއިލާއެއްގެ މެދުގައި ޤަތުލުގެ މައްސަލަތަކާ ދިމާވުމުން ވެސް ދެ ޢަދުލުވެރިކަމާ ގުޅުނު ޙަދީޘް ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކުރައްވައިވެސް، އަރުގަދަ ވިދާޅުވި ހިޖުރައިން 1424 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެދުނު ވަނަ. އެހެންކަމާ، މި ބަޔާނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މި ދައުލަތުގައި ދިވެހިދީނާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ގޮތުން ދިވެހި ޤާނޫނާ ޢަމަލު، އިސްލާމީ ޝަރީޢާ ތަންފީޒުކުރުން ކާނަށް މަސްއޫލުވާ ގޮތެވެ. މިހެން ވީމާ އެ ފަހުމުގެ ހުރިހާ ކަމަކަށް ވަނީ އެދުވަސް އަޅައިގަތުމަށް ދިއުމެވެ. ހިލާޙު މިނިވަން މަޤާމަކަށް ބެހުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ ޙުކުމްތައް ދެނެގަތުމެވެ. އިސްލާމީ ޝަރީޢާ ޤާނޫނު ގެނެސް ޤާނޫނުއަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ބަދަލުގައި ވަކިގޮތް ނުވާ ކަމުގައި ވެސް ނުވަތަ މާތްاللهގެ ޙުކުމްތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ވެސް

އެންމެ ފަހުން މާތްﷲ ކަނޑައެޅުއްވި ޙުކުމްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނެ ހައްދުގެ ބައި. އެހެންވީމާ، ޢާއްމު ޖަރީމާއިން މިކަމަށް ހާޟިރުކުރުވުމާއި، މިކަންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ޔަޤީން [illegible] ކަނޑައެޅުއްވި މިންގަނޑު އެއީ އެއްވެސް ކަހަލަ ޝައްކެއް ނުވާ ވަރަށް ޝަރީޢަތުން އެކަން ސާބިތުވާ [illegible] އެ ވަސީލަތްތަކާއި އެ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަ ވެގެން ކަންތައްތައް ކުރުވުމުގެ މަންހަޖު ގާއިމުކޮށްދިނުން. ތަރުތީބުން [illegible] ވަނީ ނަމަ ޙަނަފީއިންގެ ޒަމާންގައި ވެސް މި ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަނުވެގެން ބައެއް ފަހަރު މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ތަންފީޛު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ ފަހަރެއްގައި ވެސް މާތްﷲ ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ހައްދުގެ [illegible] އިޖުތިހާދު [illegible] ނޫން. ހައްދު ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި މާތްﷲ އަންގަވާފައި ވާއިރު އެކަން ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ހުރި ވަރަށް ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާއި ވަރަށް ހަރުދަނާ ޝަރުތުތަކެއް. އެހެންވީމާ، އެ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވެގެން އެ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ކަން ކުރުމުން [illegible] [illegible] އިސްލާމީ ޝަރީޢާ އަށް [illegible]. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލުމުން ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އިސްލާމީ ދީން ނުވަތަ އިސްލާމު ޝަރީޢާ ތަންފީޛުކުރުމަކީ ހަމައެކަނި ހައްދުތައް ގާއިމުކުރުމުގެ ވާހަކަ ދައްކާލުމެއް ނޫން. އިސްލާމީ ޝަރީޢާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަނީ ނަމަ، މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] އެންމެ މުހިއްމު ކަމެކޭ އިސްލާމީ ފިޤުހު [illegible]. އިސްލާމީ ފިޤުހު [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] މިކަންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] ހުންނަ [illegible] [illegible] [illegible] ތެރޭގައި [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ ޝަރުޢީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުރިހާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި ހުރިހާ [illegible] [illegible] އަދި ޝަރުޢީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރުޢީ [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ނޫން. އެހެންވީމާ، [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ވިސްނުން ހުންނަ [illegible]، މައިގަނޑު 3 [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. އިސްލާމްދީނުގައި މާތްﷲ [illegible] [illegible] ކަމެއް އެއީ ހައްދު ގާއިމުކުރުން ނުވަތަ ހައްދު ކަނޑައަޅުއްވާފައި [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން އެކަން [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް މިކަން [illegible] [illegible] ދީނުގައި ކަނޑައަޅާފައި [illegible] އުސޫލުތަކާއި [illegible] ތެރޭގައި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible]. އަދި މި ޝަރުޢީ [illegible] ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި [illegible] އުސޫލުތަކާއި ކުރަންޖެހޭ [illegible] ކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ބަދަލުތަކުގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢާ އަށް ތަބާވުމުގެ އަމަލީ ބައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމަލީ ގޮތުން ދެއްކުމަކީ. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ މިހާ ހިސާބުން ނިންމާލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އާދެ، އަޅުގަނޑު މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާޙަށް ފުންކޮށް ވިސްނުމަށްފަހުގައި، އަޅުގަނޑު މި ދެ ދުވަހުގައި ވެސް މީގެ ކުރި ދުވަހުގައި ވެސް މި ބަހުސް ހިނގަމުން ދިޔައިރުގައި އަޅުގަނޑު މި ކަމުގައި ކަންބޮޑުވާ ކަންތައްތަކެއް ހުރި. އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ދެކެވުނު ވާހަކަތަކުން ބަލާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ވާހަކަތަކެއް މިގައި އެބަ ހުރޭ. ދެންމެ، ވާހަކަފުޅު މި ތަނގައި ދައްކަވަމުން ގެންދެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޑރ.އަފްރާޝީމް އަލި ދެއްކެވި ކުރު ވާހަކަފުޅަކުން ވެސް ޖުމްލަކޮށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިސްލާމްދީނުގައި ވަރި ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅި އަދި މާތްﷲގެ ވަޙީގައި ވަރި ގޮތަކަށް ކަމެއް އަންގަވައިދީ ހިނދު، އެކަމަކަށް އެއްވެސް ބާރެއްގައި އިންކާރުކުރަން އޮވެން ޒަރޫރަތެއް އެ ވާހަކަ ދުނިޔާ ޒަމާނަކަށް ގެއްލުދުރުވުމުގެ އިޚްތިޔާރެއް އެއްވެސް މުސްލިމެއްގެ މައްޗަކަށް ތަޢުލީމުގައި ވެސް ނެތް އަދި ވާޖިބު ކަމެއް ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަމާ ދޭތެރޭގައި އެއްގޮތަކަށް ވެސް ހައްލު ވިސްނުމަކަށް ބަލަމު ގޮތަކަށް ވާހަކައެއް ނުވެސް ދެއްކޭކަށް. ސަބަބަކީ ވަރި، އަޅުގަނޑުމެން ބަހައްޓަމުން މި ދާ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މާއްދާތަކާ އިސްލާމްދީނުގެ އުސޫލުތަކާ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ދީފައި އޮތުމާއެކު އިސްލާމްދީނުގެ ބުނާގޮތުގައި އަދި އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސަކާ ޚިލާފަކަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި އަދި ވާހަކައެއް ނުދައްކާނަން. އަދި، ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން އަތުން ގެއްލިގެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި އޮތް އިޚްތިޔާރެއް ބޭރުގައި އޮތް ކަމަކީ ވެސް. އެހެ◌ންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބުނެވިދާނެ ކުރު އަޅުގަނޑު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އެންމެހައި މެންބަރުންނަށް ﷲ އަށް ބިރުވެތިވުމަށް ދަންނަވާލަން އެދި، އިލްތިމާސްކުރަން އެދި، މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަހުސްކޮށް ކުރެވުން އޮތް ކަމެއް ނޫން. މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފަސްޖެހުމުގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ވިސްނުމެއް ގެންގުޅެގެން ނުވާނެ. މި މައްސަލައިގައި މިއީ ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮތް މައްސަލައެއްކަމާ. އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި ކަންބޮޑުވާކަން ނުޖެހޭނެ. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ވަރަށް ކަނޑައަޅާ އެބަ ސާފުވޭ މިކަމުގެ ސަބަބުން ނުކުމެ ނަތީޖާތަކާއި ވެގެން ދިޔަ ގޮތާއި ހަގީގަތާއި ހަގީގަތާ އެކު ކަން ހިންގާފައި އޮތް ގޮތް އެއީ އެއްވެސް ބައިވެރިކަން އެކުލެވިގެންވާ އަންނަ ކަމެއް ނޫން. ދަންނަވާލަމުން އެންމެހައި ކަންތައްތަކެއް އިޖުމާޢު އަދި އިޖްތިހާދުކުރުމުގެ ވާ މައްސަލައެއް މިއީ އަދި ޚިޔާލީ ފުރުޞަތުގައި ކަނޑައަޅައިގެން ވަރި އަލިއްސަ އޮތް ކަމަކާ ދޭތެރޭގައި މިކަންނަކަށް ފެންނަ ގޮތުގާ ހިފައިގެން އަދި މިހެންނަ އަށް ވިސްނަ ގޮތުގާ ހިފައިގެން ފަރާތްތަކެއްކަމަށް ކުރާ މުޙައްމަދުވެ، ކުރާނަން މައްޗަށްވުމުގެ ފެށުމަސްބުގެ ކުރެއް ކުރުވިގެން އެ ހިތައި އަމިއްލަ އަށް. އެހެންވީމާ،

އަޅުގަނޑު ބިރުގަނޑު، އަޅުގަނޑު ބިރުވެރިވަން. އަދި މީގެ އިތުރަށް ދުނިޔަވީ ގޮތުން ބެލިޔަސް އަދި އިންސާނާގެ ބޭއްދިގެ ހަމައިން ބެލިޔަސް އިންސާނަކު ގަސްތުގައި މަރާލާފައި އަނެއް އިންސާނާ އަށް ލިމަންނާ އަޔ ހިއްދަން ރައިޖެސް އޮތް މީހާ ބޭނުމުގެ ކަން ރަށްޔިތުންގެ އޮތް. ކަނޑައެޅިގެން ގަސްތުގައި މަގުމަތީގައި ރަމަޟާންމަހު މީހާ މަރާލުމަށްފަހުގައި އޭނާ އަށް ދިޔަހާއުރުގެ ކަން ބަޔާންވެއެވެ އޮތީ. ޝަރުޢާނީ. އެއީ، ބޭއްދިގެ ހަމައިން ބެލިމާ ދިމާވާ އެއްޗެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވަކާލާތުކުރަމުން މި ދީނީ اللّٰهގެ ވަޙީ ބަސްތުރަހާ މެދު. ދުނިޔެ، އެ ވިދާޅުވި މި ތަންގައި ބަޔާނާ ސޫރަތުގައިގާ އަދި މަޢާނާ ސޫރަތުގައި އެކަން އައިސަ އޮތް ގޮތް ސާފުކޮށް އެ ވިދާޅުވީ. މިގޮތުން ޝަރުޢީ އުޅުނު ކަމަކަށް ވަނީ ނަމަ، ކަންތައް ބާރުވެގެ ވެސް ޤާނޫނީ ޤުރުއާނުގެ ދީނީ ތަޢުލީމާ ތިރާ ބާރުވެން މާތްކަލޭ މަތީގައި މި ހުކުމް ޓްރިބިއުނަލް ސާފުކޮށް ދެނިވަޑައިގަންނަވާށެވެ. ދީނީ ތަޢުލީމާ ވެސް. އަދި އިންޑިޔާއި ތަޢުލީމާ ވެސް އެބައޮތް، ސާފުކޮށް އެ ބޭއްދިމަތުކޮށްދިނުމަށް އާދަމީ ވާ އަދި ޤާނޫނީ ޤުރުއާނުގައި اللّٰهގެ ވަޙީ އަށް އިންކާރުކުރާ މީހާއަށް އޮތް ގޮތް ވެސް ހަނދުމަފުޅު ބަޔާންކޮށްދީފައިވޭ. ފާރަވާ ވެސް މަރުވެރިން. މިހާ ވެސް މަރުވެރިން. އެއްވެސް މީހަކަށް އިތުބާރެއް ނޯންނާނެ ސިޔާސީ ޙަރަކާތް ވެސް މި ދުނިޔޭގައި އޮތް ހުރުމުގެ ވަގުތު އޮތީ ކަން ހިސާބުއެއް ކަމެއް. އެކަން ގެންނަ ފާރާވާއި ވެސް ނެތް. އެހެންވީމާ، اللّٰهގެ ފާރާނައެއް ކަނޑައެޅިގެން ގަސްތުގައި މަރައިލާ މީހާ ފަލާޙު ހިފުމުގެ ކަންތައްތަށް ކަނޑައެޅިގެން އޮތް ގޮތް ހިފާފައި އަދި އިސްލާމީދީނުގައި ޙުކުމް އަމިއްސަ އޮތް ގޮތް ހިފާފައި އަދި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތް ހިފާފައި ވާހަކައެއް ނުދެއްކޭނެ. މައްސަލަ އަޔ އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަންކުރަމުން މި ދަރީ އިސްލާމީދީނުގައި އެކަންކަން ހިނގާ އަދި ޙުކުމް އަމިއްސަ އޮތް ގޮތް ހިފާފައި. އެއްގޮތަކަށްވެސް ރާއްޖޭގެ ވެރިއުޅުއްވާފައި އަތްމަތިކުރަން ދަނޑުވެރިޔާ އެ އޮތީ އިސްލާމީދީނުގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތް ގޮތް ނުން. އެކަމުގެ ހަމައެކަނި މައްޗަށް ފަރާތަކަށް މީހާ ދަންނަބަކާޅުން ތަކަރާރުކޮށް އެ ވާހަކަ ވިދާޅުވަމުން އެ ދަރީ އަދި ދީނީ ދަރުސްތަކުގެ ދުއްވަމުން އެ ދަރީ. އެއީ ޙާކިމަކަށް އޮތް ކަމެއް ނޫން. އެކަން އަންނަނަމަވެސް އެ ޙައިވާއަށް ނުވަތަ ވެރިސްވެސް. އެހެން އޮތް ކަމެއް އެއް ދިމާ އިދާރީގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތަކާއިގެ ރަސޫލް އަދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގެ އެގޮތަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާނީ. އަޅުގަނޑުމެން މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގަންޖެހޭ ސިޔާ ގޮތުގައި އިސްލާމީދީނުގައި އެކަން އޮތް ގޮތަށް އެކަން ބަދަލުކުރުމަކަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވާނެ ވާ ޖިނާ ދުސްތޫރާއި ކުރަމުލެވިގެންދާނެ. އަދި އިސްލާމީ ތަރިކަ ބޮޑުވީމާ ރަނގަޅަށް ސާފުވެގެންވާ. މައްސަލައި ފުރަތަމަ އިސްލާމީދީން ފޮނުއްވި އަލި ދުލަސްކާރުގައި ހަތަރުވަރަކަށް މިހެން ޤިބްލަ ހިފުމަށް ގޮތްވެރި މުޅި އެކަމުގެ ސަހަބުން އިސްލާމީ މުޖްތަމަޢު ދިމާވި ކަންތައްތަކާ އެ އޮތީ ސާފުކޮށް އޮތުން. އަދި މި ރަސޫލާގައި ވެސް މި ބާވަތުގެ ކަމެއް ހިނގާފައި އެބައޮތް އަދި އެއް ކަނޑުން ކަރަނު ކަމެއް ހިނގާފައި އޮތް. އަދި މިހެންގެ މަރުގެ ބުނުމެއް ވެސް ނޫން އެއީ އެހާވަރުކަމުން ވެސް ރަސޫލާގެ އެރުގެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑަށް މައުލޫމާތު ލިބިފައި އޮތީ ރަނގަޅު ގޮތުގައި

އެކަން ބަރުވެރިވިކަން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މި ވާ ގޮތަކީ މިހަކު މަރާލާކަން އެއްވެސް ޖެހިލުމެއް ނުވޭ. اللهގެ ފުރާނަ އެއް ދުއްވައިލާކަން އެއްވެސް ޖެހިލުމެއް ނުވޭ. ގަސްދުގައި މަގުމައްޗަށް ނުކުމެ ވަޅިން ހަމަލާދީ އިންސާނާ މަރައިލަނީ މިހެންގެ ކުރިމަތީގައި. މިވަރުގެ ކަންތައްތައް މިހިނގަމުން މިދަނީ އިސްލާމްދީނުގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތް ހުކުމް އޭނާ ޤާތިލުގެ އެއްވެސް ފުރުސަތެއް ނެތް އޭނާ މަސައްކަތްކޮށްދަރަންޖެހޭނީ ސިޔާސީ ގޮތެއްގައި. އެއީ، މި ޤާނޫނު ބައްޓަންވެފައި އޮތް ގޮތުން ސިޔާސީ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ ވެރިއައްޔާއިރުކަން ހޮވިފައިވާ ފަރާތާ ދިމާލަށް އޭނާ މިސްރާބު ޖަހަނީ ސިޔާސީ ގޮތުން. ދެން މި ދުއްވައިގަންނަންޖެހޭނީ ސަރުކާރުގެ ފަހަރުގައި އެ އިއްޒަތުގައި ވެރިކަން ހުންނަ މީހާގެ އަރިހުން އެދެންޖެހޭނީ މަޢާފު ހޯދުމާއި، މަޢާފު ދިނުމާއި، މަޢާފު ހޯދުމަށްބަލައި އެހެންނެއް ނޫނެ އެކަން އޮތީ. އޭނަ ދޫކޮށްލެވޭނީ އޭ ކުރި ކުރުވެރިއަކު، ޤާތިލު ދޫކޮށްލެވޭނީ އޭ އާއިލާ ގޮތަށް. އޭ އާއިލާގެ ފަރާތުން އެދި މަޢާފު ކުރަންޖެހެނީ. އެއީ، އިސްލާމްދީނުގައި އެކަން އޮތް ގޮތެވެ. އިސްލާމްދީނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ވަކި ގޮތެއް ނިންމަވާފައި އޮތް ކަމަކާ ދެކޮޅަށް އަޅުގަނޑު ހިތަމަކުރަން ފުރުސަތާ ގޮތަކަށް ތިމަންނާ އަދި ފެންނަނީ މިފިކުރު ގޮތާ ކިޔައިގެން ވާހަކަ އެއް ނުދައްކާނެ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ الله އަށް ބިރުވެރިވާށޭ، މުރުތައްދުވަނީއޭ، ކާފިރުވަނީއޭ އެ ގޮތަށް އެ ވާހަކަތައް ނުދައްކާތި. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ވެސް ސާފުކޮށް ބުނަމުންދަނީ އަޅުގަނޑު ބަރުވެރިވަނީ، އަޅުގަނޑު ދީނީ ތައުލީމު ނުނަގާނަމަ، އަޅުގަނޑު ހަރުމަތްތެރިކަން ނުނަގާނަމަ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ދައްކާނީ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ރަސޫލާ الله އަށްޓަކައި. الله އަށް ބިރުވެރިވާންޖެހޭނެ. އެއްވެސް މީހަކަށް ބިރުވެރިވެގެން ނުވާނެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ނޫން ބިރުވެރިވާންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑު ރައްޓެހި ޖަޒީރަތުން ގުދުރުގެ ޗީޖެރަކަން ނޫން އަޅުގަނޑު ބިރުވެރިވާންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑު ބިރުވެރިވާންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑު ގެއްލުވާ ފަރާތަކުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިކަމުގައި އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ހަމަ މިވާހަކަ ހަމަ ވަރުގަދަކޮށް ހަރުއަޅައިގެން ދަންނަވަން އަދި މި މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުން އިސްތިޢުފާދީފައި ތިބި މެންބަރުން މިކަމުގައި ވޯޓު ދެއްވާ ގޮތް ސާފުކޮށް ހަރުއަޅުއްވާން ބޭއްވަވާދޭށޭ. މިކަމުގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ޢަރުޒު ދެއްވާނެ. މިކަމުގައި އިސްލާމްދީނުގައި ހުކުމް އަވަހަށް އޮތް ގޮތް ހިފާލަން…

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހުގެ ވަގުތު ގެއްލިއްޖެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިހަވަންދޫދާއިރާގެ އެދުން. ވަގުތު ހަމަވަމުންދަނީ. (ވަގުތު ކަނޑާލަނީ) އާދެ، ޖަލްސާގެ ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. މަޖިލިސް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެއްކެވުން ގެންދެވި ވާހަކަފުޅު ފުރިހަމަކުރައްވަން ފުރުސަތު އަރުވަން.

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމު ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން މިކަހަލަ މުހިއްމު ވަގުތެއްގައި މި މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ވާހަކަދައްކަވަން ހުރަސްއެޅޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދު ކުރިއަށް ނުގެންދެވުނު ގޮތް ވީމާ، އަޅުގަނޑު އެކަމާ ހިތާމަކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ދެރަވޭ އެކަމާ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ވާހަކައަކީ މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުންކޮށް ވިސްނަން އެބަޖެހޭ. މިކަމުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން އެކީގައިން ފައްޓާގެން ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމު ތަންކޮޅެއް މަސައްކަތާއި ނުލިބޭ އަޅުގަނޑުމެން މި ވިސްނަނީ. ތަންފީޛުކުރުމުގައި އެއީ ވަކި މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާނީ ސީދާ އިސްލާމްދީނުގެ ޙުކުމް އައިއްސަ އޮތް ގޮތުގެ ވާހަކަ. ޙުކުމް الله ގެ ވަޙީގެ ބަސްފުޅުން ދެކޮޅުހެދުމުގެ ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑުމެން ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރާ ގޮތާއި އަދި ތަންފީޛު މުރާޖަޢާ ބާރު ގޮތުން ވާހަކަދެއްކުމުގެ އަރުވާ ބައެއް ނެތް. މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފަސްޖެހުން އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް ވެސް ނެތް. މި އިންތިޚާބު ހިނގުނުކަން އަދި މި އިންތިޚާބުން ވޯޓު ނުދެއްވައި، ދެން ޤާނޫނުތައް، ޤާނޫނު ހިމާޔަތްކުރާ ރައްޔިތުން ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިދާޅުވުން އެއްވެސް ބަސްފުޅުތައް އެއްވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވިދާޅުވުމުން ބަސްފުޅުތައް ނުހުންނާނެ. އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވާ އިއްތިފާޤު އެކަމާއެކު، ހަމަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ މަސްދަރަކީ އިސްލާމްދީން ކަމުން ވާއިރު، އަދި މިއީ ސީދާ الله ގެ ވަޙީ ބަސްފުޅުތަކާ ބާރު ގޮތުން އައިއްސަ އޮތް ކަމަކަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑު އެކަމަށް ބާރުއަޅާލަން. އަޅުގަނޑަށް ނުކުތާ ހަމަ ތަޢާރުފުކުރެވިފައި ކަނޑައެޅިގެން އިސްލާމްދީނުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ވަކި ކަމެއް އެންގެވިފައި އޮތް ހިނދު، އެއާ ދެކޮޅު ހަދަން. އަދި އެއާ ޚިލާފު ވާހަކަދައްކާތީ ދައްކާފައިވާ ވެސް އަދި ޚިލާފަށް މިފަދަ ގޮތަކަށް ތަޢާރުޟުވާ ވެސް އަޅުގަނޑު ބޭނުމެއް ނެތް. އަދި މި ޙުކުމް، މިއަދު ޙުކުމް މި ޚާއްޞަ ނޫނީސް ތަންފީޛުކުރާ ޤަވާޢިދުތަކާ އެބައޮތް. އެކަމަކު ފަދަ ވާހަކަދައްކާއިރު އެހެން އެއް ވެސް ދުވަހު ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި ސިޔާސަތު ގޮތެއްގައި މިހާ ދަރަޖައިގައި ގެނެސްފިނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން އެކަމާ ކަނޑައަޅާ ނުވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ދަރަޖައިގައި ގޮތް އާންމު ދިރިއުޅުމުގެ ބައެއް ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަކާލާތުކުރަންޖެހޭ އިންސާނީ ބައިވަރު ގެއްލިގެން މި ވާހަކަދައްކަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ގޮތްގޮތަށް މުސްލިމުންގެ މުޖުތަމަޢު ދުވަހެއްގައި އިތުރު ދުވަހެއްގައި މުސްލިމު ޤައުމުތަކުގައި ފެތުރިފައި ހުރި މިހާރު ވެސް އެންމެން ކުރިމަތިލާ ދަރަޖައިގައި މުސްލިމުންނަށް މަޖުބޫރު. އުޖޫރާ ދިނުން. އުޖޫރާ ދިނުން ސަރުކާރު ހިންގައިގެން. އެދުރާ އެކަން ކުރާނެ ބަޔަކު ނެތް. އެހެންވީމާ، އެ ފަރާތަށް ދެވޭ ބާރު ނެތް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅޭ ނިންމާލަމުން ވެސް ބުނެލާނަން. އިއްޔެއަކު ކުރީ އެއް އަހަރު، ސަރުކާރަށް އައީ. އަދި ކޮންމެ ދުވަހަކު ހިނގާ ސަރުކާރާ ހިއްސާ އަދި އެހެން ޖަމާޢަތްތަކުން ނަމުން ދިނަސް، އެއީ ކަނޑައެޅިގެން الله ގެ ޙައްޤު. ޙައްޤު އަންނަނީ، ޙައްޤު އަންނާނެ ވަގުތީ ނުނިމެން. ޙައްޤު އަންނަނީ އެ ތަޢުލީމުގެ ކަނޑައަޅާ ހުރި ތިޔައީ ދެން އަންނަނީ

ކޮޅު. ސުންނީ ކިޔަސް، ޝީޢާ ކިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މައްސަލައެއް ނެތް. މި ރާއްޖެއަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ރާއްޖެ އިން އިސްލާމްދީން ދުވަހަކު ވެސް ރާއްޖެ އޮތްހާ ދުވަހަކު މިތަނުން ފިލައިގެން ނުދާނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތައް ބައްޓަންކުރުން. އަދި މި އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީމާ މި އިސްލާހު ހުށަހެޅި ފަރާތް އާދެ، [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑުގެ އަޚް އަޙްމަދު ރަޝީދު އަޅުގަނޑު އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކީގައި ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި މި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރަން. އަދި މި އިސްލާހު [illegible] މި އިސްލާހު މިއަދު [illegible] ފާސްކުރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް އުފާކުރާ ކަމެއް. [illegible] ވޯޓުދެއްވާނެ. [illegible] ކަމެއް ނެތް. ތަންފީޒީ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ނުޖެހޭ. ވަރަށް ގިނަ މަރުޙަލާތަކެއް އެބައޮތް ޤިޞާޞް ހިފުމުގައި. މަރުގެ އަދަބު ނިމިގެން ދާނީ އެއް ކޯޓުގެ މަރުޙަލާއަކުން ނޫން. އަދި އެންމެ މަތީ ކޯޓުގެ އެންމެ [illegible] ވެސް އެ [illegible] މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. މިކަން ކުރީމާ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އަމާންކަމާއި، ޢަމާންކަމާ އެކުގައި އުޅެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން އުޅޭނީ މި މަޖިލީހުގެ އެންމެހައި މެންބަރުންނަށް الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ހެޔޮ ބުއްދި ދެއްވައި އަދި މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކާމިޔާބު ލިބި މި އިސްލާހު ފާސްވެގެންދިއުން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުالله ވަބަރަކާތުހޫ. މިއީ [illegible] އަޅުގަނޑު ދެއްކި ވާހަކަތައް. ޝުކުރިއްޔާ.

މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އައްސަލާމްޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުالله ވަބަރަކާތުހޫ. އާދެ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަމުން މި ގެންދަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 02/2010 މަޢާފްދިނުމާއި، އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނަށް އެއް ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު. އެއީ ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހެއް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވި ފަދައިން އަޅުގަނޑުމެން الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ކަނޑައަޅުއްވާފައި އެއްޗެއް [illegible] ބަދަލުކުރުމާއި ނުވަތަ އިސްލާހުކުރުމާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތަކުގައި އޮތް ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަދައްކަނީ الله ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ [illegible] ނޫން. އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި މަޖިލީހުގައި ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް الله ގެ [illegible] ތަންފީޛުކުރުމާ [illegible] އެއްބަސްވެވަޑައިގަންނަވާ. އެކަމާ [illegible] އެއްވެސް ބޭފުޅަކު [illegible] ވިދާޅުވި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ފާހަގައެއް ނުކުރެވޭ. އާދެ، [illegible] ވެގެން މިއުޅޭ ކަމަކީ [illegible]

ބޫދުލުން ވިދާޅުވަނީ މި ކަންތައް ވާނީ ހަރިސްއޮތޯއާ. އެހެންވީމާ، މިއީ ބަރުލަމާނުގައި ކަންބޮޑުވެވަޑައިގަތުން ޤާނޫނުތަކުއްވި ބޫދުލުން ވެސް ކަންބޮޑުވެވަޑައިގަތުން ޤާނޫނުތަކުއްވި ސަފަހާއި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފަލާ އެކު ތަޢާރަފުކުރަން މި ދަޢުލަތުގެ ޖިނާއީ ގަވާއިދު ބިލު މި ބިލުގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނީ ބަދަލުތަކާ ދުށޮރުގައި ޒާތީ ޙައްޤުތަކުގެ ނަމޫނާއެއް. އާދެ، ދަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ބިލު ކުރިޔަށް ގެންދެވުމުގައި ވަރަށް ގިނަ އިސްލާހުތަކެއް ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާތީ. އެހެން މި ދަންނަވަނީ މި ގާނޫނުގައި ބުނެފައިވާ (ހ) އަށް ގެނެސްފައިވާ ޤާނޫނީ ބަދަލުތަކުގައި ހިމެނޭ އިތުރު ނަމްބަރުތައް ކަމަށް ވީމާ ވެގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަނީ (ހ)ގެ ގޮތުގައި މި ގާނޫނުން އިސްލާހުކުރަނީ މި ގާނޫނު ޤާނޫނީ ތިބާވުންތަކާއި، ދުވަހުގެ ސަރުކާރުގެ ގެނުވުމަށް ޝަރުޢީ ދާއިރާތަކުން ގެންދިއުން. އަޅުގަނޑު ހިތުން މިއީ ގާނޫނާ ގުޅޭ އިޖުރާއާތު. ސަރުކާރު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ބަޔާންކުރުމުގައި މިފަދަ ފިޔަވަޅު ގާނޫނީ ގޮތުން ތަންފީޒުކުރުމަކީ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބިލުގެ ތެރެއިން ގާނޫނީ ގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދާ ހިދުމަތް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅުމުގެ މުހިންމު ސިޔާސަތާއި ބެހޭ ޤާނޫނަކަށް ހުރި ފުރުޞަތަށް ކުރިމަތިލާ ކަމަށް ހުށަހަޅަނީ ހަމަ ސަރުކާރާ ސަރުކާރުގެ ހިތްވަރު ޖަލްސާގައި ދަސްފުރުސަތު ދިނުމަށް. މިއަދު ޝަރީޢަތުގެ ތަޅުމުގައި ޤާނޫނީ ބަދަލުތައް ގެނެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ބަދަލު ގެނައުމަކީ ރަނގަޅު ކަމެއް. ހަމަ ކަމަކީ ބަދަލު ގެނައުމާ އެކު ގާނޫނީ ކަންތައްތަކުގެ ވަޒީފާ ބޭނުންކުރާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވެސް މި އަދަބު ގޮތުގައި ބަދަލު ގެނެވިދާނެ. މި ގާނޫނު ބިލު ވެސް މި ގާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެ ގޮތަށް އެއްބަސް. އެހެންވީމާ، މި ބިލުގެ ދާއިރާގެ ބަދަލުތަކަށް ކަމަށް ވަކިން ޝަރީޢަތުގެ ދާއިރާ ހަމަ ތަރައްޤީކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަން ހިތާމައިން ގާނޫނީ ހަމަތަކުގެ ކުރިއަށް ގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ބޭނުން އަދި ސަރުކާރުގެ އިތުރު އަދަދު ނިންމުމަށް ހަމަ ބާރުލި ދިރާސާކޮށް މިހާރު ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމުގެ ގޮތުގައި ހުރި ސަރުކާރު ގަވާއިދު ދަށުން ބަދަލު ގެނެސްފައިވާ މަސައްކަތަށް މި ކަންކަން ގެނުވަން. އެ ގޮތުން އެހެން ހުށަހަޅަން އަޅުގަނޑު ވެސް މަސައްކަތް ކުރަނީ. ގާނޫނީ ދާއިރާގައި ވެސް މަސައްކަތްކުރަމުން ދަނީ. އަދި ދަރަޖަތަކުން ވެސް މަސައްކަތް ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދާ ތަރުތީބުން ގާނޫނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް ހަރުދަނާކަން ގެންނަން ގޮތުގައި ވިސްނުމެއް ކުރީގެ ފިކުރު އަދި ވީހާ އަވަސް ތަރައްޤީކުރަމުން ފަހުމު ހަމަ ހަމަތަކާ ފެށިގެން ގާނޫނީ ގޮތުން ސިޔާސީ ކަމާ ދޭތެރޭ ގާނޫނީ ގޮތުގައި ބަދަލު ގެނައުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ދެކެން އަދި اللّٰهގެ ރަސޫލުގެ ޝަރީޢަތް ކަނޑައެޅުއްވި ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުން ވަނީ މި މަސައްކަތުގައި ވަރަށް ފަރުވާތެރި ގޮތުގައި ގާނޫނީ ބަދަލުތައް ވެސް ގެނެވިގެން ދިއުމަކީ اللّٰه ރަސޫލުގެ ދީނުގައި ސަރުކާރު ޙަޤީޤަތުގައި އެ ފަރާތްތަކުގެ ނުރައްކާތެރި ތަފާތު ގެނެވޭނެ. އެހެންވީމާ ވެސް ތަޢާރަފުކުރާ ގޮތުގައި اللّٰه ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އަދި ރަސޫލާ، ގާނޫނު ގާނޫނީ ގޮތުގައި އެކުލެވޭ ދަށުން ދީނުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަރުތީބުގެ ގޮތުގައި ވާތީވެ،

މީހަކު މަރަންޖެހޭނީ މުޅި މުޖުތަމަޢުގެ ފައިދާއަށްބަލައިގެން ދެނެވޮޑިގެންވާނީ ވެސް الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ. އެހެންވީމާ، އެކަމާ ދުރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚިޔާލުތަފާތުވުމެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރުމުގެ ކުރީގައި މި ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވައިގެން އިސްލާހުކޮށްގެން ނަމަވެސް މިދަންނަވި ހަޒީންކަމާއި އިތުބާރު ފާސްވި އަށް ލިބޭ ކޮމިޓީއަކަށް ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ނިޒާމާއި ނޫނީ އުސޫލުތަކާ ހަމަޖެއްސުމަށްފަހުގައި ނޫން މި ކަން މަސްލަހަތުކުރަން އެއީ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ކަންބޮޑުވެވަޑައިގަންނަވާ ކަމެކޭ. އަޅުގަނޑު ވެސް އެ ކަންބޮޑުވުން އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި އިސްލާޙު ހުށަހެޅުއްވި ބިލު ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުއްވައިގެން އިސްލާޙުކުރައްވާ ކަމަށް ވާނަމަ މީގެ (ހ)ގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައި މިއޮތް ބަހާއި އަދި މި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ގެންދަންވާނެ އުސޫލުތަކާ މިކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުން އެބަޖެހޭ. އުސޫލުތައް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފިޔަވަޅު ފަހަރަކު މިފަދަ ގާނޫނަކުން ދުވަހު ވަކިސަބަބުތަކުގެ ބަހައްޓަވާފައިވާއިރުގައި ހަމަ އެއްވެސް ކެރުކަ ސަރުކާރު ވެސް ނެތްވަރުގެ ދަތިކަމާ އެކުގައި ކުރެވޭ ބިލުތަކަށް ނޫނިއްޔާ މިކަހަލަ އަދަބުދީގެން ނުވާނެ. މިއީ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ކަންބޮޑުވާ. އަދި، އަޅުގަނޑު ހިތުން މިއަދުގެ ޖަލްސާ އަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވާ އެކު އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަދެއްކުން ކުރުކޮށްލަން. އަދި، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ މި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއިދުކުރާ. މިއީ އެއްވެސް މިކަން ގޮތަކުން ނެތް ބިލުތަކާ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުތަކުގައިވާ އުސޫލުތައް ގާއިދުތައް ހަމަޖެހިފައި އަޅުގަނޑުމެން ހަރުދަނާކުރުން އެބަޖެހޭ. ޝަރީޢަތުގެ ފޮނުވާލަ ވަރުގަދަކުރަން އެބަޖެހޭ. އެކަން ކުރުމަށްޓަކައި މި ބިލުގެ ދަށުން ލިބިގެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ ފުރުޞަތު ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތު الله ވަބަރަކާތުހޫ.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިއަދު ޖަލްސާ އަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވީމާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު މިހާ ހިސާބުން ޖަލްސާ މި ނިންމާލަނީ. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 15 މާރޗު 2011ވާ އަންގާރަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9:00 ގައި.

والحمد لله رب العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.